

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารและการดำเนินงานองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ
2. รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model)
3. แนวคิดการบริหารและการดำเนินงานองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
4. แนวคิดการบริหารและการดำเนินงานองค์การเกษตรกรในอนาคตของต่างประเทศ
5. บริบทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น
6. โครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ พบว่าเป็นการผสมคำระหว่าง คำว่า “การประเมิน” กับคำว่า “โครงการ” ซึ่งทั้งสองคำต่างก็มีความหมายหรือคำจำกัดความเฉพาะของตนเอง ดังนี้

ความหมายของการประเมิน

“การประเมิน” หรือ การประเมินผล มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Evaluation” ในที่นี้ผู้ประเมินขอใช้คำว่า “การประเมิน” ซึ่งได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2553: 15) ได้ให้ความหมาย การประเมินผล หมายถึง เป็นกระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้นดี-เลวปานใด

สมคิด พรหมจ้อย (2550: 37) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ว่ามีมากน้อยเพียงใดเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด

จิรวรรณ สำเภาทอง (2555: 31) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง เป็นกระบวนการสร้างข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบความสอดคล้องของการดำเนิน โครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ว่ามีปัญหาอุปสรรคหรือมีความเหมาะสมในการจัดทำโครงการอย่างไร เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการปรับปรุงพัฒนาในการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพหรือนำผลสรุปประโยชน์ของโครงการได้ผลดีหรือไม่

เชาวิ อินโย (2555: 4) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจาก การวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อช่วยในการตัดสินใจตีค่าผลการดำเนินงานนั้น ส่วนคำว่าโครงการ หมายถึง ส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรม ที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มีการกำหนดทรัพยากรในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนโดยออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ

พิสนุ พองศรี (2556: 4) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 305) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน ซึ่งอาจจะเป็นทรัพยากรและความพร้อม กิจกรรม โครงการ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานสถาบันองค์กรหรือสังคมนั้น ๆ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย ของการปรับปรุงพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มีประเมินดังกล่าว รวมทั้งการพัฒนาสังคมโดยส่วนรวมด้วย

สุวิมล ติรกานันท์ (2557: 15) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง เป็นการสร้างสารสนเทศที่ถูกต้องชัดเจนและเพียงพอแก่ผู้ใช้เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เป็นการดำเนินงาน ที่ต้องควบคู่ไปกับการดำเนินแผนงานหรือโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ทันต่อการแก้ไขปรับปรุงโครงการ อีกทั้งเป็นการกำกับให้มีการดำเนินโครงการตามแผนหรือโครงการที่วางไว้

สำราญ มีแจ้ง (2558: 16) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง ขบวนการ พิจารณาคุณค่าหรือจำนวนของสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2559: 20) ได้ให้ความหมาย การประเมิน หมายถึง กระบวนการใช้ดุลยพินิจ (Judgement) และหรือค่านิยม และข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง การประเมิน หมายถึง กระบวนการสรุปผลงานดำเนินงานให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาโครงการ และเป็นการกำกับให้มีการดำเนินโครงการตามแผนหรือโครงการที่วางไว้

ความหมายของโครงการ

“โครงการ” ตามประมวลศัพท์วิชาการ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2528 ระบุไว้ว่ามีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Project” ซึ่งได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550: 38) ได้ให้ความหมาย โครงการ หมายถึง หน่วยของแผนงาน หรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีลักษณะเด่นชัด มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอนและมักจะเป็นงานพิเศษที่แตกต่างไปจากงานประจำโครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม (2555: 3) ได้ให้ความหมาย โครงการ หมายถึง กลุ่มของ กิจกรรม (Group of Activities) เพื่อดำเนินงานขององค์กรที่เป็นการแปลงเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ขององค์กรให้กลายเป็นกลวิธีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายภายใต้ข้อกำหนดในด้านเวลางบประมาณ และผลงานที่มีลักษณะเฉพาะ

เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 104) ได้ให้ความหมาย โครงการ หมายถึง แผนงานที่กำหนดไว้ในลักษณะที่มีใช้เป็นประจำแต่เป็นงานพิเศษที่มีความสำคัญซึ่งต้องรีบดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ภายในกำหนดเวลาที่แน่นอนและภายในวงเงินงบประมาณที่จำกัด

สุวิมล ตีรกาพันธ์ (2557: 15) ได้ให้ความหมาย โครงการ หมายถึง แผนงานย่อยที่จัดเป็นแผนปฏิบัติงานและถูกจัดทำขึ้นมาในลักษณะที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจนในระดับที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

รุ่งรัตน์ เรืองดี (2558: 28) ได้ให้ความหมาย โครงการ หมายถึง แผนงานที่กำหนดไว้ในลักษณะที่มีใช้เป็นประจำ แต่เป็นงานพิเศษที่มีความสำคัญเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัด มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน ซึ่งต้องรีบดำเนินการ

สำราญ มีแจ้ง (2558: 6) ได้ให้ความหมาย โครงการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรม แผนงานส่วนหนึ่งของแผนงานที่ใช้ทรัพยากรในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง โครงการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อหาทางดำเนินการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน และคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่าภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดการดำเนินงาน มีพื้นที่ในการดำเนินงาน และมีบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงาน ความหมายของการประเมินโครงการ คำว่า “การประเมิน” (Evaluation) รวมกับคำว่า “โครงการ” (Project) จึงเป็นคำศัพท์ ซึ่งได้มีนักวิชาการ ทางวิชาการโดยเฉพาะคำว่า การประเมินโครงการ (Project Evaluation) ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550: 38) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ หรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ แผนงาน/โครงการ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการการประเมินกำลังดำเนินการอยู่ และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุด

จิรวรรณ สำเภาทอง (2555: 33) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการหรือการประเมินผลโครงการ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน โดยวัตถุประสงค์ของการประเมินถูกกำหนดโดยผู้ประเมินหรือ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ โดยผลของการประเมินได้จากการเก็บรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ๆ

เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม (2555: 3) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศช่วยในการตัดสินใจ เพิ่มคุณภาพประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักของการประเมินต้องการ ที่จะช่วยให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของโครงการ อันเป็นก้าวหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยกระบวนการดังกล่าวจะเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ในการตัดสินใจคุณค่าจะใช้การเปรียบเทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

รัตน์ บัวสนธ์ (2555: 17) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้การตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่อย่างไร

พิสนุ พงศ์ศรี (2556: 68) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยน

เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 104) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นอันจะนำไปสู่การตัดสินใจความสำเร็จ รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุง พัฒนา ตลอดจนการสร้างและการกำหนดทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการ ดังนั้นกิจกรรมการประเมินโครงการจึงเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ ที่จำเป็นเกี่ยวกับปัจจัยขั้นพื้นฐานของโครงการภายใต้กิจกรรมและช่วงเวลาที่ได้กำหนดหรือวางแผนไว้

พิชิต ฤทธิจรรยา (2557: 41) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อการตรวจสอบหรือบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโครงการซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

สุวิมล ติรกานันท์ (2557: 15) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการในทุกรูปแบบทุกขั้นตอน มีการเก็บรวบรวม ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ มีการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และสารสนเทศ ที่ได้จากข้อมูลสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมมาต้องมีความชัดเจน น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ

อนันต์ นามทองตัน (2557: 1) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานโครงการ โดยมีวิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีระเบียบวิธีทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ เพื่อนำผลการปฏิบัติกิจกรรม มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด เพื่อใช้ในการตัดสินใจ จัดทำระงับ ยุบเลิก พัฒนาโครงการและให้ได้ทราบว่าโครงการดังกล่าวมีจุดเด่น จุดด้อย สมควรปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นอย่างไรหรือไม่ควรทำโครงการนั้นอีกต่อไป

รุ่งรัตน์ เรืองดี (2558: 27) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินใจคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบแล้ว นำมาประกอบการตัดสินใจที่ค่าผลการดำเนินการนั้นว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

สำราญ มีแจ่ง (2558: 20) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง การติดตามผลงาน เพื่อตรวจสอบว่างานได้ดำเนินไปอย่างไร เป็นการป้องกันไม่ให้งานแต่ละช่วง แต่ละตอน ดำเนินการผิดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สุวิมล ว่องวาณิช (2558: 57-58) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการนั้นช่วยใน

การตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวสมควรได้รับการขยายงานสนับสนุนให้คงอยู่ต่อไป หรือสมควรระงับ การดำเนินการประเมินจะต้องให้ได้ข้อมูลที่ช่วยผู้บริหารตัดสินใจ ในการเลือกหนทางปฏิบัติในการ แก้ไขปัญหาผลของการประเมิน ควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2559: 21) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศ ในการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการ สรุปลผลการดำเนินงาน การที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาโครงการและนำผลจากการประเมินไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินโครงการให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมควรได้รับการขยายงานสนับสนุนให้คงอยู่ต่อไป หรือสมควรระงับ การ ดำเนินการประเมินจะต้องให้ได้ข้อมูลช่วยผู้บริหารตัดสินใจในการเลือกหนทางปฏิบัติในการ แก้ไขปัญหาผลของการประเมิน หรือสมควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

ความสำคัญของการประเมินโครงการ

นักวิชาการได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการ ดังนี้

เชาว์ อินโย (2555: 12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเป็นกระบวนการที่มีระบบ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งยังเป็นกระบวนการ ที่มีระบบเพื่อตัดสินใจความสำเร็จของโครงการอีกด้วย การประเมินโครงการเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช่ ความพยายามในการสร้างทฤษฎีหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่ นำมาใช้ในทางสังคมศาสตร์นั้นเป็นการเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการทางสังคม เหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการก็คือ มีทางเลือกในการดำเนินโครงการได้มากมาย ที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินโครงการว่าประสบ ความสำเร็จหรือไม่

พิชญ์ พงศ์ศรี (2556: 68) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของโครงการ ดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคต อย่างมี ระบบโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมี ประสิทธิภาพประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผล
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องไม่ให้ กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดีทำให้ได้สารสนเทศ จากการ ประเมินที่เป็นประโยชน์

พิชิต ฤทธิจรรยา (2557: 44) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ กำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนิน โครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ

2. ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ

3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินการในช่วงต่อไป ยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก

อนันต์ นามทองตัน (2557: 1-2) ได้กล่าวถึง การประเมินมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการวางแผนและบริหารโครงการ ดังนั้นวัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินโครงการจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานของโครงการ มีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งในด้านความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ มีข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการช่วยให้ผู้รับผิดชอบ โครงการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืออนาคตของโครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีโอกาสค้นพบแนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแรงจูงใจกระตุ้น ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติหน้าที่ไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สำราญ มีแจ้ง (2558: 6) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของโครงการ ดังนี้

1. ช่วยให้แผนงานมีความชัดเจน
2. ช่วยให้การปฏิบัติตามแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้แผนงานมีความเป็นไปได้สูง
4. ช่วยให้ทราบทรัพยากรดำเนินงานในแผนงาน
5. การควบคุมแผนงานทำได้ง่ายและไม่ซับซ้อน

สำราญ มีแจ้ง (2558: 19) ได้กล่าวถึง การประเมินโครงการทางการศึกษา มีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่า จุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด การดำเนินงานหรือโครงการใด ๆ จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงาน การประเมิน จะเป็นตัวช่วยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการนี้ และการดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้เพียงใด

2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินโครงการนั้น นอกจากจะประเมินส่วนอื่น ๆ แล้วจะต้องประเมินว่าการดำเนินงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ดำเนินงานไปแล้วได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ดำเนินงานมีการเร่งรัด และปรับปรุงการดำเนินงานเมื่อพบข้อบกพร่องในการดำเนินงาน

4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะใช้เป็น หลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินการดำเนินงานทุกขั้นตอน จะทำให้พบข้อบกพร่อง

5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร ผู้ดำเนินงานบางคนบางครั้งมักไม่ใส่ใจปฏิบัติหน้าที่ให้ดี และเต็มความสามารถ ซึ่งการประเมินจะช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้

6. ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารในด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องทราบข้อมูลทุกแง่มุมของผลจากการประเมิน ซึ่งผู้บริหารจะได้นำไปพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจสั่งการได้ถูกต้อง

7. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อ ๆ ไป การประเมินผลโครงการที่ดำเนินการในปัจจุบันจะทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องต่าง ๆ ของ วิธีการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขที่จะดำเนินโครงการประเภทนี้ต่อไป

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า ช่วยให้ได้อะไรและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนโครงการและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดียิ่งขึ้น การประเมินโครงการทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

นักวิชาการได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 18-19) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการในด้านวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปใช้ ได้แก่ การประเมินโครงการที่จัดทำขึ้นนั้น มีความจำเป็นมากน้อยหรือมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเป็นไปได้หรือคุ้มค่างบกับเงินทุน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพียงไร โครงการเป็นสิ่งที่ต้องการสำหรับกลุ่มเป้าหมายหรือได้รับการสนับสนุนแค่ไหน รวมทั้งขนาดและขอบเขตการนำโครงการไปใช้กว้างหรือแคบ เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้ จะช่วยในการนำมาประมวลสรุปตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร หรือแหล่งทุนที่จะตัดสินใจอนุมัติการนำโครงการดังกล่าวไปดำเนินการใช้ต่อไป

2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโดยต่อเนื่องต่อไป หรือการขยายโครงการและการรับรองโครงการ ซึ่งได้แก่ การประเมินภายหลังจากโครงการได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว (ตามระยะเวลาที่กำหนด) เป็นการประเมินเพื่อจะรู้ว่าโครงการนั้นยังมีความจำเป็นต้อง จัดให้มีอยู่หรือไม่ ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการได้รับผลตอบแทนคุ้มค่างบกับทุนที่สูญเสียไปมากน้อยเพียงใด และโครงการที่ดำเนินการไปนั้นก่อให้เกิดผลกระทบข้างเคียง (Side Effects) ทั้งทางบวกและทางลบหรือไม่

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเมื่อโครงการได้มีการนำไปดำเนินการใช้ระยะหนึ่ง หรือเป็นการประเมินในช่วงการดำเนินโครงการ ทั้งนี้โดยทำการประเมินเพื่อที่จะปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการ ได้แก่

3.1 วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้รู้ว่า วัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้นั้น เมื่อมีการดำเนินโครงการไปชั่วขณะหนึ่ง มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ หรือได้รับการยอมรับสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

3.2 เนื้อหาของโครงการเป็นการพิจารณาว่า เนื้อหาสาระหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการมีความครอบคลุม เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ลำดับขั้นตอนของ

กิจกรรมเป็นไปตามลำดับที่เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงไรนอกจากนั้นยังพิจารณาอีกว่าเนื้อหาสาระของโครงการดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ภูมิหลังหรือพื้นเพเดิมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการจากโครงการมากน้อยเพียงใด

3.3 วิธีดำเนินการโครงการ โดยพิจารณาว่า โครงการที่จะกำลังดำเนินการอยู่นั้น มีกลุ่มเป้าหมายร่วมโครงการเป็นจำนวนเท่าไร ครบหรือไม่ครบตามที่กำหนดไว้ โครงการมีผู้ร่วมงานเพียงพอหรือไม่เท่าไร โครงการมีการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างไรกลุ่มเป้าหมายผู้ร่วมโครงการได้รับการเสริมแรงหรือการสร้างแรงจูงใจอย่างไร ทำนองนี้ เป็นต้น

3.4 สภาวะแวดล้อมของโครงการ โดยการพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง หรือ ทางการบริหารของผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือไม่อย่างไร สัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมโครงการมีลักษณะเช่นไร ชัดแย้งหรือไม่ เป็นอุปสรรคต่อการที่จะดำเนินการต่อไปเพียงใด ทรัพยากรสนับสนุนอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการมีเพียงพอมากน้อยเพียงใด ตลอดจนการยอมรับหรือให้การสนับสนุนและการต่อต้านของสาธารณะที่มีต่อโครงการเป็นไปในทิศทางใด เหล่านี้ เป็นต้น

4. เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การพิจารณาความสนับสนุนโครงการสาธารณชนการเมืองแหล่งเงินทุนรวมทั้งนักวิชาชีพ อื่น ๆ โดยต้องรู้ว่าแหล่งดังกล่าวมีแหล่งใดบ้างที่ให้การสนับสนุนโครงการอย่างแท้จริง เมื่อมีการดำเนินโครงการในขณะนั้น

5. เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการขัดขวางต่อต้านโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ในทางตรงกันข้ามกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการในข้อที่ 4 นอกจากต้องการรู้ถึงแหล่ง ที่ให้การสนับสนุนโครงการแล้ว ในการดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตามบางครั้งโครงการดังกล่าวนี้ ก็อาจจะได้รับการขัดขวางต่อต้าน ทำให้การดำเนินโครงการนั้นไม่อาจเป็นไปได้โดยสะดวกและวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้อาจไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้นการรวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าแหล่งใดบ้างที่ขัดขวางโครงการซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดำเนินโครงการมีความเป็นไปได้โดยสะดวกต่อไป

6. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง การได้รับความรู้ความเข้าใจในพื้นที่อื่น ที่นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ทำ การประเมินแต่ทว่ามีผลต่อโครงการ ได้แก่ พื้นฐานด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

สมคิด พรหมจ้อย (2550: 39) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมิน ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน และโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน (กรณีประเมิน ก่อนดำเนินการ) โครงการ

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่จะยกเลิก หรือขยาย การดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึง ประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เนื่องจากการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงานจุดเด่นจุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นว่าดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายแผนงานหรือโครงการที่วางไว้หรือไม่

เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม (2555: 271) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการดังนี้

1. เพื่อช่วยในการตัดสินใจก่อนจะเริ่มจัดทำโครงการ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหา ความต้องการเกี่ยวกับโครงการ เช่นเดียวกับแนวความคิดด้านเทคนิคและแหล่งทุนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการซึ่งตรงกับการประเมินที่เรียกว่า “การศึกษาความเป็นไปได้”

2. เพื่อช่วยสำหรับการตัดสินใจว่า ควร ตรวจ ขยาย ดำเนินการต่อหรือรับรองยุติ โครงการ ได้แก่ การประเมินแบบการประเมินผลลัพธ์รวม

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงโครงการในแง่มุมใดหรือ จุดหนึ่งจุดใดช่วงระยะเวลาที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ บุคลากร หรือระบบการให้บริการหรือตรวจสอบเนื้อหาของโครงการนั้น ๆ ซึ่งได้แก่ การประเมินแบบแผนรวมทั้งหมด

4. เพื่อเป็นประจักษ์พยานและเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนเกี่ยวกับโครงการทางด้าน สาธารณชน การเมือง การเงิน และด้านวิชาชีพ

5. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและความรู้พื้นฐานในระบบการพัฒนาสังคมในด้าน วิทยาการ สังคมวิทยา จิตวิทยา และอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการให้ความรู้ข้อเท็จจริง

6. เพื่อขจัดข้อผิดพลาดทั้งหลาย โดยเฉพาะในเรื่องเวลาและค่าใช้จ่ายก่อนที่จะดำเนินโครงการ ทำให้การวางแผนและการปฏิบัติมีโอกาสสอดคล้องกันได้ง่าย

7. ในระหว่างปฏิบัติงาน ถ้าเกิดข้อผิดพลาดไม่สอดคล้องกันระหว่างแผนงานกับการปฏิบัติงาน สามารถปรับปรุงแผนหรือปรับปรุงการปฏิบัติให้สอดคล้องกันได้โดยไม่ต้องเริ่มใหม่

8. เมื่อประเมินผลหลังจากทำโครงการยังได้ทราบความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ผลกระทบของโครงการอื่น ข้อบกพร่องของโครงการ เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขโครงการ ในลักษณะเดียวกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ

9. เพื่อประโยชน์แก่การวางแผนในโครงการต่อเนื่อง

10. เหมาะสมสำหรับโครงการที่มีการลงทุนมาก โครงการที่มีความเสี่ยงสูง โครงการที่อันตรายสูง โครงการเหล่านี้ควรจะมีการวางแผน และปฏิบัติงานเพียงครั้งเดียวไม่ใช่ออกการประเมินผลครั้งสุดท้าย เพราะอาจก่อให้เกิดความเสียหาย

11. สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 106) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินผล โครงการ ดังนี้

1. การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ
2. การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนได้รับทราบปัญหา หรือปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง
3. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูล ซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีความสำคัญและคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญ ของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง
5. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ จากผู้รับบริการข้อมูลประเภทนี้ ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ
6. การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และด้านที่ไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557: 47) ได้กล่าวถึง การประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการบริหารจัดการโครงการ ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ
2. ช่วยทราบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคของโครงการ ที่นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินการใช้ช่วงต่อไป ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก
4. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่
5. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการโดยจะมุ่งเน้นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

อนันต์ นามทองตัน (2557: 2-3) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการและตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ วินิจฉัยในการดำเนินงานและพัฒนาโครงการ
4. ช่วยให้ได้ข้อมูลในการให้คำปรึกษา กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่

5. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการได้รับทราบผลการดำเนินงานจุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการร่วมกันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้เกิดการรับรู้และมีความเข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการและผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำราญ มีแจ้ง (2558: 21-23) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของการประเมินผล โครงการ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อดูว่าการปฏิบัติงานตามโครงการนั้น จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด
2. เพื่อศึกษาดูว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่เดิมนั้นยังคงเป็นเป้าหมาย ที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่ และเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น ในการประเมินผลโครงการ นักประเมินจะต้องไม่เพียงแต่ศึกษาดูว่าโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีโอกาที่จะบรรลุเป้าหมายในเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่เท่านั้น แต่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ด้วยว่าเป้าหมายที่แผนหรือโครงการกำหนดไว้แต่เดิมนั้น ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากน้อยเพียงใด และขณะนี้เป้าหมายอยู่ที่จุดใด เพื่อจะได้ปรับทิศทางของการดำเนินงานให้หันสู่เป้าหมายใหม่ต่อไป

นอกจากประโยชน์ที่สำคัญ 2 ประการ ที่กล่าวมาแล้วนั้น การประเมินผลยังก่อให้เกิด ประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีก ดังนี้

1. ช่วยอธิบายหรือกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของงานให้ชัดเจนขึ้น โดยปกติโครงการต่าง ๆ มักจะกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายไว้อย่างหลวม ๆ หรือใช้คำที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรมสูง เช่น คำว่า พัฒนา ขยาย ปรับปรุง กระตุ้น บริการ ยกระดับ เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติไม่เห็นเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่อาจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ถูกต้องได้ในการประเมินผล ผู้ประเมินและผู้บริหารโครงการจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นมาตรฐานที่ชัดเจนสะดวกต่อการวัดและประเมินเป้าหมายที่กำหนดขึ้นใหม่นี้ จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นทิศทางการทำงานที่ชัดเจนขึ้น

2. ช่วยให้เห็นงานในระดับสูงบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นที่ทราบกันแล้วว่าโครงการ (Project) หนึ่ง ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นมาโดยเอกเทศ แต่จะเกิดขึ้นมาเพื่อสนับสนุนแผน (Plan) เมื่อเป็นเช่นนี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการหนึ่ง ย่อมกระทบกระเทือนไปถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของแผน ซึ่งเป็นกรอบของโครงการนั้นด้วย เช่น แผนงานพัฒนาคุณภาพนักศึกษาจะต้องล้มเหลวถึงแม้ว่าโครงการจัดนักศึกษาให้อยู่หอพักจะดี โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะได้ผล แต่โครงการด้านวิชาการล้มเหลว เป็นต้น ดังนั้น การประเมินเพื่อช่วยให้โครงการทุกโครงการบรรลุเป้าหมาย ย่อมช่วยให้การพัฒนาตามแผนในระดับสูงขึ้นไปได้ผลด้วย

3. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงการนั้น เช่น โครงการ จัดให้นักศึกษาครูปี 1 พักที่หอพัก จะต้องมีการอบรมจริยธรรมมาช่วยเสริม เป็นต้น

4. ช่วยให้เห็นทรัพยากรให้เกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะประโยชน์ที่จะได้จากโครงการหนึ่ง ๆ นั้นไม่คงที่ เมื่อดำเนินงานตามโครงการมาไ้ระยะหนึ่ง ความต้องการโครงการนั้นอาจ

เปลี่ยนไป หรืออาจหมดความจำเป็นที่ต้องทำโครงการนั้น ผลการประเมินจะช่วยให้เราทราบว่า การดำเนินงานต่อไปไม่มีประโยชน์ น่าจะได้เคลื่อนย้ายทรัพยากรไปใช้ในกิจกรรมที่จำเป็นกว่า

5. ช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน การดำเนินงานของโครงการได้ผลที่ดี

6. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินผลไม่ใช่ เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสื่อสาร แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงงานและเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ย่อมจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจและกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า ทำให้ทราบว่าโครงการมีความก้าวหน้ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การประเมินโครงการยังช่วยสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานให้แก่ผู้ปฏิบัติโครงการได้ต้นตัว ในการปฏิบัติโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเกิดขึ้นในหลายลักษณะ จึงทำให้มีการแบ่งประเภทของการประเมินโครงการแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ หรือมุมมองที่นำมาจำแนก โดยทั่วไปการจำแนกประเภทของการประเมินโครงการ จะจำแนกโดยเกณฑ์ความอยากรู้ของผู้ประเมินที่มีต่อลักษณะ หรือสถานภาพบางประการของโครงการตามลำดับเวลาในการบริหารโครงการ และเกณฑ์วัตถุประสงค์ หรือความต้องการในการประเมินมากกว่า การใช้เกณฑ์อื่น ๆ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธ์, 2557: 17-21) จำแนกประเภทของการประเมินโครงการ โดยใช้เกณฑ์ลำดับเวลาการบริหารโครงการ นิยมแบ่งการประเมินเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มโครงการ เป็นการประเมินเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการวางแผนโครงการที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวางแผนโครงการจากข้อมูล ข้อเท็จจริง เป็นการประเมินเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของสังคม หรือชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเป้าหมายในการนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งรู้จักกันในหมู่นักประเมินว่า เป็นการประเมินความต้องการ (Need Assessment) เป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามต่อไปนี้

1.1 ภาพลักษณ์ของเศรษฐกิจสังคม (Social Economic) ของชุมชนเป็นอย่างไร

- มีปัญหาเกิดขึ้นจริงหรือไม่
- ปัญหาต้องการการแก้ไขเร่งด่วนขนาดไหน
- การแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐหรือไม่

1.2 ปัญหาหรือความต้องการของสังคม ต้องการโครงการลักษณะใด ในการแก้ปัญหา เช่น โครงการสาธารณสุข การศึกษา ป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

1.3 โครงการนั้นสอดคล้อง หรือช่วยแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่

- โครงการนั้นแก้ปัญหาระยะสั้น หรือระยะยาว
- ขนาดของโครงการเหมาะสมกับปัญหาหรือไม่

นอกจากนี้ อาจทำการประเมินความพร้อม หรือความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ (Feasibility Evaluation) โดยการศึกษาทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรในเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น บุคลากร จำนวนเงินทุน ระยะเวลา ขอบเขตของกฎหมาย หรือบริบททางการเมืองทั้งที่เอื้อต่อ

การดำเนินการโครงการให้ประสบความสำเร็จ และเป็นเงื่อนไขปัญหา อุปสรรคที่จะขัดขวางการดำเนินโครงการ เป็นต้น

2. การประเมินกระบวนการขณะดำเนินการโครงการ เป็นการประเมิน การใช้ทรัพยากร (Effort Evaluation) ของโครงการตามที่ได้ออกแบบ (Design) การปฏิบัติโครงการกับกลุ่มเป้าหมายของโครงการ (Target Population) ว่า การใช้ทรัพยากรตามแบบ มีขีดความสามารถในการสร้างผลผลิต (Outcome) ตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

2.1 จำนวนผู้เข้ารับบริการ (Clients) มากเพียงพอเหมาะสมกับทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการหรือไม่

2.2 ผู้เข้ารับบริการเป็นตัวแทนที่แท้จริงของกลุ่มประชากรเป้าหมายหรือไม่

2.3 ผู้ปฏิบัติโครงการได้ทุ่มเทให้กับผู้เข้ารับบริการมากน้อยเพียงใด

2.4 ภาระงานของกลุ่มผู้ปฏิบัติเป็นไปตามที่ได้วางแผนหรือไม่

2.5 มีความแตกต่างในการทุ่มเทให้กับการปฏิบัติของผู้ร่วมงานหรือไม่

2.6 โครงการมีลักษณะการดำเนินกิจกรรมเช่นไร

2.7 การผสมผสานทรัพยากรเป็นอย่างไร จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดผลผลิตตามที่มุ่งหวังหรือไม่

2.8 คุณภาพของทรัพยากรของโครงการเป็นอย่างไร

2.9 การบริหารงานโครงการของฝ่ายบริหารเป็นอย่างไร ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.9.1 ผลการปฏิบัติงาน

2.9.2 บุคลากร

2.9.3 การสื่อสารภายใน – ภายนอก

2.9.4 การจัดองค์การ

2.9.5 การใช้เทคนิคต่าง ๆ

2.9.6 ปัญหาการบริหารภายใน

การประเมินกระบวนการ แม้ว่าผลที่ได้รับจากการประเมินจะไม่สามารถบ่งบอกถึงความสำเร็จ หรือล้มเหลวของโครงการ แต่ข้อมูลที่ได้รับก็สามารถระบุถึงจุดหมายปลายทางของโครงการว่ามีโอกาสที่จะบรรลุหรือประสบความสำเร็จหรือไม่ และเป็นประโยชน์ในการบริหารโครงการ โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรอาจมีการปรับเปลี่ยนปริมาณ แรงจูงใจ คุณภาพการดำเนินการ เพื่อให้โครงการนั้นพบกับความสำเร็จเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ หรืออาจช่วยให้ตัดสินใจยกเลิกการดำเนินโครงการเมื่อเห็นว่าโอกาสของความสำเร็จตาม เป้าหมายมีค่าน้อยมากที่จะนำพาสังคมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ แม้ว่าดำเนินการโครงการจะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ก็ตาม เป็นการลดค่าใช้จ่ายที่อาจจะสูญเปล่า ถ้าปล่อยให้โครงการดำเนินต่อไป

3. การประเมินผลผลิตเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าโครงการก่อให้เกิดผล หรือการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการหรือไม่ ทั้งในส่วนที่เป็นผลโดยตรงต่อกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือชุมชนที่กลุ่มเป้าหมายมีส่วนเกี่ยวข้อง การประเมินผลผลิต นอกจากจะศึกษาถึงผลโดยตรงที่คาดหวัง (Intended Outcomes) แล้ว ยังต้องพิจารณาถึงผลที่ไม่คาดหวัง (Unintended Outcomes) ประกอบด้วย ทั้งที่เป็นผลในทางบวก และ

ทางลบที่มีต่อสังคม ดังนั้นการประเมินผลผลิตจึงเป็นการประเมินความสำเร็จ หรือล้มเหลวของโครงการ โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อสิ้นสุดโครงการ เทียบกับผลที่คาดหวังไว้ใน วัตถุประสงค์ของโครงการ และเป็นการศึกษาถึงผลกระทบ (Impact) ซึ่งหมายถึง ความสำเร็จของโครงการ ก่อให้เกิดผลที่ตามมาในบริบทของสังคมที่กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวข้อง มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ ตลอดจนผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่เรียกกันว่า ผลข้างเคียง (Side Effect) ทั้งที่ เป็นผลบวก และผลลบต่อการบ่งชี้ถึงความสำเร็จของโครงการ การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการนี้ จึงเป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

3.1 ผลผลิตของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด

3.2 ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่

3.3 ผลผลิตของโครงการที่ประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดผลกระทบตามที่มุ่งหวังหรือไม่

3.4 ความสำเร็จของโครงการ ช่วยแก้ปัญหาของสังคมหรือไม่

3.5 การใช้ทรัพยากร และวิธีการในการดำเนินโครงการเหมาะสมหรือไม่

3.6 มีผลลัพธ์อื่นใดที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของ โครงการผลของการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงการว่าควรดำเนินการต่อไป หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการโครงการเช่นไร หรือยุติล้มเลิกโครงการไม่ดำเนินการสืบต่อไป

ดังนั้นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการนี้ นอกจากจะประเมินผลผลิต (Product Evaluation) แล้ว ยัง พิจารณาถึงการประเมินการปฏิบัติ (Performance Evaluation) ประกอบด้วย โดยประเมินว่าโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่โครงการดำเนินการหรือไม่ (Appropriateness) มีความเสมอภาคในการกระจายการบริการ (Equity) และไวต่อการตอบสนองความต้องการของสังคมนั้น (Responsiveness) ตลอดจนเพียงพอต่อการแก้ปัญหา (Adequacy) นอกจากนี้ ยังต้องประเมินประสิทธิภาพของโครงการประกอบด้วย ทั้งที่เป็นประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) เป็นการพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่ได้มีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปหรือไม่ และเมื่อเทียบกับโครงการลักษณะเดียวกัน วัตถุประสงค์เดียวกันค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Technical Efficiency) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพในการที่จะทำให้ผลของโครงการเข้าใกล้วัตถุประสงค์มากที่สุด

การจำแนกประเภทของการประเมินโครงการโดยอาศัยเกณฑ์วัตถุประสงค์ หรือความต้องการในการประเมิน แบ่งประเภทของการประเมินโครงการเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอนของแผนดำเนินงาน เป็นการศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่องของการดำเนินงานที่จะส่งผลกระทบต่อผลผลิตของโครงการเข้าสู่การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร เป็นการประเมินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ในขณะที่กำลังดำเนินโครงการเพื่อให้ผลผลิตของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด การประเมินลักษณะนี้จะริเริ่มและดำเนินการโดยผู้ปฏิบัติโครงการ

2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเบ็ดเสร็จเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยการตรวจสอบคุณภาพ ความคุ้มค่าของผลลัพธ์ของโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจว่าควรยุติ

โครงการ ปรับปรุงบางส่วนของโครงการ ดำเนินการต่อไปโดยไม่มี การปรับปรุง หรือปรับเปลี่ยนโครงการเป็นแผนงานต่อเนื่องที่มีลักษณะเป็นงานประจำ การประเมินลักษณะนี้มีกาศัยนักประเมินระดับวิชาชีพเป็นผู้ประเมิน

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่าการประเมินโครงการไม่ว่าจะเป็นการประเมินประเภทใด ต่างเป็นการศึกษาสถานภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริงของโครงการที่ต้องการประเมิน เปรียบเทียบ กับความมุ่งหวังของผู้บริหารโครงการที่มีต่อโครงการนั้น เป็นการศึกษาถึงช่องว่าง ระหว่างความมุ่งหวัง กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละช่วงของการดำเนินการโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่ต้องการประเมินนั้น

รูปแบบของการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการ เป็นกรอบแนวคิดหรือแบบแผนที่เป็นระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ควรประเมินนั้นมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการประเมิน รูปแบบการประเมินจะช่วยชี้แนวทางในการประเมิน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2554: 49-50) ได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมินโครงการ คือ กรอบ ความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาประเมินในเรื่องใดบ้าง ในขณะที่เดียวกัน บางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินแต่ละรายการ แต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler), ครอนบาค (Cronbach 1984), และเคริกแพตทริก (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ สเตค (Stake), สคริฟเวน (Scriven) และโพรวัส (Proves)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision - Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ เวลช์ (Welch), สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และอัลคิน (Alkin)

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 31-34) ได้กล่าวถึง การประเมินโครงการที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการประเมินกระบวนการ และวิธีการของโครงการ การศึกษาที่นำไปใช้ในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ดังนี้

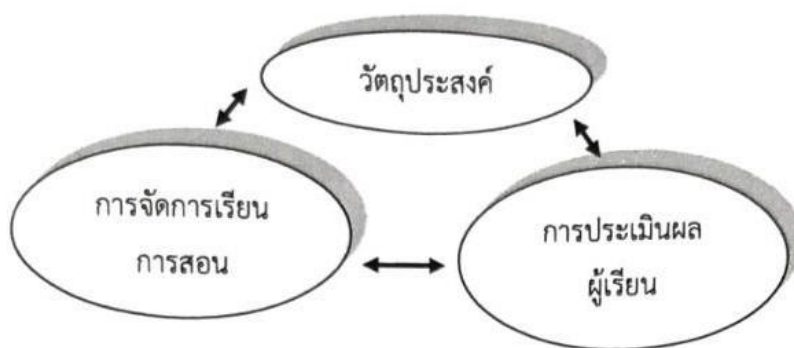
1. กลุ่มมุ่งเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ (Objective Based Model)

1.1 รูปแบบการประเมิน Goal Attainment Model ของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ที่เน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์ ถือว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของโครงการ

ว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น เช่น มุ่งเน้นที่การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่มาจากผลการเรียนการสอนของโรงเรียนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
- 1.1.2 กำหนดเนื้อหาและสถานการณ์
- 1.1.3 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ตามวัตถุประสงค์
- 1.1.4 สอนด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสม
- 1.1.5 ผลที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอน

สำหรับวงจรของวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลนั้นมี 3 องค์ประกอบคือ 1) วัตถุประสงค์ 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะต้องดำเนินการให้สัมพันธ์กัน ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 วงจรของวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
ที่มา : ยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 31-34)

1.2 รูปแบบการประเมิน Goal and Side Attainment Model ของ ลี เจ ครอนบาค (Lee J. Cronbach) เน้นการประเมินเพื่อสร้างสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง การบริหารจัดการการปรับปรุงรายวิชาและปรับปรุงตัวนักเรียน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.2.1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเหมือน Tyler
- 1.2.2 ประเมินกระบวนการเรียนการสอน
- 1.2.3 ประเมินศักยภาพของผู้เรียน
- 1.2.4 ประเมินทัศนคติ
- 1.2.5 การติดตามผลหลังเรียนรู้

2. กลุ่มมุ่งตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน (Judgmental Evaluation Model)

2.1 รูปแบบการประเมิน Formative & Summative ของ ไมเคิลสคริฟเวน (Michael Scriven) เน้นการประเมินเพื่อการรวบรวมข้อมูลการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บข้อมูลและการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การตัดสินคุณค่าของโครงการมีการประเมิน 2 แบบ ดังนี้

2.1.1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

2.1.2 การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินในคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

2.2 รูปแบบการประเมิน Evaluation of Ongoing Programs in the Public School System ของ เมลคอล์ม เอ็ม โพรวัล (Melcolm M. Provus) เน้นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติตามมาตรฐานเพื่อเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิด ที่สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงาน คือ ความไม่สอดคล้องที่ไม่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ
- ขั้นที่ 2 การเตรียมปัจจัยนำเข้า
- ขั้นที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน
- ขั้นที่ 4 ผลผลิตที่เกิดจากโครงการ
- ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและกำไร

รูปแบบนี้ การประเมินต้องทำโดยผู้ประเมินคนหนึ่ง ที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นการประเมินต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่ และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางไว้เป็นเกณฑ์ นับเป็นรูปแบบที่ช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมินและตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง

3. กลุ่มมุ่งผลิตสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation Model)

3.1 รูปแบบการประเมิน Center for the Study of Evaluation Approach ของ มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin) เน้นการประเมินเพื่อการตัดสินใจและเป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสาร การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานในโครงการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1.1 การประเมินสภาพของระบบที่เป็นอยู่
- 3.1.2 การประเมินเพื่อการวางแผน
- 3.1.3 การประเมินเพื่อการดำเนินงาน
- 3.1.4 การประเมินเพื่อปรับปรุง
- 3.1.5 การประเมินเพื่อการยอมรับผลของโครงการ

3.2 รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) เน้นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศที่สำคัญเพื่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำย่อมาจากคำว่า Context, Input, Process และ Product การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ เลือกทางเลือกที่เหมาะสมซึ่งมุ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนทั้งหมด รวมทั้งเรื่องของความมุ่งหมาย ปัญหาและอุปสรรค ข้อดีและข้อจำกัด จุดเด่น จุดอ่อนและสภาพแวดล้อมของโครงการ

3.2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้าง สมรรถนะและแนวทางการดำเนินโครงการ จึงมุ่งประเมินเกี่ยวกับบุคคล งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการต่าง ๆ ของโครงการ

3.2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) จะช่วยให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ

3.2.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยวัดและพิจารณาการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวน การชะลอ ขยายโครงการ ปรับปรุงแก้ไขหรือยุติการดำเนินการ

3.3 รูปแบบการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Approach) เน้นการวิเคราะห์ถึงผลที่ได้จากโครงการและพยายามหาความเกี่ยวข้องของรูปแบบของแผนงานที่วางไว้ในโครงการ กับตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ข้อมูลต่าง ๆ และผลที่จะเกิดจากโครงการต่อวัดในเชิงปริมาณและสาเหตุที่เป็นเรื่องของเหตุและผลได้ รูปแบบนี้ได้นำแนวคิดและเทคนิคของการวางแผนการจัดการให้สอดคล้องกับการกำหนดงบประมาณที่เรียกว่า PPBS (Planning Programming and Budgeting System) เพื่อการสร้างผลผลิตสูงสุด โดยมีความเชื่อที่ว่าปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) มีความสัมพันธ์กันในลักษณะฟังก์ชันการผลิตที่สม่ำเสมอและมั่นคง และสามารถวัดผลในเชิงปริมาณได้ โดยการประเมินนิยมใช้การทดลอง มีการออกแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อหาข้อสรุปเชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยเบื้องต้นและผลผลิต พร้อมทั้งสรุปผลเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพกับโครงการอื่น ๆ โดยใช้เกณฑ์การสิ้นเปลืองทรัพยากรน้อยที่สุด ดังนี้

3.3.1 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) เป็นการประเมินว่าปัจจัยที่ต้องการมีอะไรบ้างพอเพียงหรือไม่ ภายใต้ปัจจัยนี้มีทางเลือกใด หรือโปรแกรมใดที่เราควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ จะช่วยให้ผู้ดำเนินโครงการเลือกแผนจัดโปรแกรมได้อย่างเหมาะสม

3.3.2 การประเมินกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินว่า ได้นำโครงการไปปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินกระบวนการสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือมีการประเมินก่อนการนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งอาจได้เสนอแนะให้ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติได้ และการประเมินกระบวนการขณะปฏิบัติอยู่ โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการในที่สุด

3.3.3 การประเมินผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

1) การประเมินผลผลิต (Output) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้ออกมาว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ทั้งในรูปสิ่งของหรือบริการที่เป็นรูปธรรมหรือรับรู้ได้โดยปกติแล้วแสดงให้เห็นผลใน 4 ลักษณะ คือ ปริมาณงานที่ทำสำเร็จ คุณภาพของผลผลิต เวลาที่ดำเนินการ และงบประมาณที่ใช้ ซึ่งอาจทำได้ทันทีที่โครงการสิ้นสุดลง

2) การประเมินผลลัพธ์ (Outcome) เป็นผลระยะยาว ซึ่งเกิดเป็นผลจุดมุ่งหมายปลายทางหรือผลต่อเนื่องจากผลกระทบ และเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ง่ายหรือเป็นสิ่งที่วัดได้

ยาก เป็นผลที่เกิดขึ้นในลักษณะขยายต่อจากการเกิดผลผลิตของโครงการ โดยการประเมินผลลัพธ์ของโครงการนั้น มักขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในแต่ละโครงการ ทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย

3.4 รูปแบบการประเมินของ โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake) เป็นรูปแบบหนึ่งที่นักประเมินนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการ โครงสร้างของรูปแบบการประเมินใช้ชื่อว่า รูปแบบการประเมิน เคาน์เทนแนนซ์ (Countenance Model) ซึ่งจำแนกข้อมูลการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ เมตริกบรรยาย (Description Matrix) และเมตริกตัดสินคุณค่า (Judgment Matrix) ซึ่งจำแนกสิ่งที่จะต้องพิจารณาออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) 2) การปฏิบัติ (Transaction) และ 3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome) ในการเก็บข้อมูลผู้ประเมินจะต้องเก็บข้อมูล แบ่งแยกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.4.1 เมตริกบรรยาย (Description Matrix)

1) ความคาดหวังหรือแผนงาน (Intents) หมายถึง สิ่งที่คาดหวังไว้ จำแนกเป็นความคาดหวัง 1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) 2) การปฏิบัติ (Transaction) และ 3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome)

2) สิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Observations) หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงซึ่งจำแนกเป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับ 1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) 2) การปฏิบัติ (Transaction) และ 3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome)

3.4.2 เมตริกตัดสินคุณค่า (Judgment Matrix)

1) มาตรฐาน (Standards) หมายถึง แนวทางการดำเนินงานคุณลักษณะที่ควรจะมีหรือควรจะได้รับว่ามีคุณภาพในระดับใด

2) การตัดสินใจ (Judgment) หมายถึง การนำเสนอสารสนเทศจากการเปรียบเทียบมาพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน

3.5 รูปแบบการประเมินของ โด널ด์ แอล เคริกแพตทริก (Donald L. Kirkpatrick) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลการอบรม โดยเน้นให้มีการประเมินผลหลังจากฝึกอบรมเนื่องจากการฝึกอบรมนั้น เป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกโครงการก็ว่าได้และ ในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม จะประเมินประสิทธิผล 4 ลักษณะ ดังนี้

3.5.1 ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึก หรือความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

3.5.2 ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียน โดยตรวจสอบให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude)

3.5.3 ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผู้ผ่านการฝึกอบรม ได้เปลี่ยนพฤติกรรมไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่

3.5.4 ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผลจากการอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กรหรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรในลักษณะใดบ้างคุณภาพขององค์กรดีขึ้นหรือมีคุณภาพขึ้นหรือไม่

จากข้อความข้างต้นนักวิชาการได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินโครงการมีอยู่หลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อจำกัดอยู่ในตัวเอง ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินควรจะได้มีการคัดเลือกหรือพัฒนารูปแบบการประเมินที่เหมาะสม สำหรับการประเมินโครงการที่ตนเองรับผิดชอบ ให้สอดคล้องตรงกับลักษณะบริบท และประเภทของโครงการอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะเหตุว่าความจริงเกี่ยวกับแบบจำลอง หรือรูปแบบ (Model) การประเมินโครงการก็คือ ไม่มีรูปแบบการประเมินโครงการใดที่ใช้ได้ดีและเหมาะสมหรือสามารถนำไปใช้ประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพกับทุกโครงการนั่นเอง

รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model)

จากที่นักวิชาการหลายท่าน ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการอย่างหลากหลาย ผู้ประเมินโครงการเห็นว่าควรใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model) ซึ่งเป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินใจตามแนวความคิดของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบ และครอบคลุมทุกด้านทุกขั้นตอนเหมาะกับการตัดสินใจตัดสินใจคุณค่าและมีประสิทธิภาพ รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model)) ดังนี้

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2553: 30-35) ได้กล่าวถึง การประเมินโครงการตามแนวคิด CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดโดยขยายผลผลิต (Product) ออกเป็น IEST โดย I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด E (Effectiveness) ขึ้นนั้น เป็นประสิทธิผลที่เกิด S (Sustainable) ขึ้นนั้น เป็นความยั่งยืนของผลกระทบที่เกิดขึ้น และ T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลที่ต่อเนื่องได้ในช่วงแรกของการประเมินที่เน้น CIPP Model เน้นการประเมินเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการใน 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ ผู้พัฒนาโครงการรู้ว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวัง กับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง หรือแก้ไข มีโอกาสและกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับนโยบาย ความต้องการ ความคาดหวัง

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของโครงการได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลัง จากแหล่งภายนอกดีหรือไม่อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับงบประมาณ อาคาร สถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ ตำรา เอกสาร

3. ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อน หรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานโครงการ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัย

วิธีการหลาย ๆ วิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการกรณีศึกษา กำกับ ติดตาม การวัดและประเมินผล

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลผลิตก็เพื่อสอบวัดความและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการแผนงาน หรือสิ่งแทรกแซง ว่าตอบสนองบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับผลประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลผลิตยังต้องประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปทางบวก และทางลบอีกด้วย มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมโครงการนั้น เป็นไปตามที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้ร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถประสพการณ์ สมรรถนะจากกิจกรรมในโครงการ ไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร

สมคิด พรหมจ้อย (2554: 57) ได้กล่าวถึง การประเมินโดยใช้ซีพี (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท หรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูล ตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า เหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้มีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อดีข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่

เชาว์ อินใย (2555: 126-127) ได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมินโครงการ แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการความจำเป็น เพื่อกำหนดโครงการเป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการแต่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการและเป็นการพิจารณาความจำเป็นที่ต้องจัดทำโครงการดังกล่าว ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายของโครงการ จำนวนประชากร สภาพเศรษฐกิจ และปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ตัดสินใจวางแผนกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมายและกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็น ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ ทรัพยากรที่จำเป็น ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยี และแผนการ

ดำเนินงาน การประเมินปัจจัยนำเข้านำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหาวิธีดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ สารสนเทศต่าง ๆ จะถูกวิเคราะห์รวบรวม และนำเสนอผู้ดำเนินงานโครงการ อาจจะต้องการสารสนเทศทุกวันที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินงานโครงการไว้เป็นหลักฐานการประเมินกระบวนการมีประโยชน์ในการค้นหาจุดเด่น หรือจุดแข็ง (Strengths) หรือจุดด้อย (Weakness) ของโครงการ นำไปใช้ในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง การดำเนินโครงการต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหรือในตอนเริ่มต้นโครงการเป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ่มค่าเพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศในการพิจารณาตัดสินใจ ยุติ ปรับขยาย หรือทำงานเป็นประจำ การประเมินผลผลิตจะทำการประเมิน 2 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการเรียกว่า การประเมินผลลัพธ์ และ 2) การประเมินผลกระทบของโครงการทั้งบวกและลบ

เชาว์ อินเีย (2555: 126-127) ได้กล่าวถึง การประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต สามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ 4 ประเภท ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผนได้จากการประเมินบริบท นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งวัตถุประสงค์ระยะสั้น และระยะยาวให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ จากการประเมินปัจจัยนำเข้า กลวิธีดำเนินงานโครงการและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ การนำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจวางโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การตัดสินใจ เพื่อนำโครงการไปปฏิบัติได้ จากการประเมินกระบวนการนำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ ทำให้การทำงานเป็นไปตาม แผนที่กำหนดประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ ได้จากการประเมินผลผลิต การนำผลการประเมิน ไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่า ควรจะทำต่อไป ยุติ ล้มเลิก ขยายโครงการหรือให้ทำเป็นประจำ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 56-59) ได้กล่าวถึง แนวคิดการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือมีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้ แล้วนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นจัดทำให้เป็นสารสนเทศโดยสารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและประโยชน์ เพื่อนำไปเสนอใช้ ประกอบการตัดสินใจใน

การกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการต่อไป สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินบริบทเป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการใด ๆ ที่จุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหาตลอดจน การพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

2. การประเมินตัวป้อนเข้า เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ ส่วนนี้เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการเพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจสั่งการเพื่อพัฒนางานโดยบันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็น ของการยุบเลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 10-23) ได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการนำ ตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้าน นำมาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่งสตัฟเฟิลบีมพัฒนา นำเสนอขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การกระทำ การประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่กลางปี ค.ศ. 1960 โดยต้องการที่จะแก้ไข ข้อผิดพลาด หรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิการออกแบบการทดลอง การประเมินอิงวัตถุประสงค์ และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาในสมัยนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาการประเมินใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP ก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมิน อื่น ๆ ที่นักประเมินในยุคนั้นพัฒนา นำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี ค.ศ. 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้ มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการแผนงาน และการให้บริการที่มี ความเหมาะสมเป็นไปได้ ทั้งนี้การประเมินบริบทมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ

1.2 จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

1.3 จำแนกปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น

1.4 จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น

1.5 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายการปรับปรุง

1.6 ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมายการปรับปรุง

1.7 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินผลลัพธ์ของเป้าหมายการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ

เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินบริบทนั้น ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมสารสนเทศอย่างหลากหลาย ครอบคลุมสมาชิกที่เป็นประชากรเป้าหมาย รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น โดยปกติมักเริ่มจากการซักถามผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อช่วยระบุขอบข่ายการศึกษา หลังจากนั้นนักประเมินอาจจะทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการรับบริการ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ ซึ่งอาจทำได้โดยการทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลัง และการปฏิบัติงานของบุคคล การจัดเวที รับฟังจากชุมชน การทดสอบ และการสัมภาษณ์ผู้รับประโยชน์ รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่น ๆ ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนผู้รับบริการจากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง เป็นประชากรที่มีจำนวนมาก นักประเมินอาจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแล้วสร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจความต้องการความจำเป็น และทำการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความต้องการความจำเป็นจำแนกตามกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น หรืออาจศึกษาปัญหา และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ หรือประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียนในกรณีเช่นนี้ นักประเมินก็อาจจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาใด ๆ เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาใช้ทดสอบเปรียบเทียบก็ได้

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) จุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็นโดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว หรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ต้องการให้เกิดจุดมุ่งเน้นประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ และเพราะเหตุใดจึงเลือกแนวทางนั้น ในกรณีเช่นนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้าจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับบ่งบอกให้เห็นถึงความรับผิดชอบ (Accountability) ใด ๆ ของผู้พัฒนาโครงการที่พยายามออกแบบและปรับปรุงงบประมาณใด ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว นอกจากนี้แล้วการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการดำเนินงานต่อไป

โดยสรุปการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่างที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริง และใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม การบันทึกและสร้างสำนักรับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการ

ประเมินปัจจัยนำเข้า เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม หรือโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป นักประเมินสามารถทำการประเมินปัจจัยนำเข้าได้หลายขั้นตอน โดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามลำดับต่อเนื่องกัน

นักประเมินอาจเริ่มจากการทบทวนปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ และตอบสนองความต้องการจำเป็นที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งทำได้ตามขั้นตอน หรือวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ 1) การทบทวนวรรณกรรมหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) การตรวจเยี่ยมโครงการตัวอย่าง หรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน 3) การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนจากรัฐบาล 4) สืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการจากแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 5) ทบทวน เอกสาร บทความเกี่ยวกับรายงานผู้บริโภค หรือเอกสารอื่น ๆ ที่ตีพิมพ์เรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการ และ 6) การชี้ชวนให้ผู้ปฏิบัติงานจัดทำข้อเสนอ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินกระบวนการก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่าเป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่ การใช้งบประมาณและประสิทธิภาพเป็นอย่างไร สำหรับวัตถุประสงค์อีกประการ หนึ่งก็เพื่อชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในการปรับปรุงการใช้งบประมาณและแนวทางการดำเนินงานของโครงการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติแล้วเมื่อมีการเริ่มต้น การดำเนินงานของโครงการหรือแผนงาน ผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้บุคลากรงบประมาณหรืออื่น ๆ ดังนั้นการได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการก็สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ และปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในโครงการให้สามารถดำเนินการต่อไป และมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ในการประเมินกระบวนการนั้นควรทำการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริงกับกิจกรรมในแผนงานโครงการ และงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ และท้ายที่สุดก็ควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการ หรือผู้ทำการสังเกตได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการใช้โครงการแผนงานดังกล่าว

นักประเมินกระบวนการจำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมากในการควบคุม กำกับและจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวน กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องแผนการปฏิบัติงาน งบประมาณ และการประเมินภูมิหลังของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซง เพื่อที่จะพิจารณาว่ากิจกรรมอะไร ที่ควรต้องกำกับในโครงการ หรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณาตัวอย่างที่เป็นไปได้ ในการให้บริการกลุ่มผู้รับประโยชน์ การฝึกอบรมให้คำปรึกษา ทีมผู้ปฏิบัติงานการจัดประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบเครื่องอุปกรณ์ การจัดลำดับและแจกจ่ายวัสดุ การควบคุมค่าใช้จ่าย การจัดการสารสนเทศของโครงการเหล่านี้ เป็นต้น

เทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการประเมินกระบวนการนั้น นักประเมินควรใช้วิธีการที่ไม่ให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ

ด้วยเช่นกันนักประเมินอาจพิจารณาภาพรวมว่า กิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าว เป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้นการทบทวนวิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ (เช่น แผนปฏิบัติงาน งบประมาณ รายงานบัญชี และระยะเวลาการจัดประชุม) การเข้าร่วมประชุมกับทีมปฏิบัติงาน และการสัมภาษณ์บุคคลหลัก หลังจากนั้นนักประเมินต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อค้นพบ และประเด็นการสังเกต นักประเมินควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้ จากผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอรายงานนี้ในการประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน และเชิญผู้อำนวยการของทีมผู้ปฏิบัติงาน ให้เป็นผู้นำในการอภิปรายเกี่ยวกับข้อค้นพบ ซึ่งปรากฏในรายงาน ทีมงานของโครงการอาจจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะกับการปฏิบัติงานของตนต่อไป ต่อจากนั้นนักประเมินก็ควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงานการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำรายงานตามลำดับ โดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทีมปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อที่จะทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ในการจัดประชุมนำเสนอรายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกต บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนี้นักประเมินก็ควรสอบถามผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายงานการประเมินช่วงถัดไป

นักประเมินกระบวนการควรจัดลำดับรายงาน โดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุด แก่ทีมผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงาน และบูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น นักประเมินควรจะต้องบรรยายให้เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจากแผนงานที่กำหนด และควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะอย่างไร เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลหรือสถานที่ที่แตกต่างเบี่ยงเบนไปจากแผนงานนั้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลผลิต ก็เพื่อสอบวัด และตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง ว่าตอบสนองบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลผลิตก็จะต้องประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวก และทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่นักประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิตไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่าผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย

การประเมินผลผลิตควรดำเนินการโดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน (Evaluation) นั้น ในบางครั้งก็อาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินอื่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและก็มีอยู่บ่อย ๆ ที่ผู้รับบริการจากโครงการต้องการจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวได้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงไร ดังนั้นในทางที่เหมาะสมแล้ว นักประเมินก็ควรที่วิเคราะห์ ตีความให้เห็นว่าจุดอ่อนของการใช้โครงการหรือแผนปฏิบัติงานส่วนใดที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อนด้อยลงไปด้วยเทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิตมิได้กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่นักประเมินอาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลาย

ร่วมกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน และยังช่วยในการตรวจสอบข้ามกันไประหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วย

ในการประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น นักประเมินจำเป็นต้องศึกษาค้นหาผลลัพธ์ที่มีได้คาดหวังด้วย ทั้งผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบโดยการรับฟังความคิดเห็น หรือสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ให้ครอบคลุมทุกด้าน และสืบหาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยันหรือไม่ยืนยันสมมติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้แล้วนักประเมินอาจใช้วิธีการศึกษารายกรณี โดยเลือกบุคคลที่ได้รับประสบการณ์จากโครงการ หรือสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อทำการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว หรือนักประเมินอาจใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นทางโทรศัพท์ หรือทางจดหมายของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับบริการตามมุมมองของแต่ละคน ทั้งที่เป็นภาพบวก และภาพลบ ยิ่งไปกว่านั้นนักประเมินก็อาจจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินเขียนเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับบริการ และก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้น หรือตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งนักประเมินอาจใช้การสังเกต เพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มบุคคล โดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับโครงการที่ได้รับการประเมิน

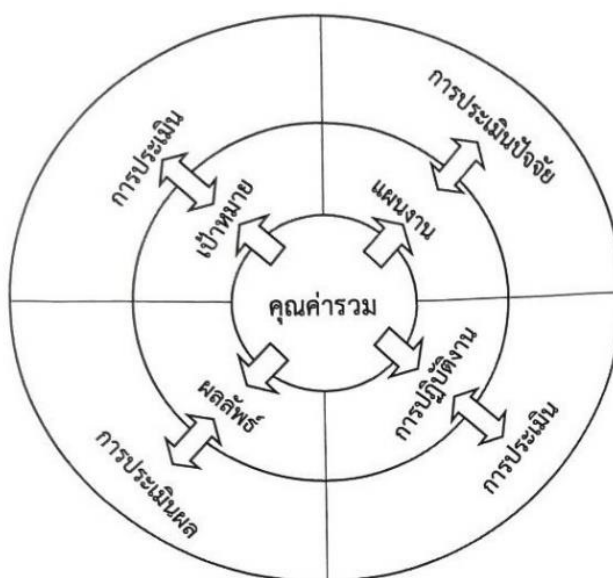
การจัดทำรายงานข้อค้นพบ จากการประเมินผลผลิต อาจทำให้แตกต่างกันตามขั้นตอน กล่าวคือ นักประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละวงรอบของโครงการ รายงาน ดังกล่าวนี้นี้ ควรจะแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ได้บรรลุเป้าหมายความต้องการ จำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงานเมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการควรเป็นรายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว ดังนั้นรายงานผลการประเมินผลผลิตจึงต้องเป็นการสรุปตีความให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนในการตอบสนองความต้องการจำเป็น ต้นทุนที่ใช้ดำเนินการ และผลตอบแทนหรือผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงานโครงการนั้น ๆ นักประเมินยังต้องจัดทำรายงานการศึกษาติดตาม เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาวที่เกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้บางกรณีอาจต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ และบูรณาการผลที่ได้รับทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อเสนอต่อกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคล

ผลการประเมินผลผลิตนั้นประชาชนทั่วไปนำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าโครงการแผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงนั้น มีคุณประโยชน์เพียงพอต่อการนำไปดำเนินการต่อเนื่อง ต่อไปควรดำเนินการซ้ำอีกหรือควรขยายขอบเขตการนำไปใช้ในสถานการณ์ หรือสถานที่อื่น ๆ ต่อไป ในขณะที่สถานและหน่วยงานก็ยังใช้สำหรับปรับเปลี่ยนหรือแทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้มากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและตอบความต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้นประชากร เป้าหมาย ผลจากการประเมินผลผลิตมีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก เมื่อผลจากการประเมินแสดงถึงความงอกงามที่เกิดขึ้น ในการดำเนินโครงการ ผลการประเมินเช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีสำหรับทั้งทีม ปฏิบัติงานในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการ อาจจะเป็นสิ่งที่ทำลายลดทอนแรงจูงใจได้เกิดขึ้นจากแนวทางหากผลที่ได้จากการประเมินผลผลิตนั้น มีความอ่อนด้อยหรือไม่แสดงถึงความงอกงามใด ๆ ที่จะพึงได้รับจากโครงการนั้น ๆ เลย

ประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้องพึงระวัง ในการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตก็คือ นักประเมินไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิต จัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนินโครงการต้องการระยะเวลาพอสมควร ที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้การจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยังไม่มีวุฒิภาวะสุกงอม (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อเนื่องของโครงการเพราะเหตุว่า ทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใด ๆ เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการ ต้องใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควรในการศึกษาติดตาม ดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงาน การประเมินผลผลิตสู่สาธารณะได้มีการห้วงเวลาอย่างสมเหตุสมผลแล้ว นักประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังและมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป

รัตนะ บัวสนธ์ (2555, 17) ได้อธิบายถึง มิติการประเมิน 4 ด้าน ของรูปแบบการประเมิน CIPP สรุปสาระสำคัญของรูปแบบได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านคุณค่าของรูปแบบ หมายถึง รูปแบบการประเมิน CIPP มีคุณค่าต่อการประเมินอะไรบ้างและเป็นการประเมินที่สัมพันธ์กับมิติใดของรูปแบบ แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมิน CIPP และความสัมพันธ์กับโครงการ
ที่มา : Stuffebeam and Shindfield (2007: 333) อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 17)

รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 17) ได้อธิบายในภาพที่ 2 แสดงให้เห็นวงกลมสำคัญ 3 วง วงในสุดเป็นส่วนที่แสดงถึงคุณค่ารวมกันของการประเมิน ในการนำไปใช้กำหนดส่วนต่าง ๆ ในวงกลมที่ 2 ซึ่งเป็นส่วนประกอบของโครงการ ได้แก่ เป้าหมาย แผนงานหรือแผนการปฏิบัติงาน หรือการกระทำตามแผนงาน และผลลัพธ์ที่ได้ใน 4 ส่วนประกอบของโครงการก็จะสัมพันธ์กับมิติ การประเมินทั้ง 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP ซึ่งเป็นวงกลมนอกสุด นั่นคือ การประเมิน เพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายของโครงการ ก็คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้าก็ใช้ สำหรับจัดทำ

แผนปฏิบัติงาน แต่การปฏิบัติงานหรือการกระทำตามแผนก็ต้องอาศัยการประเมิน กระบวนการ และท้ายที่สุดหากจะประเมินผลลัพธ์ทั้งหมด ของโครงการก็ต้องทำการประเมิน ผลผลิตนั่นเอง

2. บทบาทการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม เนื่องจากรูปแบบ การประเมิน CIPP สามารถนำมาใช้ได้ ทั้งเป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ (Formative Evaluation) และการประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation) ดังนั้นวัตถุประสงค์และการใช้ผลการประเมิน ในมิติ 4 ด้านของรูปแบบการประเมินจึงแตกต่างกัน สรุปได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของมิติทั้ง 4 ด้าน ในรูปแบบการประเมิน CIPP กับบทบาทการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม

บทบาทการประเมินโครงการ Evaluation Roles	บริบท Context	ปัจจัยนำเข้า Input	กระบวนการ Process	ผลผลิต Product
การประเมินเป็นระยะมุ่งใช้สารสนเทศที่ได้จาก CIPP เพื่อมองมุ่งไปข้างหน้า ช่วยสำหรับการตัดสินใจและประกันคุณภาพของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง	ชี้แนะสำหรับการจำแนกความต้องการจำเป็นของสิ่งแทรกแซง และเลือกจัดลำดับเป้าหมาย (บนพื้นฐานการประเมินความต้องการจำเป็น ปัญหาคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสที่จะเกิดขึ้น)	ชี้แนะสำหรับการเลือกแผนปฏิบัติงานหรือกลยุทธ์อื่น ๆ (บนพื้นฐานของการประเมินทางเลือกกลยุทธ์และทรัพยากรที่จัดให้สำหรับโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงรวมทั้งการตรวจสอบแผนปฏิบัติงาน)	ชี้แนะสำหรับการนำแผนปฏิบัติงานไปใช้ (บนพื้นฐานของการกำกับควบคุมและการตัดสินใจกรรมในแผนงานนั้น)	ชี้แนะสำหรับการดำเนินงาน ต่อเนื่องการปรับเปลี่ยนการดัดแปลงหรือแม้กระทั่งการยุติหรือระงับความพยายามใด ๆ ของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น (บนพื้นฐานของการประเมินผลลัพธ์และผลข้างเคียงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บทบาทการประเมินโครงการ Evaluation Roles	บริบท Context	ปัจจัยนำเข้า Input	กระบวนการ Process	ผลผลิต Product
การประเมินสรุปรวม : มุ่งใช้สารสนเทศที่ได้จาก CIPP เพื่อมองย้อนกลับสรุปเกี่ยวกับคุณภาพคุณประโยชน์ความซื่อสัตย์แม่นยำและความมีนัยสำคัญของโครงการ	เปรียบเทียบการประเมินความต้องการจำเป็นปัญหาคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสดำเนินการกับเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญ	เปรียบเทียบกลยุทธ์การออกแบบและงบประมาณของโครงการกับความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้รับประโยชน์ของโครงการนั้น	การบรรยายอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงโดยการเปรียบเทียบกับกิจกรรมในแผนงานที่ออกแบบไว้	เปรียบเทียบผลลัพธ์และผลข้างเคียงทั้งหมดของโครงการกับความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจากโครงการที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันตีความผลที่ได้รับ โดยพิจารณาร่วมกับผลการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ

ที่มา : Stufflebeam and Shinkfield (2007: 329) อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 18)

Stufflebeam and Shinkfield (2007: 329) อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 18) ได้อธิบายถึง จากเนื้อหาสาระสรุปในตารางที่ 1 จะเห็นว่าถ้าเป็นการนำรูปแบบการประเมิน CIPP มาใช้ในการประเมินเป็นระยะ ๆ ตามมิติการประเมิน 4 ด้านนั้น เป็นการประเมินที่มุ่งพิจารณาไปข้างหน้าหรือคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น และนำผลที่ได้ในแต่ละมิติไปใช้ เพื่อการชี้แนะแนวทางการตัดสินใจสำหรับดำเนินการในแต่ละเรื่อง ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ จะมีประสิทธิผลประสิทธิภาพคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไป ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ในขณะที่ถ้านำรูปแบบการประเมิน CIPP มาใช้ประเมินสรุปรวมตามมิติการประเมินทั้ง 4 ด้าน เป็นการประเมินที่มุ่งพิจารณาย้อนหลังสิ่งที่เกิดขึ้น และนำผลการประเมินในแต่ละมิติที่เกิดขึ้นแล้ว นี้ไปเปรียบเทียบกับที่ออกแบบ

กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อสรุปให้เห็นภาพรวมว่าโครงการแผนงานหรือ สิ่งแทรกแซงนั้น ๆ มีคุณภาพ คุณประโยชน์มีความแม่นยำและมีนัยสำคัญเพียงไร

3. ลักษณะสำคัญของการประเมินมิติ 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP การประเมิน มิติ 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP มีลักษณะสำคัญแตกต่างกันออกไปทั้งในแง่ วัตถุประสงค์ และวิธีการประเมิน รวมทั้งความสัมพันธ์ของการตัดสินใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลักษณะสำคัญของการประเมิน 4 มิติ ตามรูปแบบการประเมิน CIPP

ลักษณะสำคัญ	การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัยนำเข้า	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
วัตถุประสงค์	1. เพื่อนิยามบริบทที่เกี่ยวข้อง 2. เพื่อจำแนกประชากรเป้าหมายและประเมินความต้องการจำเป็นของประชากรดังกล่าว 3. เพื่อจำแนกโอกาสสำหรับกำหนดความต้องการจำเป็น 4. เพื่อวินิจฉัยปัญหาบนพื้นฐานความต้องการจำเป็น 5. เพื่อตัดสินใจว่าเป้าหมายของโครงการตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเพียงพอหรือไม่	1. เพื่อจำแนกและประเมินสมรรถวิสัยของระบบการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ 2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก ของโครงการ 3. เพื่อกำหนด ออกแบบแนวทางการนำโครงการไปใช้ 4. เพื่อกำหนดแนวทางการใช้งบประมาณและตาราง (ปฏิทิน) การปฏิบัติงาน	1. เพื่อค้นหาและคาดคะเนข้อจำกัดหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินกิจกรรมหรือการนำโครงการไปใช้ 2. เพื่อจัดหาสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากแนวทางการดำเนินงานของโครงการ	1. เพื่อค้นหาการบรรยายและตัดสินใจเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์กับสารสนเทศของวัตถุประสงค์บริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ 2. ติความเกี่ยวกับคุณภาพคุณประโยชน์ความแม่นยำสำคัญ และความถูกต้องแม่นยำของโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

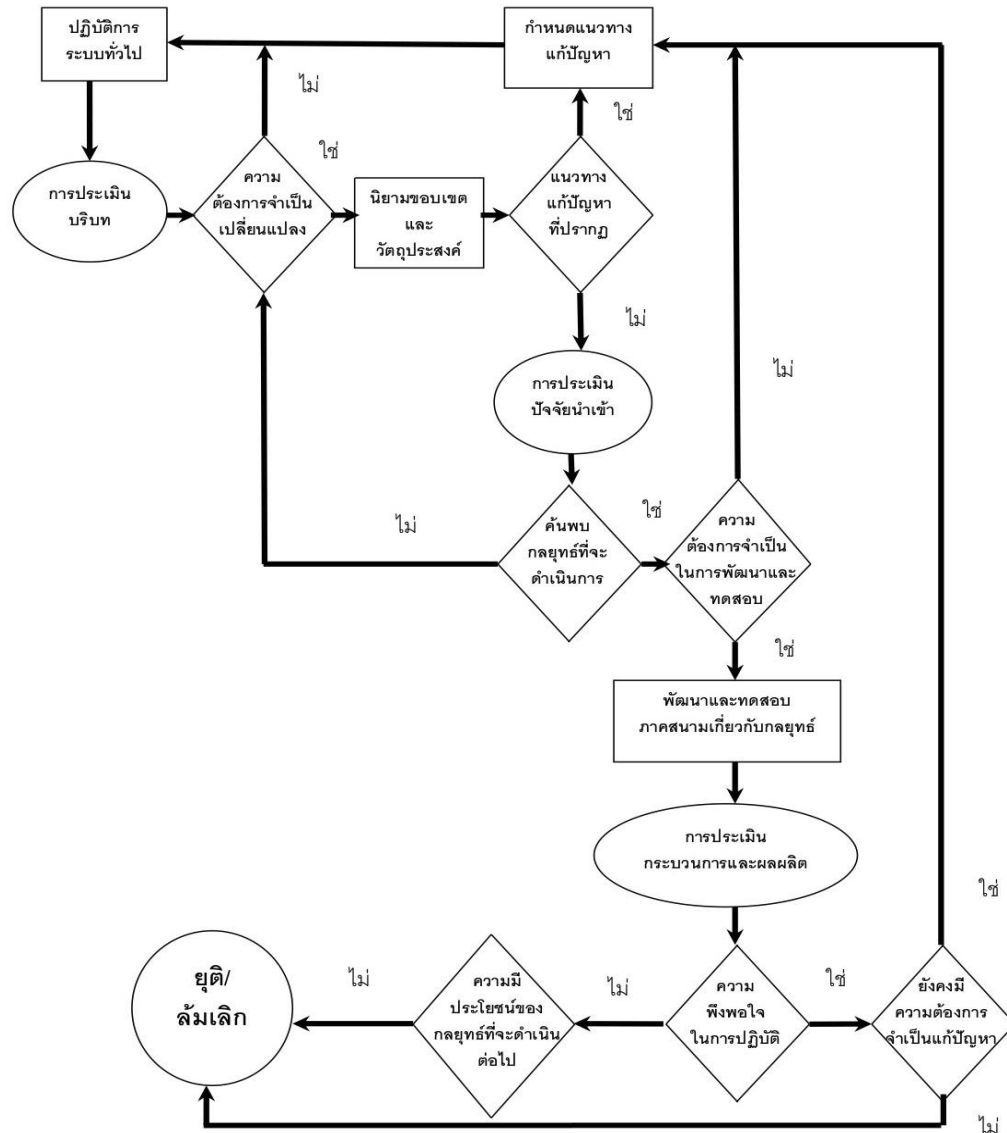
ลักษณะสำคัญ	การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัยนำเข้า	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
วิธีการ	การใช้วิธีการต่าง ๆ เช่นการวิเคราะห์ระบบ การสำรวจ การทบทวน เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎีภูมิ การรับฟังความคิดเห็นการสัมภาษณ์ แบบทดสอบ วินิจฉัย และเทคนิคเดลไฟ	สำรวจและวิเคราะห์การมีอยู่ของบุคคล และวัสดุ อุปกรณ์ กลยุทธ์การแก้ไข ปัญหาและแนวทางอื่นที่เกี่ยวข้องความเป็นไปได้ต้นทุนและภาวะทางเศรษฐกิจใช้วิธีการบางอย่าง ได้แก่ การค้นหา เอกสาร ตรวจสอบ วิจารณ์ โครงการ ตัวอย่าง การโน้มน้าว ทีมงาน และการทดลองนำร่อง	ควบคุมกำกับ กิจกรรมต่าง ๆ และกระตุ้นเตือนเกี่ยวกับการไม่ได้เข้าร่วมโครงการของบุคคลใด ๆ บรรยาย กระบวนการจริงที่เกิดขึ้นสร้าง ปฏิสัมพันธ์และทำการสังเกตอย่างต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของทีมปฏิบัติงานในโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ	นิยามเชิงปฏิบัติการและวัดผลลัพธ์ตามเกณฑ์รวบรวมการตัดสินใจเกี่ยวกับผลลัพธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพรวมทั้งเปรียบเทียบผลลัพธ์ทั้งหมดกับความจำเป็นในการได้รับการตอบสนองของกลุ่มเป้าหมาย
ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง	สำหรับตัดสินใจกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของเป้าหมายกับความจำเป็นที่จะได้รับการบริการหรือการได้รับโอกาสการจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับ ระยะเวลาการใช้ งบประมาณ	สำหรับเลือกแหล่งให้การสนับสนุน กลยุทธ์การแก้ปัญหา และการออกแบบแนวทางการดำเนินงาน โครงการการตัดสินใจปรับเปลี่ยน กิจกรรม งบประมาณและตารางเวลาการดำเนินกิจกรรม	สำหรับการใช้และปรับการออกแบบโครงการควบคุมผลที่จะเกิดจากกระบวนการควบคุมผลที่อาจจะเกิดจากกระบวนการและจัดเตรียม คำอธิบาย กระบวนการที่เกิดขึ้นจริงเพื่อใช้ตีความผลลัพธ์ที่	สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับความต่อเนื่องการยุติการปรับแต่งหรือ เปลี่ยนแปลงจุดเน้นของกิจกรรม และนำเสนอ บันทึก รายงานที่ชัดเจนของผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากกิจกรรมต่าง ๆ (ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะสำคัญ	การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัยนำเข้า	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
	และ ทรัพยากร ความสัมพันธ์ของ วัตถุประสงค์กับ การแก้ไขปัญหา การจัดทำแผน เปลี่ยนแปลง ความ ต้องการจำเป็นและ จัดเตรียม สารสนเทศพื้นฐาน สำหรับการตัดสินใจ ตัดสินใจ	เป็นการจัดหา สารสนเทศเพื่อ เป็นพื้นฐานการ ตัดสินใจนำ โครงการไปใช้	จะเกิดขึ้นใน ตอนท้าย	ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ) เปรียบเทียบ ผลการประเมิน ความต้องการ จำเป็นที่ได้รับการ ตอบสนอง กับ วัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้

ที่มา ; Stufflebeam and Shinkfield (2007: 335) อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 19-21)

4. รูปแบบการประเมิน CIPP มีลักษณะเป็นกลยุทธ์เชิงระบบสำหรับการปรับปรุง เนื่องจาก รูปแบบการประเมิน CIPP ในแต่ละมิติของการประเมินจะมีความต่อเนื่องส่งผลต่อกัน สำหรับการ ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงปรับแต่งส่วนต่าง ๆ ของโครงการหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า รูปแบบการประเมิน CIPP สามารถนำมาใช้ในฐานะกลยุทธ์เชิงระบบสำหรับการปรับปรุง โครงการ แผนงานหรือสิ่ง แทรกแซง สรุปลงได้ตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผังไหลของรูปแบบการประเมินในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นการปรับปรุงเชิงระบบ
ที่มา : Stufflebeam and Shinkfield (2007: 348) อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ์ (2555: 22)

รัตนะ บัวสนธิ์ (2555: 22) จากภาพที่ 3 จะเห็นว่า ผลจากการประเมินมิติ 4 ด้าน ตามรูปแบบการประเมิน CIPP จะนำมาใช้สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในขั้นตอน ต่อ ๆ ไปตามลำดับ รวมทั้งยังใช้สำหรับการประเมินในมิติต่อ ๆ ไปอีกด้วย ยกตัวอย่าง เช่น ผลจากการประเมินบริบท ทำให้พบความต้องการจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงวัตถุประสงค์และแนวทางแก้ปัญหาหลังจากนั้นก็ทำการประเมินปัจจัยนำเข้า ซึ่งจะให้ได้กลยุทธ์ที่จะใช้ดำเนินการแก้ปัญหา และนำไปสู่การพัฒนาและทดสอบภาคสนามเกี่ยวกับกลยุทธ์ดังกล่าวโดยการประเมินกระบวนการ และผลผลิตถ้าหากการประเมินกระบวนการ และผลผลิตก่อให้เกิด ความพึงพอใจผลการปฏิบัติหรือดำเนินโครงการที่ผ่านมาก็นำไปสู่การพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหาต่อไปตามลำดับวัฏจักรเดิม แต่ถ้าผลการปฏิบัติของโครงการไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

หรือแม้ว่าพึงพอใจแต่ความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหาไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไปก็จะนำไปสู่การยุติล้มเลิกการดำเนินการในที่สุด

สำหรับการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแลในครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam and Shinkfield (2007: 348) อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 22) ซึ่งประกอบด้วย 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

แนวคิดในการบริหารและการดำเนินงานของโครงการเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

1. ประวัติความเป็นมา ความสำคัญ หลักการและเอกลักษณ์ของ อกท.

ประวัติความเป็นมาขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ตรงกับภาษาอังกฤษ Future Farmers of Thailand มีชื่อย่อว่า FFT อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553: 18-21) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารและการดำเนินงานขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ได้กล่าวว่า องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้เริ่มต้นจากการที่ครูเกษตรของไทยหลายคนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา บางท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมองค์การ FFA ระดับชาติด้วย และมีแนวคิดที่จะจัดตั้งองค์การนี้ขึ้นในประเทศไทย แต่สภาพแวดล้อมในขณะนั้น ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งองค์การประเภทนี้ขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 มีครูเกษตรของไทย 5 คน ได้รับทุน A.I.D. คือ อาจารย์วิภาต บุญศรีวังชัย อาจารย์สุรพล สงวนศรี อาจารย์จร ทองอำไพ อาจารย์ประสงค์ วยยศ และอาจารย์ศรีสมร ตรีพงษ์ ได้เข้าร่วมประชุมวิชาการองค์การ FFA ระดับชาติที่เมืองแคนซัสซิตี ทุกคนเกิดความประทับใจในกิจกรรมองค์การ FFA จึงมีการหารือกันเพื่อที่จะนำรูปแบบขององค์การฯ เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2503 กรมอาชีวศึกษาจัดให้มีการอบรมผู้บริหารเรื่องโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การยูเอม จัดทุนให้โรงเรียนเกษตรกรรมโรงเรียนละหนึ่งแสนบาท เพื่อใช้ปรับปรุงพื้นที่ให้นักเรียนทำโครงการเกษตรจึงถือว่าเป็นโอกาสที่เหมาะสมในการก่อตั้งองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ขึ้นเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการทำโครงการเกษตร อาจารย์สุรพล สงวนศรี และอาจารย์ประสงค์ วยยศ ขณะนั้นสอนอยู่ที่โรงเรียนเกษตรกรรมเชียงใหม่ (มหาวิทยาลัยแม่โจ้ในปัจจุบัน) ได้ร่วมกันร่างธรรมนูญและแนวทางเพื่อจัดตั้งองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) โดยอาศัยรูปแบบของ FFA ของประเทศสหรัฐอเมริกาผสมผสานกับ FFP ของประเทศฟิลิปปินส์เป็นหลัก เมื่อมีเอกสารคู่มือแล้วก็ได้ประชุมนักศึกษาเพื่อชี้แจงความมุ่งหมาย อุดมการณ์และวิธีการของ อกท. ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากนักศึกษาแม่โจ้ในครั้งนั้นเป็นอย่างมาก อกท.หน่วยแม่โจ้ จึงได้ทำการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2504 โดยจุดประสงค์ของผู้ก่อตั้งครั้งแรกเป็นการลองวิชา มีการคัดเลือกนักศึกษาที่ไม่มีคุณลักษณะผู้นำเลย แต่มีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาตนเองมาเป็นสมาชิก อกท. กลุ่มผู้ก่อตั้งได้ดำเนินการฝึกฝนตามรูปแบบ อกท. ได้ระยะหนึ่งปรากฏว่าสมาชิกมีการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นผู้นำได้ในเวลาที่รวดเร็ว แสดงให้เห็นว่าวิธีการขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย เป็นวิธีที่ดีมาก ความสำเร็จของ อกท. ในยุคนั้นจัดว่าเป็นจังหวะที่เหมาะสม

เพราะผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ (เดิมเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมเชียงใหม่ ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยแม่โจ้) สมัยนั้นคืออาจารย์วิภาต บุญศรีวังซ้าย ที่เคยไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ FFA มีความเข้าใจในอุดมการณ์ขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเป็นอย่างดี

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้เจริญรุดหน้าถึงจุดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) หน่วยแม่โจ้ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ณ สนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2515 และเป็นพระมหากษัตริย์องค์หนึ่งที่เปรียบมิได้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จทรงเยี่ยม อกท. หน่วยแม่โจ้ อีกครั้งหนึ่งที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ ซึ่งเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์แม่โจ้ เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2516 เวลา 16.30 น. ณ หอประชุมวิทยาลัยฯ (อาคารแพฟิซในปัจจุบัน)

ในช่วงระยะเวลาเดียวกันนั้น (พ.ศ. 2515) นอกจากการดำเนินกิจกรรม อกท. ที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่แล้ว กรมอาชีวศึกษายังได้เริ่มกิจกรรม อกท. ในวิทยาลัยเกษตรกรรมอื่น อีก 5 แห่งประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ วิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเกษตรกรรมพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเกษตรกรรมกาฬสินธุ์ และวิทยาลัยเกษตรกรรมสุรินทร์ และในโรงเรียนเกษตรกรรมอีก 21 แห่ง แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมต่าง ๆ ของ อกท. ก็ไม่สามารถดำเนินได้ครบทุกขั้นตอน การจัดการยังไม่เป็นระบบ เป็นการลองผิดลองถูกอยู่ เนื่องจากครู-อาจารย์เกษตรรวมทั้งผู้บริหารยังไม่เข้าใจถึงปรัชญา หลักการและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม อกท.ดี ประกอบกับยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งกรมอาชีวศึกษากำลังขยายงานทางอื่นๆ อยู่มากในระยษณัั้น แม้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2510 - 2516 ผู้เชี่ยวชาญอเมริกาประจำโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา (ก.พ.อ.) สนใจที่จะฟื้นฟูกิจกรรม อกท. จนมีการจัดอบรมครูที่ปรึกษาถึง 2 ครั้ง และเปิดหน่วย อกท. ขึ้นอีกหลายแห่ง แต่ อกท. ก็ฟื้นตัวมาได้ระยะหนึ่งเท่านั้นเพราะรัฐบาลได้สั่งยกเลิกและยุบองค์การต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษาทุกรูปแบบด้วยสาเหตุทางการเมืองในปี พ.ศ. 2518

ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ภายหลังจากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้สถานศึกษาทุกระดับจัดตั้งชมรม องค์การต่าง ๆ ขึ้นภายในสถานศึกษาควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน โดยกองวิทยาลัยเกษตรกรรม ซึ่งมีอาจารย์บุญเทียม เจริญยิ่ง เป็นผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเกษตรกรรมอยู่ในขณะนั้น ได้จัดการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อต้องการที่จะรณรงค์ฟื้นฟูกิจกรรม อกท. ให้มาเป็นกิจกรรมหลักของนักศึกษาอาชีวเกษตรทั่วประเทศประกอบด้วยรองอธิบดีกรมอาชีวศึกษา อาจารย์ปิฎฐะ บุญนาค และอธิบดีกรมอาชีวศึกษาอาจารย์วิเวก ปางพุดผิงค์ ได้ให้ความสนใจในกิจกรรม อกท. จึงให้การสนับสนุนกองวิทยาลัยเกษตรกรรม โดยกรมอาชีวศึกษาได้ออกระเบียบว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม อกท. และแต่งตั้งนายดำรง มีแก้วกฤษกร ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ อกท. ระดับชาติ วางแผนร่วมกันจัดงานประชุมวิชาการของสมาชิก อกท. ในระดับภาคทั้ง 4 ภาค เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก โดยภาคกลางจัดที่วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี ภาคเหนือที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดที่วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ และภาคใต้จัดที่วิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง ส่วนการจัดงานประชุมวิชาการ อกท. ระดับชาติ ครั้งแรกที่วิทยาลัยเกษตรกรรมศรีสะเกษ

ในการจัดการประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ระดับชาติที่ผ่านมา มีบุคคลสำคัญมาเป็นประธานในพิธีเปิดงานทุกครั้ง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายกรัฐมนตรี องคมนตรี และเป็นพระกรุณาธิคุณที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 ณ วิทยาลัยเกษตรกรรมนครสวรรค์ และนับตั้งแต่การประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ระดับชาติ ครั้งที่ 11 เป็นต้นมา องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้รับพระกรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการเปิดการประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยตลอดมาจนถึงปัจจุบัน และนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงโปรดเกล้าฯ รับองค์การฯ ไว้ในพระราชูปถัมภ์ฯ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจึงใช้ชื่อองค์การใหม่ว่า องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ปี พ.ศ. 2530 กรมอาชีวศึกษา ได้บรรจุรายวิชา ออกท. เข้าในหลักสูตรการเรียน การสอน และจัดการเรียนการสอนมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน รวมทั้งมีการจัดตั้งมูลนิธิ ออกท. ขึ้นในปีเดียวกัน

ปี พ.ศ. 2534 จัดทำระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ทำให้เกิดวิธีการปฏิบัติในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อีกหลายฉบับ

ปี พ.ศ. 2542 จัดทำระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย และวิธีการปฏิบัติในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ รวม 13 ฉบับ

ปี พ.ศ. 2547 จัดทำระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2547 และในต้นปี พ.ศ. 2548 ได้จัดทำวิธีการปฏิบัติในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อีก 14 ฉบับ และมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินกิจกรรมหลักครั้งสำคัญจาก 10 โครงการหลัก มาเป็น 5 กิจกรรมหลัก และ พ.ศ. 2554 ไม่มีการแก้ไขวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ รวม 14 ฉบับ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินกิจกรรมหลัก มาเป็น 5 ชมรมวิชาชีพ ดำเนินกิจกรรมครอบคลุมตามแนวทางกิจกรรมหลักของ ออกท. 5 กิจกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559) จัดทำระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 เพื่อให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและสอดคล้องกับการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ยกเลิกระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2562 จัดทำวิธีปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าด้วย คณะกรรมการ พ.ศ. 2562 จากระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 5 ข้อที่ 23-28 กำหนดให้ องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม

บรมราชกุมารี มีคณะกรรมการ ออกท.เพื่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพและความเป็นเลิศทาง
วิชาชีพของสมาชิก ออกท. ภายใต้การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง สถานการณ์จริง

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย มีความสอดคล้องเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 7 ข้อ 37 แก้ไข ด้วยการยกเลิก
วิธีการปฏิบัติของ ออกท.ว่าด้วย คณะกรรมการ พ.ศ. 2554

2. หน่วย ออกท.ที่ได้รับการจัดตั้งและดำเนินกิจกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559) มีหน่วย ออกท.ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นและมีการ
ดำเนินกิจกรรม ออกท.รวมทั้งสิ้น 52 หน่วย แบ่งออกตามภูมิภาคต่าง ๆ 4 ภูมิภาคดังนี้

ตารางที่ 3 รายชื่อหน่วย ออกท. ที่จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมในภาคกลาง

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อหน่วย ออกท.
1	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี	หน่วยกาญจนบุรี
2	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา	หน่วยฉะเชิงเทรา
3	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท	หน่วยชัยนาท
4	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี	หน่วยชลบุรี
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี	หน่วยเพชรบุรี
6	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบางไทร	หน่วยบางไทร
7	ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตรบางพูน	หน่วยบางพูน
8	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี	หน่วยราชบุรี
9	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี	หน่วยลพบุรี
10	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	หน่วยทุ่งสิงห์
11	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี	หน่วยสุพรรณบุรี
12	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว	หน่วยสระแก้ว
13	วิทยาลัยประมงสมุทรสาคร	หน่วยสมุทรสาคร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559)

ตารางที่ 4 รายชื่อหน่วย ออกท. ที่จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมในภาคเหนือ

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อหน่วย ออกท.
1	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร	หน่วยกำแพงเพชร
2	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย	หน่วยเชียงราย
3	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	หน่วยเชียงใหม่
4	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก	หน่วยตาก
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์	หน่วยนครสวรรค์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อหน่วย ออกท.
6	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร	หน่วยพิจิตร
7	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์	หน่วยเพชรบูรณ์
8	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา	หน่วยพะเยา
9	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	หน่วยแพร่
10	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน	หน่วยลำพูน
11	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย	หน่วยสุโขทัย
12	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี	หน่วยอุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559)

ตารางที่ 5 รายชื่อหน่วย ออกท. ที่จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อหน่วย ออกท.
1	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น	หน่วยขอนแก่น
2	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ	หน่วยชัยภูมิ
3	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา	หน่วยนครราชสีมา
4	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์	หน่วยบุรีรัมย์
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม	หน่วยมหาสารคาม
6	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร	หน่วยยโสธร
7	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด	หน่วยร้อยเอ็ด
8	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ	หน่วยศรีสะเกษ
9	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี	หน่วยอุดรธานี
10	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี	หน่วยอุบลราชธานี
11	วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการโนนดินแดง	หน่วยโนนดินแดง
12	วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการตอนตาล	หน่วยมุกดาหาร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559)

ตารางที่ 6 รายชื่อหน่วย ออกท. ที่จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมในภาคใต้

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อหน่วย ออกท.
1	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่	หน่วยกระบี่
2	วิทยาลัยประมงชุมพรเขตรอุดมศักดิ์	หน่วยเขตรอุดมศักดิ์
3	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร	หน่วยชุมพร
4	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง	หน่วยตรัง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อหน่วย ออกท.
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช	หน่วยนครศรีธรรมราช
6	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	หน่วยนราธิวาส
7	วิทยาลัยประมงปัตตานี	หน่วยปัตตานี
8	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา	หน่วยพังงา
9	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง	หน่วยพัทลุง
10	วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช	หน่วยพระพรหม
11	วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์	หน่วยพรานทะเล
12	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง	หน่วยระนอง
13	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา	หน่วยสงขลา
14	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสตูล	หน่วยสตูล
15	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี	หน่วยสุราษฎร์ธานี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559)

2.1 ความหมายของ คำว่า ออกท. หน่วย ออกท. และกิจกรรม ออกท. ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 ข้อ 4 ได้ให้ความหมายของ คำว่า ออกท. หน่วย ออกท. และกิจกรรม ออกท. ไว้ว่า

1. ออกท. หมายถึง องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Future Farmers of Thailand” (FFT) เป็นองค์การวิชาชีพของนักศึกษาอาชีวศึกษา ที่ส่วนใหญ่จัดตั้งและดำเนินงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรและประมง

2. หน่วย ออกท. หมายถึง องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับหน่วย ซึ่งในปัจจุบัน ออกท. ประกอบด้วยหน่วย ออกท.ทั้งสิ้น 52 หน่วยทั่วประเทศ

3. กิจกรรม ออกท. หมายถึง การดำเนินกิจกรรมองค์การในรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบ วิธีการปฏิบัติ หลักเกณฑ์และรายละเอียดของ ออกท. เพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของ ออกท.

2.2 ความสำคัญของ ออกท. อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553: 24-25) กล่าวว่า ออกท. เป็นกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์หรือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นสื่อในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษาที่มีหน่วย ออกท. ตั้งอยู่ กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้สมาชิกเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้

พัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ รู้จักการทำงานร่วมกัน มีความขยัน อดทน ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในโลกยุคไร้พรมแดน การพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศชาติจำเป็นต้องอาศัยเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยี มีความสามารถในการจัดการความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอันจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างสมาชิก อกท. จึงจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเกษตรของชาติให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงต่อไป

2.3 หลักการของ อกท. หมายถึง ขอบเขตหรือบทบาทในการบริหารและดำเนินงาน อกท. เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การฯ ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 1 ข้อ 6 คือ “อกท. เป็นของสมาชิก ดำเนินงานโดยสมาชิก เพื่อสมาชิก โดยมีคณะกรรมการอำนวยการ อกท. แต่ละระดับให้คำแนะนำ สนับสนุน กำกับดูแล”

2.4 วัตถุประสงค์ของ อกท. ตามที่กำหนดไว้ระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 1 ข้อ 7 กำหนดวัตถุประสงค์ของ อกท. ไว้ 3 ข้อดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพของสมาชิก
2. เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีลักษณะความเป็นผู้นำ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.5 คติพจน์ของ อกท. หมายถึง ข้อความเตือนใจสมาชิกที่จะนำทางให้การดำเนินงานขององค์การไปสู่จุดมุ่งหมายของ อกท. ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 1 ข้อ 8 มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษดังนี้

1. คติพจน์ของ อกท. ภาษาไทย มีดังนี้

เราเรียนรู้ด้วยงานการฝึกหัด

หาเลี้ยงชีพเพื่อชีวิตพัฒนา

เราปฏิบัติเพื่อหวังทางศึกษา

ใช้วิชาเพื่อบริการงานสังคม

2. คติพจน์ของ อกท. ภาษาอังกฤษ มีดังนี้

Learning to Do

Earning to Live

Doing to Learn

Living to Serve

2.6 การกำหนดระดับ อกท. ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 2 ได้กำหนดระดับของ อกท. ไว้ 3 ระดับได้แก่

1. ออท.ระดับหน่วย เป็นการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก โดยสมาชิก เพื่อสมาชิก ภายในหน่วย ออท. ของตนเอง ซึ่งหน่วย ออท. ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษา เกษตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั่วประเทศ

2. ออท.ระดับภาค ดำเนินกิจกรรมโดยสมาชิก ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ แบ่งเป็น 4 ภาค ถ้ามีการจัดตั้งหน่วย ออท.ขึ้น แต่ละหน่วยจะสังกัดภูมิภาคดังต่อไปนี้

2.1 ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย แพร่ ลำพูน เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เชียงราย และอุทัยธานี

2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ อุรธานี ขอนแก่น ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ มหาสารคาม สุรินทร์ เลย หนองคาย มุกดาหาร อำนาจเจริญ และหนองบัวลำภู

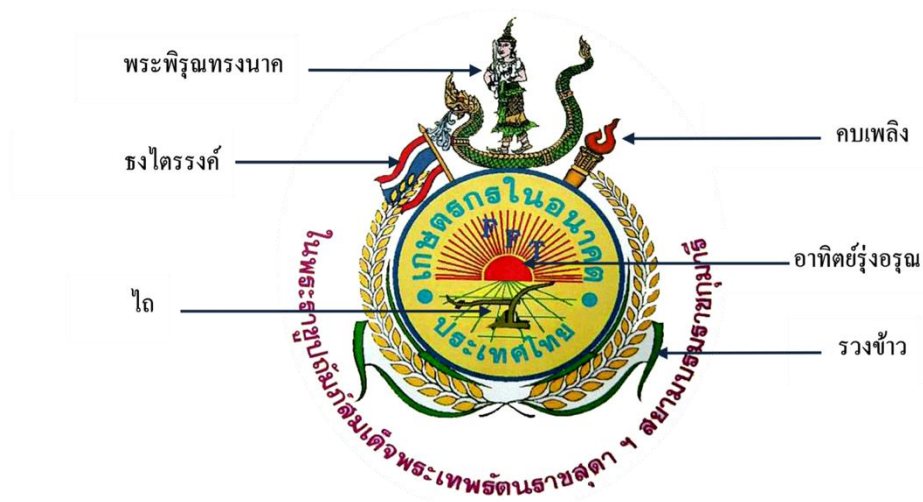
2.3 ภาคกลาง ได้แก่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ชลบุรี สุพรรณบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ปราจีนบุรี กาญจนบุรี อ่างทอง อยุธยา ระยอง ตราด ประจวบคีรีขันธ์ สระแก้ว นครปฐม ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา นครนายก สมุทรสาคร สมุทรปราการ สมุทรสงคราม ชัยนาท จันทบุรี และกรุงเทพมหานคร

2.4 ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี พัทลุง สตูล พังงา ตรัง สงขลา นราธิวาส ยะลา ปัตตานี ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ระนอง และกระบี่

3. ออท. ระดับชาติ ดำเนินกิจกรรมโดยสมาชิกทุกหน่วย ทุกภาค เพื่อสมาชิกทั้งหมด ปัจจุบัน ออท.ระดับชาติ มีสมาชิกหน่วย ออท.ทั่วประเทศทั้งหมด 52 หน่วย

2.7 ตรา ออท. ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การ เกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 4 ข้อ 20 กำหนดให้ตรา ออท. มีลักษณะเป็นวงกลมล้อมรอบด้วยรวงข้าว ด้านบนเป็นรูปพระพิรุณทรงนาค ขนาบด้านซ้ายและด้านขวาด้วยธงชาติ และคบเพลิง ภายในวงกลม มีข้อความว่า “เกษตรกรในอนาคต” “ประเทศไทย” และ “FFT” ใต้ตรามีข้อความว่า “ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี” ภายในตราประกอบด้วยเครื่องหมาย 6 อย่างได้แก่

1. อาทิตยรั้งอรุณ หมายถึง ความก้าวหน้าของการเกษตรแผนใหม่
2. ไถ หมายถึง แรงงานและเครื่องมือพลิกผืนดินเป็นพื้นฐานของการเกษตร
3. ธงไตรรงค์ หมายถึง ประเทศไทย
4. รวงข้าว หมายถึง พืชหลักของประเทศไทย
5. พระพิรุณทรงนาค หมายถึง การเกษตรแห่งชาติ
6. คบเพลิง หมายถึง ประทีปนำไปสู่แสงสว่างแห่งปัญญา

ภาพที่ 4 ตรา อกท.

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559)

3. ระเบียบและวิธีการปฏิบัติว่าด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ อกท.

อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553: 28) กล่าวว่า

3.1 คำจำกัดความของคำว่า วิธีการปฏิบัติ หลักเกณฑ์และรายละเอียดประกอบวิธีการปฏิบัติ อกท.

1. ระเบียบ หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติ หรือดำเนินการ เช่น ระเบียบวินัย ระเบียบข้อบังคับ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ระเบียบ อกท.เปรียบเสมือนเป็นธรรมนูญ

2. วิธีการปฏิบัติ หมายถึง วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นรายละเอียดเพื่อขยายระเบียบ อกท.

3. หลักเกณฑ์ และรายละเอียดประกอบวิธีการปฏิบัติ หมายถึง ส่วนขยายส่วนของรายละเอียดที่ไม่สามารถกล่าวได้ในระเบียบหรือวิธีการปฏิบัติ มีความสำคัญรองลงมาจากวิธีการปฏิบัติ

3.2 สาระสำคัญของระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 มี 8 หมวด ได้แก่

1. หมวด 1 หมวดทั่วไป
2. หมวด 2 การกำหนดระดับ อกท.
3. หมวด 3 สมาชิกภาพ
4. หมวด 4 ตรา เครื่องหมาย และธงของ อกท.
5. หมวด 5 คณะกรรมการ อกท. คณะกรรมการดำเนินงาน อกท.คณะกรรมการอำนวยการ อกท. ครูที่ปรึกษา และที่ปรึกษา
6. หมวด 6 การดำเนินกิจกรรมของ อกท.
7. หมวด 7 การแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบวิธีการปฏิบัติ หลักเกณฑ์และรายละเอียดของ อกท.
8. หมวด 8 บทเฉพาะกาล

3.3 สาระสำคัญของวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2562 มีวิธีการปฏิบัติว่าด้วยการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการดำเนินกิจกรรมหลัก พ.ศ. 2562
2. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการคัดเลือกหน่วย อกท. ดีเด่น พ.ศ. 2562
- 3 วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่า ด้วยการวิเทศสัมพันธ์ พ.ศ. 2562
4. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยสมาชิกวิสามัญ พ.ศ. 2562
5. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยคณะกรรมการ พ.ศ. 2562
6. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการบริหารการเงิน พ.ศ. 2562
7. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยครูที่ปรึกษาและที่ปรึกษา พ.ศ. 2562
8. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการแต่งกาย พ.ศ. 2562
9. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการบริหารสำนักงาน พ.ศ. 2562
10. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการจัดตั้งหน่วย พ.ศ. 2562
11. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการประชุมวิชาการ พ.ศ. 2562
12. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยตรา อกท. โล่หนังสือสำคัญ วุฒิบัตร พ.ศ. 2562
13. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยพิธีการ พ.ศ. 2562
14. วิธีการปฏิบัติ อกท. ว่าด้วยการเลื่อนระดับ พ.ศ. 2562

3.4 หลักเกณฑ์ รายละเอียดประกอบวิธีการปฏิบัติของ อกท. มีเพียงหลักเกณฑ์ประกอบวิธีการปฏิบัติของ อกท. ว่าด้วยการประชุมวิชาการ พ.ศ.2562 จำนวน 10 ฉบับดังนี้

1. หลักเกณฑ์การยื่นอุทธรณ์ผลการตัดสินการประกวด การแสดง และการแข่งขัน
2. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาพืชศาสตร์ พ.ศ. 2562
3. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาสัตวศาสตร์ พ.ศ. 2562
4. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาช่างกลเกษตร พ.ศ. 2562
5. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาประมง พ.ศ. 2562
6. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาศิลปเกษตร พ.ศ. 2562
7. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ อุตสาหกรรมเกษตร พ.ศ. 2562
8. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาบริหารธุรกิจ พ.ศ. 2562
9. รายละเอียดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาพื้นฐาน พ.ศ. 2562
10. รายละเอียดการสัมมนาผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2562

(องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี, 2562)

4. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการดำเนินงาน อกท.

คณะกรรมการ อกท. ครูที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และสมาชิก อกท. เป็นบุคลากรขององค์การที่มีบทบาทเพื่อเข้ามาบริหารและดำเนินงาน อกท. เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 และวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคต

แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าด้วย
คณะกรรมการ พ.ศ. 2562 มีรายละเอียดดังนี้

4.1 คณะกรรมการ อกท. ความหมายของคณะกรรมการ อกท. มีดังนี้

1. คณะกรรมการ อกท. หมายถึง คณะกรรมการขององค์การเกษตรกรในอนาคต
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ที่
ประกอบด้วยคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. มี 3 ระดับ คือ
คณะกรรมการ อกท.ระดับหน่วย คณะกรรมการ อกท.ระดับภาค และคณะกรรมการ อกท.ระดับชาติ

2. คณะกรรมการอำนวยการ อกท. หมายถึง คณะกรรมการ ที่ประกอบด้วย
ผู้บริหาร ครู สมาชิกวิสามัญและผู้ทรงคุณวุฒิ มี 3 ระดับ คือ คณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับ
หน่วย คณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับภาค และคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับชาติ

3. คณะกรรมการดำเนินงาน อกท. หมายถึง คณะกรรมการ อกท.ที่เป็นสมาชิก
สามัญ อกท. มี 3 ระดับ คือ คณะกรรมการดำเนินงาน อกท.ระดับหน่วย คณะกรรมการดำเนินงาน
อกท.ระดับภาค และคณะกรรมการดำเนินงาน อกท.ระดับชาติ คณะกรรมการดำเนินงาน อกท.แต่ละ
ระดับมี 6 ตำแหน่งได้แก่ นายกองค์การ รองนายก ปฏิคม ผู้สื่อข่าว เลขานุการและเหรัญญิก

4.2 คณะกรรมการ อกท. ระดับหน่วย คณะกรรมการ อกท. ระดับหน่วยประกอบด้วย
คณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับหน่วย และคณะกรรมการดำเนินงาน อกท.ระดับหน่วย
คณะกรรมการชุดนี้จะจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการ อกท.
ระดับหน่วย มีหน้าที่ดังนี้

- 1 กำหนดแนวทางในการบริหารกิจกรรมของหน่วย
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการตรวจสอบคุณสมบัติการเลื่อนระดับของสมาชิก
การคัดเลือกสมาชิก อกท.ดีเด่น ศิษย์เก่า อกท.ดีเด่นระดับหน่วย
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ร่างระเบียบ วิธีการปฏิบัติของ อกท. หลักเกณฑ์ และ
รายละเอียดที่มีการเสนอ กำหนด แก้ไข เพิ่มเติม เพื่อเสนอ อกท.ระดับภาคต่อไป
4. สรรหา ครูที่ปรึกษา และผู้ช่วยครูที่ปรึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน อกท.
ระดับหน่วย
5. แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนิน
กิจกรรม อกท.
6. ประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข หรือหาข้อยุติในข้อขัดแย้งใน
การดำเนินกิจกรรม อกท.
7. ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ วิธีการปฏิบัติ หลักเกณฑ์และรายละเอียดที่ อกท.
กำหนด

4.3 คณะกรรมการ อกท.ระดับภาค ทีมงานคณะกรรมการ อกท. ระดับภาคประกอบด้วย
คณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับภาค และคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. ระดับภาค
คณะกรรมการชุดนี้จะจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 4 ครั้ง คณะกรรมการ อกท.
ระดับภาค มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดแนวทางในการบริหารกิจกรรม อกท.ของภาค
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการตรวจสอบคุณสมบัติการเลื่อนระดับของสมาชิก การคัดเลือกสมาชิก อกท.ดีเด่น ศิษย์เก่าอกท.ดีเด่น และหน่วย อกท.ดีเด่น ระดับภาค
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ร่างระเบียบ วิธีการปฏิบัติ อกท.หลักเกณฑ์รายละเอียดที่มีการเสนอ กำหนด แก้ไข เพิ่มเติม เพื่อเสนอ อกท.ระดับชาติ ต่อไป
4. แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐ และเอกชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม อกท.
5. ประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา การปรับปรุงแก้ไข หรือหาข้อยุติ ข้อขัดแย้งในการดำเนินงาน อกท.
6. ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ วิธีการปฏิบัติ หลักเกณฑ์และรายละเอียดที่ อกท. กำหนด

4.4 คณะกรรมการ อกท.ระดับชาติ ทีมงานคณะกรรมการ อกท.ระดับชาติประกอบไปด้วยคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับชาติ และคณะกรรมการดำเนินงาน อกท.ระดับชาติ คณะกรรมการชุดนี้จะจัดให้มีการประชุมสามัญอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 4 ครั้ง หน้าที่ของคณะกรรมการ อกท.ระดับชาติ มีดังนี้

1. กำหนดแนวทางในการบริหารกิจกรรม อกท.
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการตรวจสอบคุณสมบัติการเลื่อนระดับสมาชิก การคัดเลือกสมาชิก อกท.ดีเด่น ศิษย์เก่าดีเด่น และหน่วย อกท.ดีเด่น ระดับชาติ
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ร่างระเบียบ วิธีการปฏิบัติ อกท.หลักเกณฑ์รายละเอียดที่มีการเสนอ กำหนด แก้ไข เพิ่มเติม เพื่อเสนอ อกท.ระดับชาติ ต่อไป
4. แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐ และเอกชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม อกท.
5. ประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา การปรับปรุงแก้ไข หรือหาข้อยุติ ข้อขัดแย้งในการดำเนินงาน อกท.
6. ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ วิธีการปฏิบัติ หลักเกณฑ์และรายละเอียดที่ อกท. กำหนด

4.5 ครูที่ปรึกษา

1. ครูที่ปรึกษา อกท. หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย อกท.ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษา อกท. ตามวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าด้วยครูที่ปรึกษาและที่ปรึกษา พ.ศ. 2562 มี 4 ประเภทได้แก่
2. ครูที่ปรึกษาสมาชิก อกท. หมายถึง ครูและคณาจารย์ทุกคนในสถานศึกษาที่ได้มีการจัด ตั้งหน่วย อกท.ทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาสมาชิก เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่มวลสมาชิกในการดำเนินงานของ อกท.ภายในหน่วย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ของสมาชิก ให้บรรลุวัตถุประสงค์ อกท.

3. ครูที่ปรึกษาชมรมวิชาซีฟ หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย ออกท. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการอำนวยการ ออกท.ระดับหน่วยให้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาชมรมวิชาซีฟ เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการชมรมวิชาซีฟ ในการดำเนินกิจกรรมชมรมวิชาซีฟ ของ ออกท. ภายในหน่วย

4. ครูที่ปรึกษาหมู่บ้าน ออกท. หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย ออกท. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการอำนวยการ ออกท. ระดับหน่วย ให้มาทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาหมู่บ้าน ออกท. อย่างน้อย 1 คน เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการและสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้าน ออกท.ภายในหน่วย

5. ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท. หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย ออกท. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการอำนวยการ ออกท.แต่ ละระดับ ให้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการดำเนินงาน ออกท. ในการบริหารและการดำเนินกิจกรรม ออกท. มี 3 ระดับได้แก่

5.1 ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท. ระดับหน่วย เป็นครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย ออกท.ที่เคยเป็นครูที่ปรึกษาสมาชิก ออกท.มาแล้วอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา โดยผ่านกระบวนการสรรหาจากที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ ออกท.ระดับหน่วย นอกจากนี้หน่วย ออกท. ยังสามารถแต่งตั้งครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาให้มาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูที่ปรึกษาได้ตามสมควร

5.2. ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท. ระดับภาค เป็นครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย ออกท.ในภาคนั้น ที่เป็นหรือเคยเป็นครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับหน่วย ระดับภาค หรือระดับชาติ มาก่อน โดยผ่านกระบวนการสรรหาด้วยวิธีการประชุมเลือกตั้งจากที่ประชุมคณะกรรมการ ออกท. ระดับในช่วงเวลาการประชุมวิชาการ ออกท. ระดับภาค ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งคือคณะกรรมการ ออกท.ระดับภาคทุกคน ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับภาค มีวาระการปฏิบัติหน้าที่ 2 ปีการศึกษา

5.3. ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับชาติ เป็นครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งหน่วย ออกท. ที่เป็นหรือเคยเป็นครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับหน่วย ระดับภาค หรือระดับชาติ มาก่อน โดยผ่านกระบวนการสรรหาด้วยวิธีการประชุมเลือกตั้งจากที่ประชุมคณะกรรมการ ออกท.ระดับชาติ ในช่วงเวลาการประชุมวิชาการ ออกท.ระดับชาติ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งได้แก่ ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับหน่วยทุกหน่วย ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับภาคทุกภาค และคณะกรรมการ ออกท.ระดับชาติ ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออกท.ระดับชาติ มีวาระการปฏิบัติหน้าที่ 2 ปีการศึกษา

4.6 ที่ปรึกษา ออกท. หมายถึง บุคคลที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการอำนวยการ ออกท. แต่ละระดับ ให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ออกท. ตามวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่ง ประเทศไทย ในพระราชบัญญัติสมเด็จพระรัตนราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าด้วย ครูที่ปรึกษาและที่ปรึกษา พ.ศ. 2562 ที่ปรึกษา ออกท.มี 3 ระดับดังนี้

1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับหน่วย หมายถึง บุคคลสำคัญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ หรือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเป็นอย่างดี ที่ได้รับการสรรหาจากที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับหน่วย และเชิญมาทำหน้าที่ที่ปรึกษา อกท. เพื่อทำหน้าที่ร่วมประชุมคณะกรรมการ อกท. ให้แนวคิด ในการปฏิบัติกิจกรรม ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม อกท. แก่คณะกรรมการ อกท.ระดับหน่วย ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับหน่วยมีวาระการปฏิบัติงานเป็นไปตามวาระการทำงานของคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับหน่วย

2. ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับภาค หมายถึง บุคคลสำคัญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ หรือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเป็นอย่างดี ที่ได้รับการสรรหาจากที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับภาค และเชิญมาทำหน้าที่ที่ปรึกษา อกท. เพื่อทำหน้าที่ร่วมประชุมคณะกรรมการ อกท.ให้แนวคิด ในการปฏิบัติกิจกรรม ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม อกท.แก่คณะกรรมการ อกท.ระดับภาค ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับภาค มีวาระการปฏิบัติงานเป็นไปตามวาระการทำงานของคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับภาค

3. ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับชาติ หมายถึง บุคคลสำคัญหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับ กิจกรรมขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเป็นอย่างดี ที่ได้รับการสรรหาจากที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับชาติ และเชิญมาทำหน้าที่ที่ปรึกษา อกท. เพื่อทำหน้าที่ร่วมประชุมคณะกรรมการ อกท.ให้แนวคิด ในการปฏิบัติกิจกรรม ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม อกท.แก่คณะกรรมการ อกท.ระดับชาติ ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับชาติมีวาระการปฏิบัติงานเป็นไปตามวาระการทำงานของคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับชาติ

4.7 ปรึกษากิตติมศักดิ์ หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้บริหารระดับสูงสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นบุคคลสำคัญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความช่วยเหลือในกิจกรรม อกท. เป็นอย่างดีที่ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษากิตติมศักดิ์โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม อกท. ทุกระดับ โดยให้มีการประชุมอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งนี้ตลอดชีพ

4.8 สมาชิก อกท. หมายถึง การเป็นสมาชิก อกท.ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2559 หมวด 3 ซึ่งมีการกำหนดประเภทสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก และการฟื้นฟูสภาพสมาชิก อกท.ไว้อย่างชัดเจน

5. การบริหารสำนักงาน อกท.

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562) การพัฒนาความเป็นผู้นำ และเป็นผู้ตามของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) เพื่อให้ได้ฝึกทักษะด้านการบริหารงานและดำเนินงาน มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นนั้น จึงมีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการบริหาร

และดำเนินงานไว้ในระเบียบและวิธีการปฏิบัติของ อกท. ได้แก่ การบริหารสำนักงาน การบริหารงานการเงิน การบริหารงานกองทุนวิเทศสัมพันธ์ และการบริหารงานกิจกรรมหลัก มีรายละเอียดดังนี้

5.1 สำนักงาน อกท.

สำนักงาน อกท. ตามระเบียบของ อกท. พ.ศ. 2562 ว่าด้วยการบริหารสำนักงาน อกท. มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1. ระดับของสำนักงาน อกท. สำนักงาน อกท. มี 3 ระดับดังนี้

1.1 สำนักงาน อกท.ระดับหน่วย หมายถึง สำนักงาน อกท. ที่จัดตั้งและดำเนินงานขึ้นภายในสถานศึกษาที่ขอจัดตั้งหน่วย ใช้ชื่อ ภาษาไทยว่า สำนักงานองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วย. (ชื่อหน่วย อกท.เป็นภาษาไทย).และใช้ชื่อ ภาษาอังกฤษว่า THE FUTURE FARMERS OF THAILAND ORGANIZATION UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF H.R.H. PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN (ชื่อหน่วย อกท.เป็นภาษาอังกฤษ) CHAPTER”

1.2 สำนักงาน อกท.ระดับภาค หมายถึง สำนักงาน อกท.ของภาคต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค ใช้ชื่อภาษาไทยว่า สำนักงานองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ภาค (ชื่อภาคที่สังกัดเป็นภาษาไทย) และใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า THE FUTURE FARMERS OF THAILAND ORGANIZATION UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF H.R.H. PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN (ชื่อภาคที่สังกัดเป็นภาษาอังกฤษ) REGION

1.3 สำนักงานกลาง หมายถึง สำนักงานที่เป็นศูนย์กลาง อกท. ทุกหน่วยทั่วประเทศใช้ชื่อภาษาไทยว่า สำนักงานกลางองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า THE FUTURE FARMERS OF THAILAND ORGANIZATION UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF H.R.H. PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN NATIONAL FFT CENTER

2. หน้าที่ของสำนักงาน อกท. มีรายละเอียดดังที่สรุปไว้ในตารางที่ 7

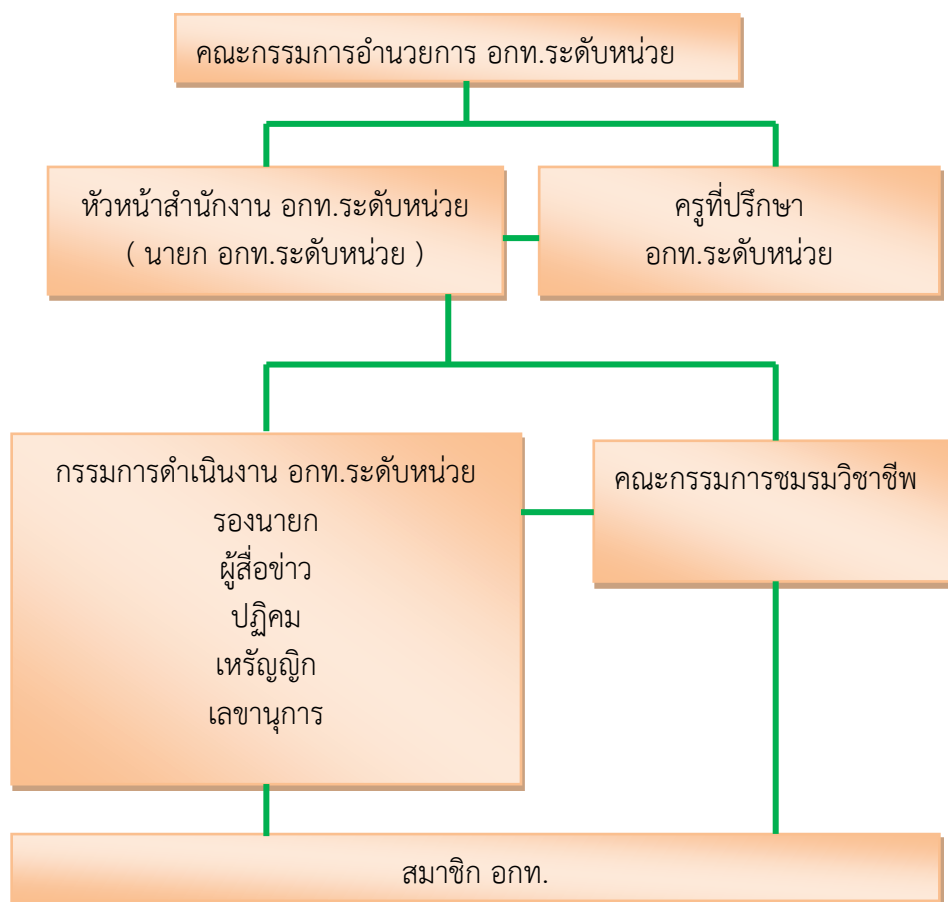
ตารางที่ 7 หน้าที่ของสำนักงาน ออท.

หน้าที่สำนักงาน อท.ระดับหน่วย	หน้าที่สำนักงาน อท.ระดับภาค	หน้าที่สำนักงาน กลาง ออท.
1. เป็นศูนย์กลางการบริหาร อท.ระดับหน่วย	1. เป็นศูนย์กลางการบริหาร อท.ระดับภาค	1. เป็นศูนย์กลางการบริหาร อท.ระดับชาติ
2. เป็นศูนย์ข้อมูลและ สารสนเทศของ ออท.ระดับ หน่วย	2. เป็นศูนย์กลางพัฒนา วิชาการ ออท.ระดับภาค	2. เป็นศูนย์กลางพัฒนาวิชาการ อท.ระดับชาติ
3. เป็นศูนย์ประสานการ ดำเนินกิจกรรมของสมาชิก	3. เป็นศูนย์ข้อมูลและ สารสนเทศของ ออท.ระดับภาค	3. เป็นศูนย์ข้อมูลและ สารสนเทศของ ออท.ระดับชาติ
4. เป็นศูนย์ประสานและ ส่งเสริมกิจกรรมของสมาชิก วิสามัญ	4. เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากร อท.ระดับภาค	4. เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากร อท.ระดับชาติ
5. เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและ หารายได้ของ ออท.ระดับ หน่วย	5. เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและ หารายได้ของ ออท.ระดับภาค	5. เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและ หารายได้ของ ออท.ระดับชาติ
6. มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ อท.ระดับหน่วย มอบหมาย	6. เป็นศูนย์ประสานและ ส่งเสริมกิจกรรมของสมาชิก วิสามัญ ระดับภาค	6. เป็นศูนย์ประสานการดำเนิน กิจกรรมของสมาชิก
	7. เป็นศูนย์ประสานงานวิเทศ สัมพันธ์ของ ออท.ระดับภาค	7. เป็นศูนย์ประสานและ ส่งเสริมกิจกรรมของสมาชิก วิสามัญระดับชาติ
	8. มีหน้าที่ตามที่ คณะกรรมการ ออท.ระดับภาค มอบหมาย	8. เป็นศูนย์ประสานงานการ วิเทศสัมพันธ์ของ ออท. ระดับชาติ
		9. มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ การ ออท.ระดับชาติ มอบหมาย

ที่มา : องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

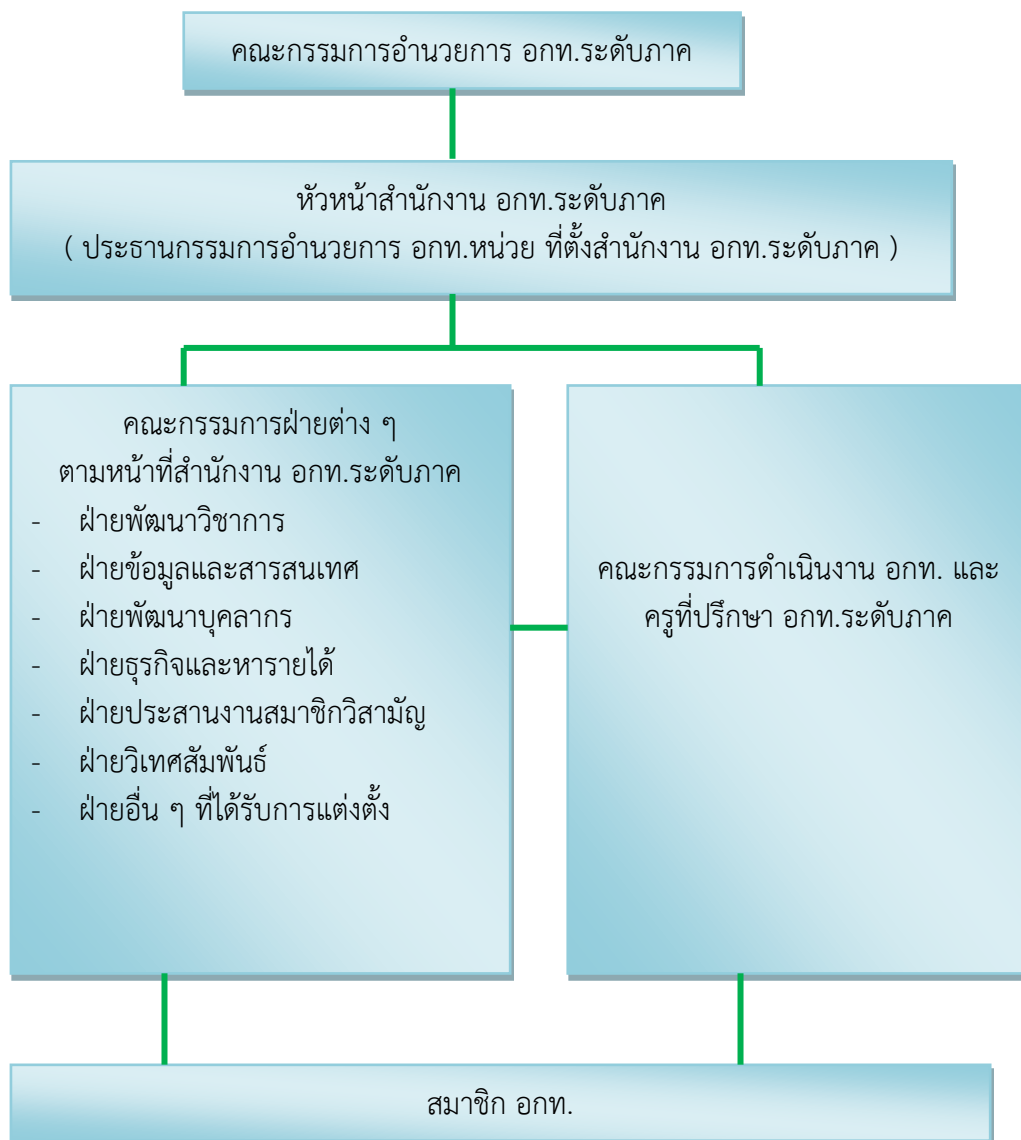
5.2 โครงสร้างการบริหารสำนักงาน ออท. แต่ละระดับ มีดังนี้

1) โครงสร้างการบริหารสำนักงาน ออท. ระดับหน่วย มีโครงสร้างในการบริหารงานประกอบด้วยคณะกรรมการอำนวยการ ออท. ระดับหน่วย หัวหน้าสำนักงาน ออท.ระดับหน่วย (นายก ออท.ระดับหน่วย) ครูที่ปรึกษา ออท. ระดับหน่วย คณะกรรมการดำเนินงาน ออท.ระดับหน่วย ประกอบด้วยรองนายก ผู้สื่อข่าว ปฏิคม เภรัญญิกและเลขานุการ คณะอนุกรรมการกิจกรรมหลัก และสมาชิก ออท. ดังภาพที่ 5

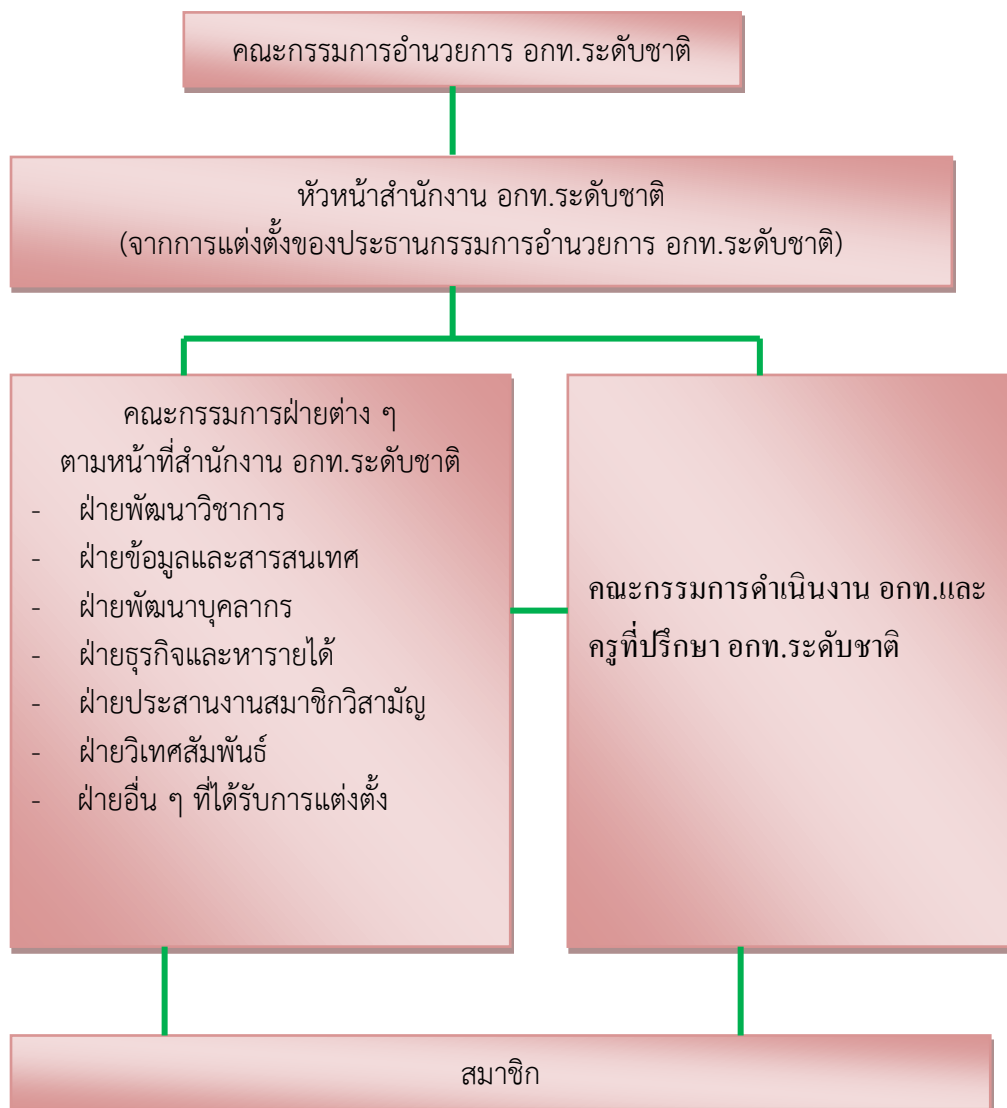
ภาพที่ 5 โครงสร้างการบริหารสำนักงาน อกท.ระดับหน่วย
ที่มา : องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

2) โครงสร้างการบริหารสำนักงาน อกท. ระดับภาค มีโครงสร้างในการบริหารงานประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับภาค หัวหน้าสำนักงาน อกท. ระดับภาค (ประธานกรรมการอำนวยการ อกท. หน่วย ที่ตั้งสำนักงาน อกท. ระดับภาค) คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามหน้าที่ของสำนักงาน อกท.ระดับภาคประกอบด้วย ฝ่ายพัฒนาวิชาการ ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ ฝ่ายพัฒนาบุคลากร ฝ่ายธุรกิจและหารายได้ ฝ่ายประสานงานสมาชิก วิสามัญ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และ ฝ่ายอื่น ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานและครูที่ปรึกษา อกท.ระดับภาคและสมาชิก ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 โครงสร้างการบริหารสำนักงาน อกท.ระดับภาค
ที่มา : องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

3. โครงสร้างการบริหารสำนักงาน อกท. ระดับชาติ มีโครงสร้างในการบริหารงานประกอบด้วยคณะกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับชาติ หัวหน้าสำนักงาน อกท. คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามหน้าที่ของสำนักงาน อกท. ระดับชาติ ประกอบด้วย ฝ่ายพัฒนาวิชาการ ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ ฝ่ายพัฒนาบุคลากร ฝ่ายธุรกิจและหารรายได้ ฝ่ายประสานงานสมาชิกวิสาหกิจ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และ ฝ่ายอื่น ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานและครูที่ปรึกษา อกท.ระดับชาติ และสมาชิก ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 โครงสร้างการบริหารสำนักงาน ออท.ระดับชาติ

ที่มา : องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

5.3 วาระการทำงานของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ภายในสำนักงาน ออท. มีดังนี้

1. หัวหน้าสำนักงาน ออท. กำหนดวาระการทำงานดังนี้

1.1 หัวหน้าสำนักงาน ออท.ระดับหน่วย มีวาระปฏิบัติงานตามการดำรงตำแหน่งนายก ออท.

1.2 หัวหน้าสำนักงาน ออท.ระดับภาค มีวาระการทำงานตามการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาที่ตั้งของสำนักงาน ออท.ระดับภาค

1.3 หัวหน้าสำนักงานกลาง ออท. มีวาระละ 2 ปีการศึกษา ตามวาระของประธานกรรมการอำนวยการ ออท.ระดับชาติ และในกรณีที่มีการเปลี่ยนบุคคลที่ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานกลาง ออท. ขณะที่ยังไม่ครบวาระ

2. เจ้าหน้าที่สำนักงาน กำหนดวาระการทำงานดังนี้

2.1 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ออท.ระดับหน่วย มีวาระการดำรงตำแหน่งตามวาระคณะกรรมการดำเนินงาน ออท.ระดับหน่วย

2.2 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ออท. ระดับภาคและสำนักงานกลาง ออท. เป็นไปตามที่หัวหน้าสำนักงาน ออท.ระดับภาค หรือ สำนักงานกลาง ออท. กำหนด

5.4 การบริหารสำนักงานและการจัดสำนักงาน สำนักงาน ออท.แต่ละระดับเสนอแผนการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานประจำปีการศึกษา ภายในวันที่ 30 มิถุนายนของทุกปีการจัดสำนักงานของ ออท. แต่ละระดับ จัดให้มีองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ที่ทำงาน คณะกรรมการต่าง ๆ ที่ทำงานหัวหน้าสำนักงาน ออท. ที่ประชุม ที่เก็บพัสดุ ป้ายสำนักงาน ออท.แต่ละระดับ

5.5 การยุบหรือเลิกสำนักงาน ออท. เมื่อมีการยุบหรือเลิกสำนักงาน ให้ทรัพย์สินและพัสดุต่าง ๆ ที่อยู่ในการครอบครองของสำนักงาน ตกเป็นของ ออท. ระดับนั้น ๆ และหรือแหล่งที่มาจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เดิม

5.6 ปัจจัยที่ทำให้การบริหารหน่วย ออท.ประสบความสำเร็จ การบริหารงานหน่วย ออท.ให้ประสบความสำเร็จจากการที่ผู้เขียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออท.ระดับหน่วย ระดับภาคและระดับชาติ พบว่าการที่จะบริหารงานองค์การให้ประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือประธานกรรมการอำนวยการ ออท. รองผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังโดยแบ่งหน้าที่กันดูแลบริหารงาน ออท. แบ่งเป็นดังนี้

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและบริหารงานในภาพรวมทั่วไป ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เช่น งบประมาณ บุคลากร เป็นต้น

3. รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ขวัญและกำลังใจ ให้คำแนะนำ ติดตามการดำเนินงาน ออท. อย่างใกล้ชิดทุกกิจกรรม และประสานงานกับรองผู้อำนวยการ 3 ฝ่าย

4. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ดูแลประสานงานด้านวิชาการแก่สมาชิก ออท. ทั้งเรื่องการฝึกฝน การจัดการแข่งขันด้านวิชาการแก่สมาชิก เช่น ทักษะวิชาชีพ การสัมมนาผลงานทางวิชาการ การประกวดสิ่งประดิษฐ์ทางการเกษตร การจัดนิทรรศการทางการเกษตร เป็นต้น ให้สมาชิกมีความรู้และทักษะ ออท.มากที่สุด

5. รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา ทำหน้าที่ในการฝึกสมาชิกให้มีทักษะด้านการวางแผนและการจัดทำงบประมาณ ดูแลประสานงานการจัดสำนักงาน ออท.ให้ถูกต้อง

6. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกต่อการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่จะสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ออท. รวมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่จำเป็นแก่การบริหารงาน เช่น รถยนต์ โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

5.8 คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของ ออท.การดำเนินงาน ออท.ส่วนหนึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ใน

สถานศึกษาทุกท่าน เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องข้องกับการเรียนการสอน และเป็นผู้ดูแลสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ดำเนินกิจกรรม รวมทั้งการให้คำแนะนำ สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจแก่ สมาชิก ออท.

5.9 ครูที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน ออท. มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีปฏิบัติของ ออท. มีประสบการณ์ด้านการบริหารกิจกรรม ออท. เป็นอย่างดี เพราะจะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำคณะกรรมการดำเนินงาน ออท. และสมาชิกในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวประสานงานที่ดีระหว่างครูอาจารย์ กับคณะกรรมการฯ และสมาชิก จึงมีส่วนช่วยเสริมให้เกิดพัฒนาของหน่วยไปในทางที่ดีขึ้น

5.10 คณะกรรมการดำเนินงาน ออท. ต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีความรู้ความเข้าใจระเบียบวิธีปฏิบัติของ ออท. ดีพอสมควร มีระบบการถ่ายทอดเทคนิคการทำงานจากรุ่นพี่ไปสู่รุ่นน้อง โดยในทีมงานในแต่ละปีการศึกษาได้จัดให้มีคณะกรรมการที่เป็นรุ่นน้องมาร่วมงาน เพื่อเรียนรู้ด้านการบริหารงาน ออท. และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องในปีการศึกษาต่อไป

5.11 สมาชิก ออท. ความร่วมมือและการสนับสนุนจากสมาชิก มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ ออท. จัดขึ้น จะช่วยให้การดำเนินงาน ออท. ประสบผลสำเร็จขึ้นได้

6. การบริหารชมรมวิชาชีพ

ตามแนวทางการจัดตั้งและการดำเนินกิจกรรมชมรม พ.ศ. 2554 ประกอบวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่าด้วย การดำเนินกิจกรรมหลัก พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดไว้ในวิธีการปฏิบัติของ ออท. ว่าด้วยการดำเนินกิจกรรมหลัก พ.ศ. 2554 ตอนที่ 1 ข้อ 3 กำหนดรายละเอียดประกอบวิธีปฏิบัติการจัดตั้งชมรมวิชาชีพ ดังนั้นองค์การฯ จึงกำหนดรายละเอียดการจัดตั้งและการดำเนินกิจกรรมชมรมวิชาชีพดังนี้

6.1 ประเภทชมรมวิชาชีพ แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ชมรมวิชาชีพ หมายถึง ชมรมของกลุ่มสมาชิกผู้เรียนในสาขาวิชา/สาขาวิชา ที่สถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนในแต่ละแผนกวิชา เช่น จัดตั้งเป็นชมรมวิชาชีพสัตวบาล ชมรมวิชาชีพพืชกรรมชมรมวิชาชีพประมง ชมรมวิชาชีพเกษตรผสมผสาน เป็น การดำเนินกิจกรรมครอบคลุมตามแนวทางกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม

2. ชมรมเสริม หมายถึง ชมรมที่มีการจัดตั้งตามความถนัดใจ ความถนัดในแต่ละเรื่องที่เป็นเฉพาะเจาะจง เช่น ชมรมวรรณศิลป์ ชมรมศิลปวัฒนธรรม ชมรมภาษาและวัฒนธรรม เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลักของ ออท. ด้านใดด้านหนึ่ง

6.2 การดำเนินการขอจัดตั้งชมรม สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอจัดตั้งชมรมต้องดำเนินการผ่านขั้นตอนดังนี้

1. ชื่อและวัตถุประสงค์ของชมรม
2. รายชื่อครูที่ปรึกษาชมรม
3. รายชื่อสมาชิกที่ขอจัดตั้งระบุชั้นปี สาขาวิชา/สาขาวิชา พร้อมทั้งใบสมัครเป็น

สมาชิกและติดรูปถ่าย

4. รายชื่อกรรมการชมรม ให้ระบุตำแหน่งดังนี้

- 4.1 ประธานชมรม 1 คน
- 4.2 รองประธานชมรม 1 คน
- 4.3 ประชาสัมพันธ์
- 4.4 ปฏิคม
- 4.5 เทรี่ญญิก
- 4.6 กรรมการไม่น้อยกว่า 2 คน
- 4.7 เลขานุการ 1 คน

6.3 การดำเนินการเพื่อขอจัดตั้งชมรม ให้นำเสนอต่อฝ่ายที่รับผิดชอบด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยผ่านคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. หน่วย

6.4 ยื่นแบบฟอร์มขอจัดตั้งชมรม จะต้องทำในวันและเวลาที่คณะกรรมการดำเนินงาน อกท. หน่วยกำหนด

6.5 หลังจากการจัดตั้งเสร็จสมบูรณ์แล้ว ให้คณะกรรมการชมรมจัดทำแผนปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรม ตามแผนงาน

6.6 สำนักงานชมรม การจัดองค์ประกอบสำนักงานชมรมให้สอดคล้องกับสำนักงาน อกท. ระดับหน่วย โดยสถานที่สำนักงานชมรมอาจจะอยู่ในแผนกวิชาหรืองานสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องชมรม นั้น ๆ หรือ ตามที่คณะกรรมการชมรมเห็นสมควร สำนักงานชมรมมีหน้าที่ เป็นศูนย์การการบริหาร ชมรม เป็นศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศของชมรม เป็นศูนย์ประสานการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก เป็น ศูนย์ประสานและส่งเสริมกิจกรรมของของสมาชิก เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและหารรายได้ของชมรม มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ อกท.ระดับหน่วย มอบหมาย

6.7 ความหมายของการดำเนินกิจกรรมชมรม

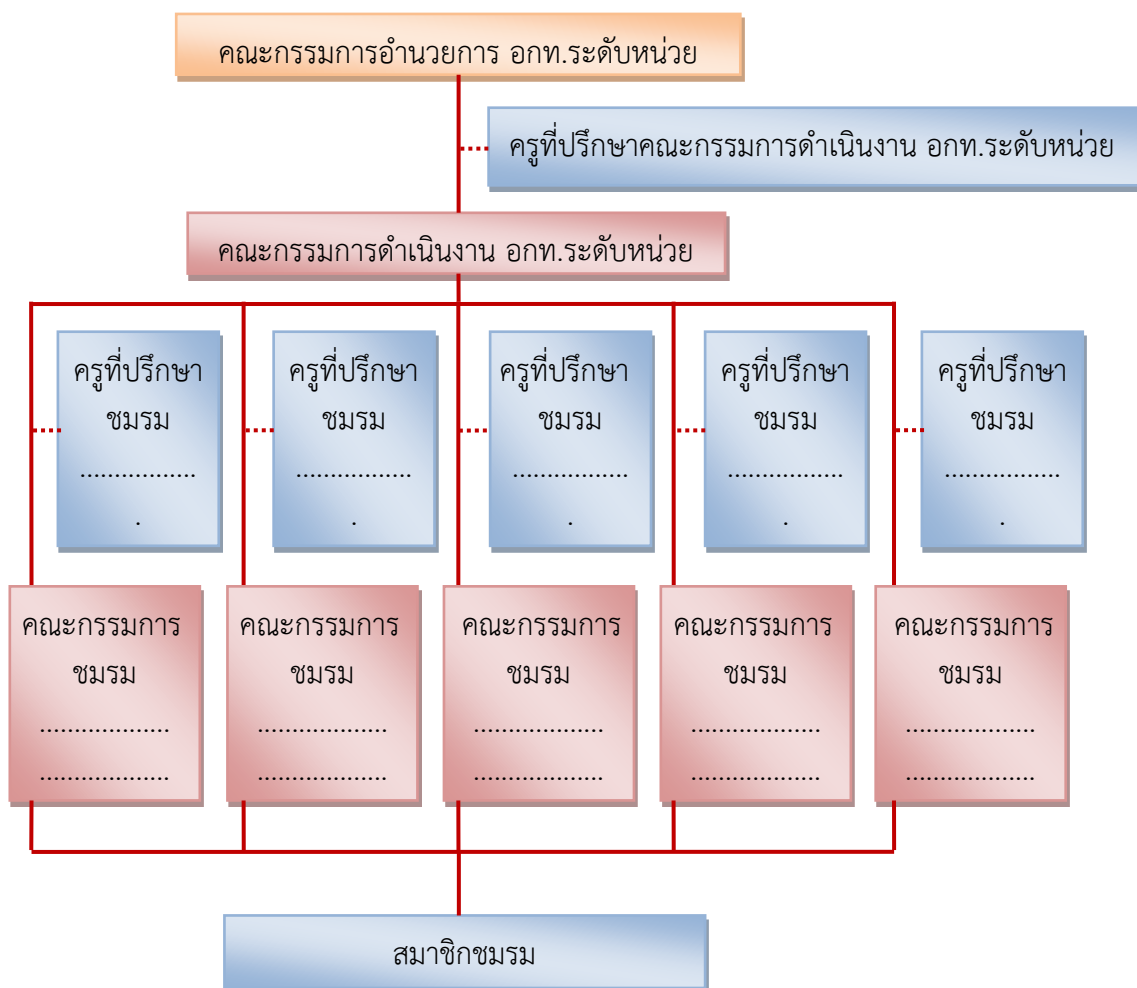
1. การดำเนินกิจกรรมของชมรม ให้คณะกรรมการชมรมวิชาชีพเกษตรกรรมตาม วัตถุประสงค์ของกิจกรรมหลัก อกท. 5 กิจกรรม ตามวิธีการปฏิบัติของ อกท. ว่าด้วยการดำเนิน กิจกรรมหลัก พ.ศ. 2554 ได้แก่

- 1.1 กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ
- 1.2 กิจกรรมส่งเสริมธุรกิจและออมทรัพย์
- 1.3 กิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ
- 1.4 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต
- 1.5 กิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ชุมชน

6.8 กิจกรรมหลัก อกท. หมายถึง การดำเนินงาน อกท. ในด้านพัฒนาวิชาชีพ ด้านส่งเสริม ธุรกิจและออมทรัพย์ ด้านเสริมสร้างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ด้านพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการพัฒนา ความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้สมาชิกองค์การมีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มีลักษณะความเป็นผู้นำ และเป็นพลเมืองดีของสังคมตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น กิจกรรมหลัก อกท. จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสมาชิกองค์การ ให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ ของ อกท. ทั้ง 3 ประการ เช่น วัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อพัฒนาคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพของสมาชิก กิจกรรมที่จะตอบสนองต่อวัตถุประสงค์นี้โดยตรงคือกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ และกิจกรรมส่งเสริม

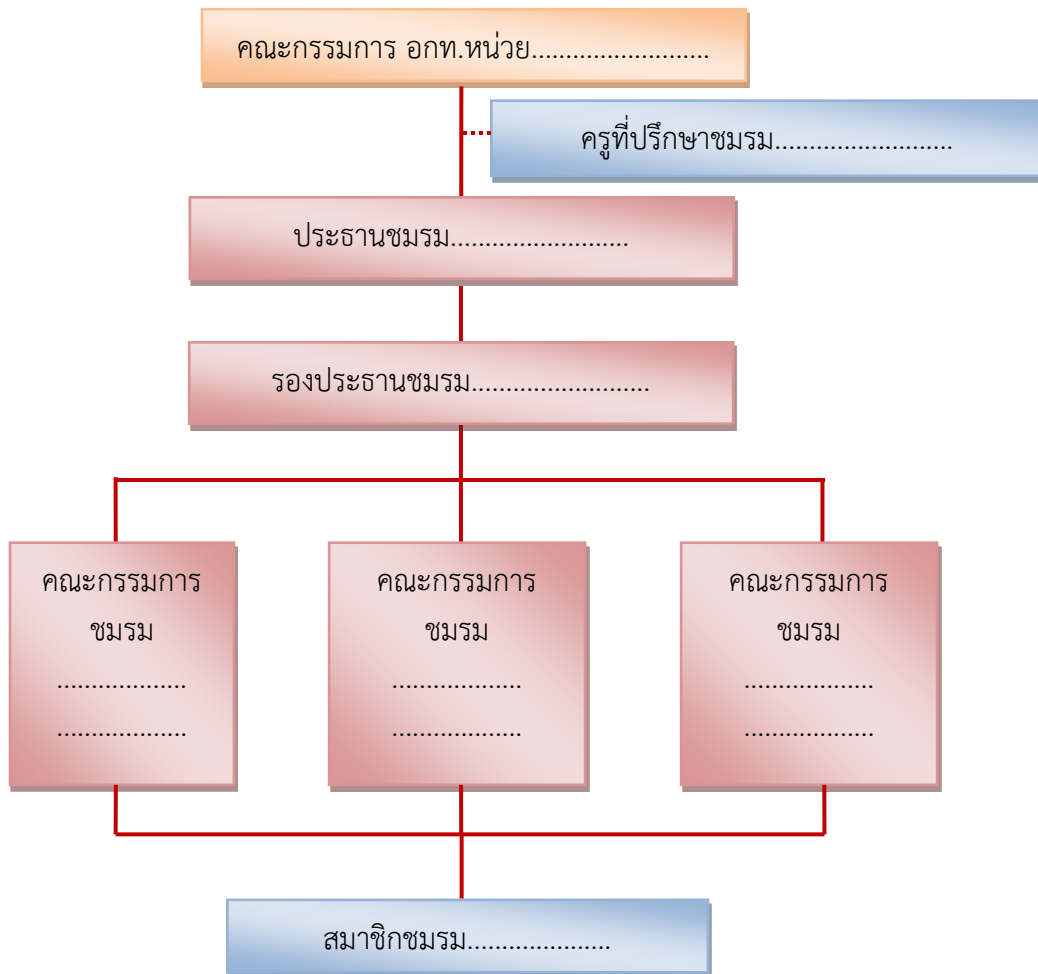
ธุรกิจและออมทรัพย์ ส่วนวัตถุประสงค์ของ อกท. ประการที่สองและประการที่สามที่ว่า เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีลักษณะความเป็นผู้นำ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต และกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสมาชิกขององค์การ ดังนั้นกิจกรรมหลัก จึงเป็นหัวใจหลักของ อกท. ในการพัฒนานักเรียนนักศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพ มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี พร้อมทั้งจะสำเร็จการศึกษาไปสู่สังคมอย่างภาคภูมิใจ

6.9 รูปแบบการบริหารชมรม ในการบริหารชมรม อกท. เพื่อให้เป็นไปตามวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าด้วย การดำเนินกิจกรรมหลัก พ.ศ. 2554 รูปแบบการบริหารงานดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แผนภูมิการบริหารภายในชมรมของ อท.ระดับหน่วย
ที่มา : องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

จากภาพที่ 8 เป็นแผนภูมิการบริหารภายในชมรมของ อท.แต่ละหน่วย เป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมาชิก ด้านวิชาการ ด้านทักษะ ด้านหารายได้ ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ด้านสร้างเสริมทักษะชีวิต ด้านสัมพันธ์ชุมชน และการเป็นพลเมืองดีของสังคม ประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ กิจกรรมส่งเสริมธุรกิจและออมทรัพย์ กิจกรรมเสริมสร้างความเป็นผู้นำ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ชุมชน การดำเนินกิจกรรมหลัก อท. ให้เป็นการบริหารจัดการของคณะกรรมการชมรม ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงาน อท.ระดับหน่วย และคณะกรรมการชมรม โดยให้มีชมรมวิชาชีพ ที่เป็นชมรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวข้อง และอยู่ภายใต้การดูแลของแผนกวิชา โดยครูในแผนกวิชาเป็นครูที่ปรึกษาชมรม การดำเนินกิจกรรมหลัก อท. ให้ดำเนินกิจกรรมโดยสมาชิกที่สังกัดชมรมวิชาชีพ ให้มีคณะกรรมการชมรมวิชาชีพ โดยการแต่งตั้งของนายก อท.ระดับหน่วย

ภาพที่ 9 แผนภูมิการบริหารภายในชมรมของ อกท.แต่ละหน่วย
ที่มา : องค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

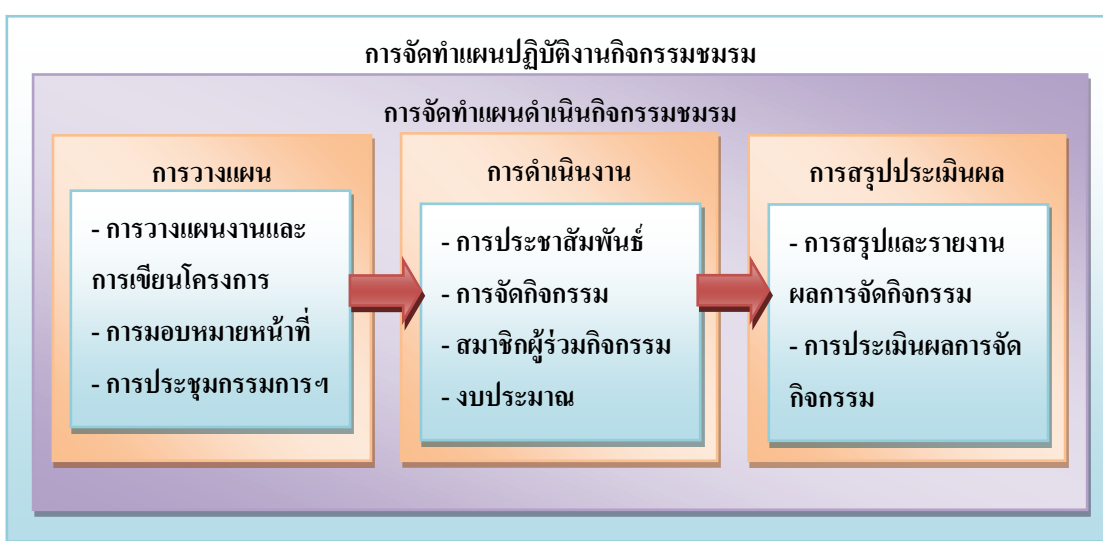
ภาพที่ 9 เป็นแผนภูมิการบริหารงานภายในชมรม ของ อกท.ระดับหน่วย คณะกรรมการชมรมวิชาชีพ โดยการแต่งตั้งของนายก อกท.ระดับหน่วย ประกอบด้วย ประธานชมรม รองประธานชมรม กรรมการ กรรมการและเลขานุการ ไม่น้อยกว่า 5 คน ให้คณะกรรมการชมรมวิชาชีพ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหลัก อกท. และให้สมาชิกชมรมวิชาชีพ เข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมวิชาชีพจัดขึ้น และกิจกรรมอื่นๆ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินงาน อกท.และคณะกรรมการอำนวยการ อกท.ตามลำดับ มีหน้าที่ ดังนี้

1. ประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการชมรม โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมตามรอบกิจกรรมหลักของ อกท. 5 กิจกรรมหลัก
2. กลับกรองแผนปฏิบัติการชมรม โครงการ กิจกรรมต่างๆ ของชมรมตามรอบกิจกรรมหลักของ อกท. 5 กิจกรรมหลัก ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. ระดับหน่วย และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง
3. ดำเนินงาน ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานในการดำเนินกิจกรรมชมรม

4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมชมรม

5. สรุปและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมชมรม ต่อคณะกรรมการดำเนินงาน ออท. ระดับหน่วย หัวหน้างานที่ดูแลกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา และรองผู้อำนวยการฝ่ายที่ดูแลด้านกิจการนักเรียนนักศึกษาตามลำดับ

6.10 กระบวนการดำเนินกิจกรรมชมรม กระบวนการดำเนินกิจกรรมชมรม หมายถึง ขั้นตอนการจัดและดำเนินกิจกรรมหลัก ออท. เพื่อพัฒนาสมาชิกให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ออท. โดยเริ่มจากขั้นตอนการวางแผนงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนการสรุปประเมินผลงาน ดังภาพที่ 10 อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553: 49)

ภาพที่ 10 แผนภูมิกระบวนการดำเนินกิจกรรมชมรม
ที่มา : อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553)

6.11 ขั้นตอนการวางแผน อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553: 49-54) ได้กล่าวว่า แผนปฏิบัติการชมรมวิชาชีพ ออท. มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานและการเขียนโครงการ มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอนดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติการชมรมวิชาชีพ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องจัดทำแผนก่อนเปิดภาคเรียนแรกของแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการชมรมวิชาชีพ แต่ละชมรม จะทำหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติงาน ที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหลัก ออท. ของแต่ละกิจกรรม ซึ่งก่อนการเขียนแผนปฏิบัติงานจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์และกำหนดเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ให้สอดคล้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อ ส่วนจำนวนกิจกรรมย่อย ๆ ที่จะจัดขึ้นในแต่ละปีการศึกษา ให้พิจารณาตามความเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1 กิจกรรมพัฒนาริวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังนี้

(1) เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพของสมาชิก โดยการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง สามารถนำไปประกอบอาชีพและแนะนำผู้อื่นได้ โดยการนิเทศของครูที่ปรึกษา

- (2) เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาชีพของสมาชิก
- (3) เพื่อก่อให้เกิดความรัก ศรัทธา ความภาคภูมิใจและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

1.1.2 กิจกรรมส่งเสริมธุรกิจและออมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังนี้

(1) เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ จากการเรียนจนเกิดทักษะ และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจระหว่างเรียน

- (2) เพื่อให้รู้จักและพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่
- (3) เพื่อเสริมสร้างให้มีพฤติกรรมในการออมทรัพย์

1.1.3 กิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังนี้

(1) เพื่อพัฒนาให้เกิดบุคลิกลักษณะความเป็นผู้นำทางกาย ทางอารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ รวมถึงการฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำ อาทิ มนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร ผู้นำในที่ประชุม การจัดการความขัดแย้ง การมอบอำนาจหน้าที่ การตัดสินใจ และวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การประเมินผลงาน เป็นต้น

- (2) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทภาระหน้าที่ของผู้นำ
- (3) เพื่อสร้างผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ดีงาม

1.1.4 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์ 5 ข้อดังนี้

(1) เพื่อให้สามารถมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และมีมีโนทัศน์

(2) เพื่อให้มีความตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

(3) เพื่อให้มี ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาที่สมบูรณ์ มีศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรม มีสัมพันธภาพและการสื่อสารที่ดี รู้จักแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(4) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมสถาบันชาติ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี กีฬา ดนตรี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (5) เพื่อให้สามารถใช้ทักษะชีวิตพัฒนาตนเองและสังคม

1.1.5 กิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ชุมชน มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อดังนี้

(1) เพื่อส่งเสริมให้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สังคมและองค์กรอื่น ๆ

(2) เพื่อให้มีความเสียสละ มีความเอื้ออาทร มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

- (3) เพื่อให้สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง พึ่งพาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

- (4) เพื่อให้มีทักษะการประชาสัมพันธ์และประสานสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อได้หัวข้อกิจกรรมย่อยแล้วจึงมาสรุปรวมไว้ในแผนปฏิบัติงาน ชมรมวิชาชีพ ที่ผ่านการกลั่นกรองของคณะกรรมการชมรมวิชาชีพ ให้เสนอครูที่ปรึกษาคณะกรรมการชมรม พิจารณาก่อน นำเสนอคณะกรรมการ อท.ระดับหน่วยพิจารณา ให้ความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการชมรมวิชาชีพ ที่

ได้ผ่านความเห็นชอบแล้ว คณะกรรมการดำเนินงาน อกท. ระดับหน่วย จะจัดทำเป็นปฏิทินประจำปีของหน่วย

1.2 การเขียนแผนปฏิบัติการชมรมวิชาชีพ เป็นแผนย่อยที่เป็นส่วนประกอบของปฏิทินของหน่วย จำนวนของแผนการดำเนินกิจกรรมหลักจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับภาวะหรือจุดประสงค์ของกิจกรรมหลักโดยคณะกรรมการกิจกรรมหลักจะพิจารณาความเหมาะสมของจำนวนกิจกรรมที่จะดำเนินงานให้พอเหมาะในแต่ละปีการศึกษา

2. การมอบหมายหน้าที่ เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากที่ได้รับการอนุมัติแผนปฏิบัติงานกิจกรรมหรือแผนการดำเนินกิจกรรมหลักเรียบร้อยแล้ว เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมหลัก อกท. เป็นกิจกรรมของสมาชิก ที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม ดังนั้นผู้มีอำนาจลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการกิจกรรมหลักจึงเป็นหน้าที่ของนายก อกท. ระดับหน่วย โดยกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบ ภาระหน้าที่ และมีการมอบหมายหน้าที่แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน

3. การประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการหลังจากมีการจัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ และก่อนที่จะเริ่มดำเนินกิจกรรมหลัก คณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมที่จะจัดขึ้น จะมาร่วมประชุมปรึกษาหารือพิจารณามอบหมายหน้าที่ ชี้แจงกำหนดการรายละเอียดของการปฏิบัติเตรียมการจัดกิจกรรมให้ทราบโดยทั่วกัน เพื่อมีการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้คือ

3.1 กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. จัดทำหนังสือเชิญประชุม

3.2 จัดการประชุมตามวัน เวลาที่มีการนัดหมายไว้ โดยเลขาคณะอนุกรรมการ เป็นผู้จัดบันทึกรายงานการประชุม

3.3 จัดทำรายงานการประชุมหลังจากการประชุมเสร็จเรียบร้อยแล้ว

6.12 ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมหลัก อกท. มีดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ เป็นการเชิญชวนให้คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร และสมาชิก อกท. เข้าร่วมกิจกรรม โดยแจ้งชื่อกิจกรรม กำหนดการ วัน เวลา และสถานที่ จัดกิจกรรมให้ชัดเจนเป็นข้อความที่สั้น กระชับ การประชาสัมพันธ์อาจจะดำเนินการโดยผ่านรายการเสียงตามสายของวิทยาลัยฯ การติดแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ หรืออาจจะประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมหน้าเสาธงทุกวัน การขอประชาสัมพันธ์อาจจะใช้แบบฟอร์มและข้อความ

2. การจัดกิจกรรม เป็นการดำเนินงานตามแผนกิจกรรมที่วางไว้ ในการดำเนินกิจกรรมหลักแต่ละครั้งควรจะพยายามดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อง่ายต่อการวัดผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรม และมีการบันทึกภาพกิจกรรมไว้ด้วยทุกครั้ง

3. การเก็บข้อมูลสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมหลัก อกท. สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีการลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน โดยทั่วไป การจัดกิจกรรมที่ดี ควรจะสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

4. การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดกิจกรรมหลักแต่ละครั้ง เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณ คณะอนุกรรมการกิจกรรมหลักจะเสนอความต้องการใช้เงินงบประมาณตามแผนงานที่

วางไว้ต่อคณะกรรมการดำเนินงาน และครูที่ปรึกษา อกท. เพื่อจะนำเงินไปใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่อไป

6.13 ขั้นตอนการสรุปประเมินผล การสรุปประเมินผลกิจกรรมหลัก อกท.มี 2 ส่วนดังนี้

1. การสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรม ในการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมหลัก อกท. ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่ แล้วรายงานต่อประธานกรรมการอำนวยการ อกท. ซึ่งเนื้อหาการสรุปและรายงานผล อกท. กำหนดไว้ทั้งหมด 13 หัวข้อได้แก่ ชื่อกิจกรรมโครงการ ชื่อกิจกรรมหลัก ผู้รับผิดชอบกิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรมหลัก ครั้งที่และปีการศึกษาที่ดำเนินกิจกรรม วันที่ดำเนินกิจกรรม จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม สถานที่ดำเนินการ ค่าใช้จ่าย ผลการดำเนินกิจกรรมและผลสำเร็จของกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และส่วนข้อเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนอกจากนี้อาจจะแนบภาพถ่ายกิจกรรมหรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปด้วยก็ได้ ดังตัวอย่างการสรุปและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

2. การประเมินผลการจัดกิจกรรม การประเมินผลการจัดกิจกรรม เป็นวิธีการวัดผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมหลัก เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลอาจมีหลายรูปแบบตามลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นได้แก่ แบบทดสอบ ใช้ในกรณีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ ส่วนแบบสอบถามความคิดเห็น ใช้ประเมินได้เกือบทุกกิจกรรม ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมทำหลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น แล้วนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือประเมินผลไปวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน และรายงานผลแนบไปกับแบบสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมหลัก อกท. ต่อไป

จะเห็นได้ว่ากระบวนการบริหารงานกิจกรรมหลักนั้น เป็นการฝึกฝนการทำงานอย่างเป็นระบบให้แก่สมาชิก อกท. สมาชิกผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมหลักทุกคน จะได้ฝึกกระบวนการวางแผนคือคิดเป็น กระบวนการดำเนินงานคือ ทำเป็น และกระบวนการสรุปและรายงานผลคือ รู้จักการแก้ไขปัญหาเป็น ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกได้รับจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองในอนาคต

7. การบริหารหมู่บ้าน อกท.

7.1 หมู่บ้าน อกท. หมายถึง หอพักสำหรับนักเรียน นักศึกษา ภายในวิทยาลัย ซึ่งแยกออกเป็นหอพักชาย และหอพักหญิง เพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาในด้านต่างๆ ได้แก่ การใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจและเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ตลอดจนความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ต่อส่วนรวม

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562) การบริหารจัดการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้จัดให้นักเรียนนักศึกษาที่พักอยู่ในหมู่บ้าน อกท. ดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมตามแนวทางกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ตามระเบียบของ อกท. พ.ศ. 2562 ว่าด้วยการบริหารสำนักงาน อกท. โดยคณะกรรมการหมู่บ้านอกท. และนักเรียนนักศึกษาในหอพักดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน มีทักษะทางสังคมเป็นแหล่งหลอมรวมให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ทั้งทางอารมณ์ ความคิด และนำความรู้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการทำโครงการเกษตรหารายได้ระหว่างเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสถานศึกษา

7.2 คณะกรรมการหมู่บ้าน อกท. หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานอำนวยการหน่วย ให้นำนักเรียนนักศึกษาดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน อกท. โดยมีครูที่ปรึกษาหมู่บ้าน อกท. เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลสวัสดิการความเป็นอยู่ ให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังนี้

1. ผู้ใหญ่บ้าน 1 ตำแหน่ง
2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 ตำแหน่ง
3. ประชาสัมพันธ์ 1 ตำแหน่ง
4. ปฏิคม 1 ตำแหน่ง
5. เสร้งฎีก 1 ตำแหน่ง
6. เลขานุการ 1 ตำแหน่ง
7. อนุกรรมการกิจกรรมหลัก 5 ตำแหน่งประกอบด้วย
 - 7.1 ประธานอนุกรรมการกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ
 - 7.2 ประธานอนุกรรมการกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจและออมทรัพย์
 - 7.3 ประธานอนุกรรมการกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ
 - 7.4 ประธานอนุกรรมการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต
 - 7.5 ประธานอนุกรรมการกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ชุมชน

7.3 สำนักงานชมรม การจัดองค์ประกอบสำนักงานหมู่บ้าน อกท. ให้สอดคล้องกับสำนักงาน อกท. ระดับหน่วย โดยสถานที่สำนักงานหมู่บ้าน อกท. จะอยู่ในหมู่บ้าน อกท. ของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับหมู่บ้าน อกท. นั้น ๆ หรือ ตามที่คณะกรรมการหมู่บ้าน อกท. เห็นสมควร สำนักงานหมู่บ้าน อกท. มีหน้าที่ เป็นศูนย์การการบริหารงานหมู่บ้าน อกท. เป็นศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศของงานหมู่บ้าน อกท. เป็นศูนย์ประสานการดำเนินกิจกรรมของงานหมู่บ้าน อกท. เป็นศูนย์ประสานและส่งเสริมกิจกรรมของสมาชิก เป็นศูนย์กลางธุรกิจและหารายได้ของงานหมู่บ้าน อกท. มีหน้าที่ตามที่ประธานอำนวยการ อกท. ระดับหน่วย มอบหมาย

7.4 วิธีการดำเนินงานหมู่บ้าน อกท. หมู่บ้าน อกท. เป็นหมู่บ้านสำหรับผู้เรียนที่เป็นสมาชิก อกท. เข้าพักอาศัยในระหว่างเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษานั้น ของหน่วย อกท. มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. การวางแผนการดำเนินงาน
2. การรับสมัครสมาชิกหมู่บ้าน อกท.
3. การปฐมนิเทศ
4. การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน อกท. ได้แก่
 - 4.1 ป้ายชื่อหมู่บ้าน มีขนาดไม่น้อยกว่า 30 ซม. x 80 ซม.
 - 4.2 การตกแต่งบริเวณหมู่บ้าน มีการจัดตกแต่งพันธุ์ไม้สวยงาม เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีการตกแต่งบริเวณที่พักอาศัยของสมาชิกและอาคารต่าง ๆ ของหมู่บ้านอย่างเหมาะสมและสวยงาม มีป้ายบอกสถานที่ต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน
 - 4.3 ความเป็นระเบียบและความสะอาดของหมู่บ้าน โดยมีการใช้กิจกรรม 5 ส. ภายในหมู่บ้าน มีตารางเวรการปฏิบัติกิจกรรมของสมาชิกต่อส่วนรวม มีกิจกรรมแสดงการจัด

กิจกรรมด้านการประกวดความสะอาดภายในหมู่บ้าน มีบันทึกและหลักฐานการนิเทศของครูที่ปรึกษาหมู่บ้านด้านความสะอาด มีการจัดเวรยามในหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ

4.4 ความสมบูรณ์ มั่นคง ปลอดภัย น่าอยู่อาศัย มีการบันทึกขอซ่อมแซมบ้านพักอาศัย ตามขั้นตอนสภาพบ้านโดยรวมมีความมั่นคง ปลอดภัย

4.5 ถนนภายในหมู่บ้าน มีความเหมาะสมและสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมของสมาชิกได้ มีการจัดตกแต่งบริเวณไหล่ทางให้สวยงามน่าดูตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

4.6 ระบบไฟฟ้าในบ้าน และบริเวณ มีเพียงพอและเหมาะสมกับพื้นที่ อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัยแก่สมาชิก มีหลักฐานการซ่อมแซมระบบไฟฟ้า

4.7 น้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค มีแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคที่มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนสมาชิก ในหมู่บ้าน มีน้ำดื่มสะอาด บริการสมาชิกอย่างเพียงพอ

4.8 สถานที่ปฐมพยาบาล มีตู้ยา ทะเบียนคุมการเบิกจ่ายยา และผู้รับผิดชอบ มีบริการน้ำดื่มแก่ผู้ป่วย มีเตียงพักผู้ป่วยที่สะอาด เหมาะสมกับการใช้งาน

4.9 การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีระบบการกระจายเสียงภายในหมู่บ้านเหมาะสม ครอบคลุมทั่วถึง มีตารางเวรการจัดรายการประชาสัมพันธ์ มีแผ่นป้ายติดประกาศให้ความรู้ และหรือข่าวสารแก่สมาชิก มีบอร์ดแสดงการทำโครงการของสมาชิกในหมู่บ้าน

4.10 จำนวนสมาชิกในบ้านพัก มีจำนวนสมาชิกพักอาศัยเหมาะสมกับบ้านพัก

4.11 ป้ายชื่อสมาชิกประจำบ้านพัก มีขนาดไม่น้อยกว่า 20 x 45 ซม. มีความสวยงามเหมาะสม

4.12 ส่วนที่พักผ่อน หลับนอน ภาพรวมภายในที่พักของสมาชิกสะอาด มีความเป็นระเบียบ สวยงามน่าอยู่อาศัย

4.13 ส่วนที่ใช้ปฏิบัติงาน ส่วนที่ทำโครงการเกษตร มีป้ายโครงการ, กิจกรรม มีบันทึกการปฏิบัติงานของสมาชิกหมู่บ้าน

4.14 ความสวยงามและความสะอาดภายนอก มีการจัดตกแต่งบริเวณบ้านพักของสมาชิก สวยงาม และเหมาะสม

4.15 กฎระเบียบ ข้อบังคับของ หมู่บ้าน มีกฎระเบียบและข้อบังคับของหมู่บ้าน ติดประกาศไว้ในที่เหมาะสม

4.16 คณะกรรมการของหมู่บ้าน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน โดยประธานอำนวยการ อกท.หน่วย มีกรรมการบริหารหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 6 คน มีแผนภูมิการบริหารงานภายในหมู่บ้านมีหลักฐานการสมัครเข้าเป็นสมาชิกหมู่บ้าน

4.17 ทะเบียนสมาชิกหมู่บ้าน มีทะเบียนประวัติสมาชิกหมู่บ้าน มีบอร์ดแสดงจำนวนสมาชิกหมู่บ้านแต่ละชั้นปี

4.18 การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย มีหลักฐานการแบ่งหน้าที่รักษาความปลอดภัยเหมาะสม ชัดเจน มีบันทึกการตรวจเวรภายในหมู่บ้าน

4.19 สิ่งป้องกันโจร-ภัย มีจุดแสดงขอบเขตการรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้านชัดเจน เหมาะสม เช่น ด่านฯ

4.20 การเข้า – ออก หมู่บ้าน มีป้ายแสดงเวลาเข้า – ออก หมู่บ้าน มีสมุดหรือบันทึกการเข้า – ออก ของสมาชิกหมู่บ้านเป็นปัจจุบัน

4.21 ส่วนที่ทำงานของกรรมการ หมู่บ้าน- มีสถานที่ทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านเหมาะสม เพียงพอ และ เป็นระเบียบ

4.22 ส่วนที่ใช้ประชุม มีอาคารหรือสถานที่ประชุมสมาชิกหมู่บ้านเหมาะสม และเป็น ระเบียบ

4.23 แผนผังและป้ายประกาศ มีแผนผังแสดงการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน อย่างเหมาะสม มีป้ายประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับกิจกรรม การสื่อสาร และ ประชาสัมพันธ์

4.24 ผู้รับความคิดเห็น มีอย่างน้อย 1 ผู้

4.25 เอกสาร วัสดุ และเครื่องใช้ ประจำสำนักงาน มีการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระเบียบ มีโต๊ะเก้าอี้ และชั้นเก็บเอกสารอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับสมาชิก มีแบบฟอร์มการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน มีสรุปและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมภายในหมู่บ้าน

4.26 ความสวยงาม ความเป็นระเบียบ และความสะอาดของสำนักงาน มีการตกแต่งบริเวณสำนักงานให้สวยงาม เหมาะสมกับพื้นที่ มีร่องรอยการใช้ประโยชน์จากสำนักงาน

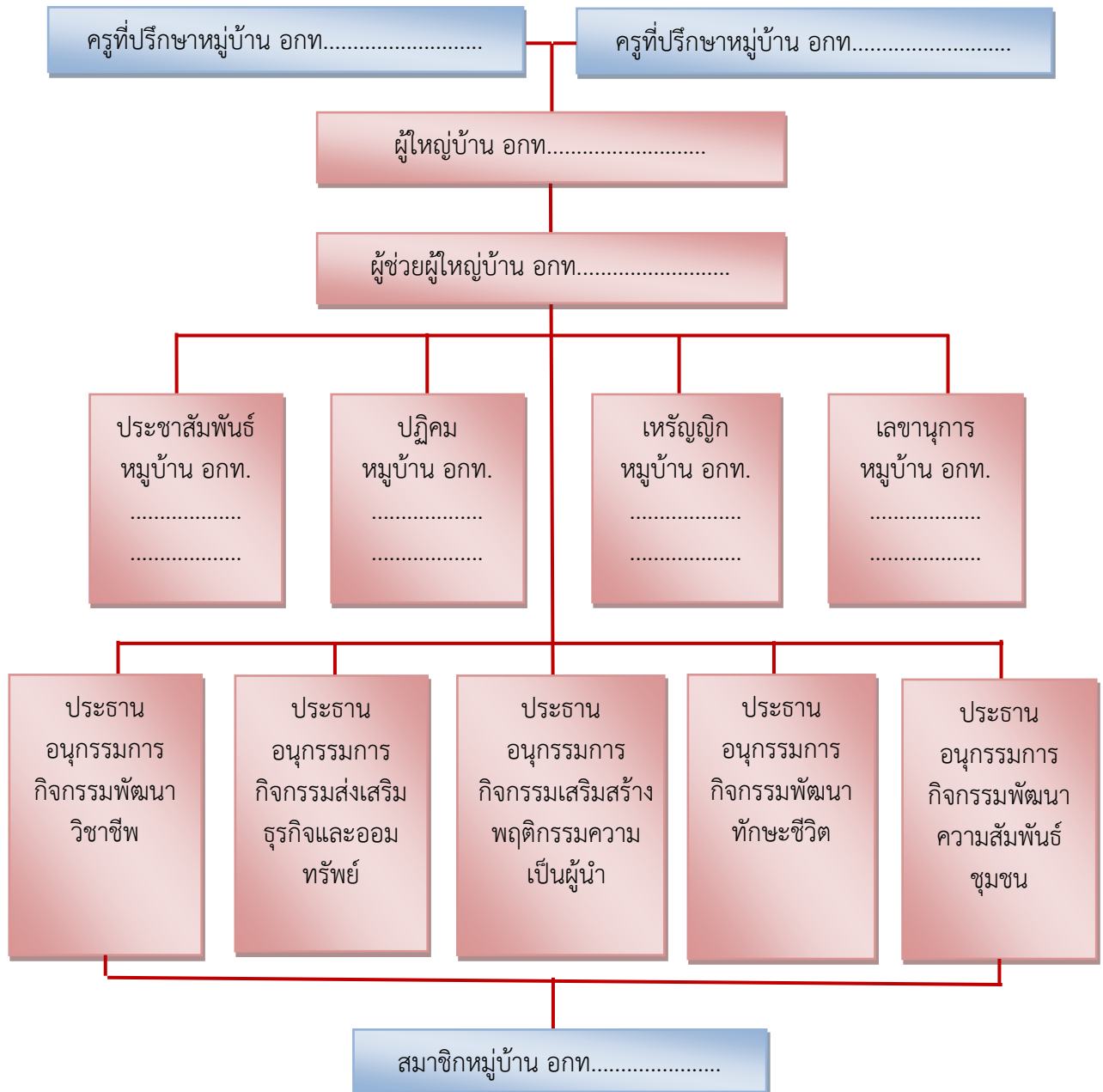
4.27 พื้นที่ส่วนทำการเกษตร สมาชิกหมู่บ้านมีการใช้พื้นที่ทำโครงการภายในหมู่บ้านอย่าง เหมาะสม และเป็นปัจจุบัน มีสมุดบันทึกการใช้พื้นที่ของสมาชิกที่ทำโครงการในหมู่บ้าน มีพื้นที่การทำกิจกรรมโครงการเกษตรรวมของหมู่บ้านอย่างน้อย 1 จุด

4.28 พื้นที่ส่วนพักผ่อนและออกกำลังกาย มีสนามกีฬาภายในหมู่บ้าน อย่างน้อย 1 จุด มีสวัสดิการนันทนาการ เช่น โทรท์สน์ ฯลฯ สมาชิกหมู่บ้านจัดทำกิจกรรมไม่น้อยกว่า 5 กิจกรรม

4.29 กิจกรรมหลักเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสมาชิก และกิจกรรมโครงการพัฒนาคนดี มีกิจกรรมส่งเสริมสมาชิกในการทำความดี และส่งเสริมคนดี ผู้มีความประพฤติดี ไม่น้อยกว่า 3 กิจกรรม มีหลักฐานแสดงการทำกิจกรรมที่สามารถตรวจสอบได้

5).การสรุปและประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นปีการศึกษา ตามลำดับขั้นตอน

7.5 รูปแบบการบริหารงานหมู่บ้าน อกท. ในการบริหารกิจกรรมหมู่บ้าน อกท. เพื่อให้เป็นไปตามวิธีการปฏิบัติขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่าด้วยการประเมินหมู่บ้าน อกท. 2562 รูปแบบการบริหารสำนักงานหมู่บ้าน อกท. ภาพที่ 11

ภาพที่ 11 แผนภูมิการบริหารภายในหมู่บ้าน อกท.แต่ละหน่วย
ที่มา : องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562)

8. การบริหารกิจกรรมประสานศิษย์เก่า

8.1 วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมประสานศิษย์เก่า

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562) กล่าวว่า การดำเนินงานประสานศิษย์เก่า ดำเนินงานโดยคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. ของหน่วย เพื่อให้ศิษย์ปัจจุบัน และศิษย์เก่าได้ร่วมกันสืบสานธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทยสืบไว้ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน อกท.หน่วยได้ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจศิษย์เก่าที่ดำเนินกิจการ

เกี่ยวกับงานทางด้านเกษตรจนประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต ให้แก่ศิษย์ปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างศิษย์ปัจจุบัน ครู ศิษย์เก่า และชุมชน โดยกิจกรรมที่ดำเนินงานแต่ละปีการศึกษามีจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 กิจกรรม

8.2 วิธีการดำเนินงานของกรรมการประสานศิษย์เก่า เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยให้ศิษย์เก่าได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหน่วย ตามวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรมประสานศิษย์เก่า มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. มีการจัดตั้งชมรม หรือสมาคมศิษย์
 2. การรับสมัครสมาชิกศิษย์เก่า
 3. มีการวางแผนงาน/โครงการ
 4. การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน
 5. การสรุปและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม
- 8.3 สำนักงานสมาคมศิษย์เก่า ว่าด้วยข้อบังคับการขอจัดตั้งสมาคม มีวัตถุประสงค์ดังนี้
1. เป็นศูนย์กลางส่งเสริมสวัสดิภาพและความก้าวหน้าทางการศึกษา
 2. แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างสมาชิก
 3. ศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาและอาชีพ
 4. ส่งเสริมความก้าวหน้า ชื่อเสียง และเกียรติคุณของวิทยาลัย
 5. ให้โอกาสศิษย์เก่าได้มีส่วนร่วมในการศึกษาและพัฒนาวิทยาลัยตามนโยบาย
 6. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างศิษย์ปัจจุบัน ครู ศิษย์เก่า และชุมชน
 7. ช่วยกิจการสาธารณกุศล สังคมและประเพณีตามโอกาสสมควร
 8. เสริมสร้างความสามัคคี

9. การประชุมวิชาการ อกท.

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (2562) การประชุมวิชาการเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในทุกแคว้นทางการศึกษา เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของผู้บริหาร ครู อาจารย์ รวมถึงนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย มีข้าราชการจัดการประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ประสบการณ์อยู่เสมอ ในด้านขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ก็มีการจัดการประชุมวิชาการเช่นเดียวกัน เป็นกิจกรรมที่สมาชิกขององค์การทุกระดับมีส่วนร่วมอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยเริ่มจาก การประชุมวิชาการ อกท.ระดับหน่วย อกท.ระดับภาค และอกท.ระดับชาติ ตามลำดับ ในการจัดการประชุมวิชาการ อกท.แต่ละระดับจะมีพิธีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี การประกวด การแสดง และการแข่งขันต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกขององค์การจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงวิชาการอย่างหลากหลาย

9.1 ชื่อการประชุมวิชาการ อกท. แต่ละระดับการประชุมวิชาการ อกท. แต่ละระดับใช้ชื่อดังนี้

1. ระดับหน่วย ใช้ว่า “การประชุมวิชาการ องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วย ครั้งที่” ส่วนชื่อย่อใช้ว่า “ การประชุมวิชาการ อกท.หน่วย .. ครั้งที่ ..”

2. ระดับภาค ใช้ว่า “การประชุมวิชาการระดับภาค องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ภาค .. ครั้งที่ .. ” ส่วนชื่อย่อใช้ว่า “ การประชุมวิชาการ อกท. ภาค.. ครั้งที่ .. ”

3. ระดับชาติ ใช้ว่า “การประชุมวิชาการระดับชาติ องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ .. ” ชื่อย่อใช้ว่า “การประชุมวิชาการ อกท. ระดับชาติ ครั้งที่ .. ”

9.2 วัตถุประสงค์และกิจกรรมของการประชุมวิชาการ อกท. มีดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพของสมาชิก
2. เพื่อเชิดชูเกียรติสมาชิก หน่วย อกท. ศิษย์เก่า และผู้ทำคุณประโยชน์แก่ อกท.
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานกิจกรรมของสมาชิก และหน่วย อกท.
4. เพื่ออนุรักษ์และสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย

9.3 กิจกรรมที่จัดขึ้นในการประชุมวิชาการ อกท. แต่ละระดับ ให้พิจารณาจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมวิชาการ ประกอบด้วย

1.1. การสัมมนาผลงานทางวิชาการ การสัมมนาผลงานทางวิชาการเป็นการเผยแพร่ความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการแสดงออกซึ่งความสามารถที่ได้จากการศึกษาและวิจัยของสมาชิก อกท. มีการนำเสนอแบ่งเป็น 2 ส่วน คือบรรยายและโปสเตอร์ การสัมมนาผลงานวิจัย แบ่งออกเป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 สาขาพืชศาสตร์ หมายถึง ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านปริมาณและคุณภาพที่เกี่ยวกับสาขาพืชศาสตร์

1.1.2 สาขาสัตวศาสตร์และประมง หมายถึง ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านปริมาณและคุณภาพที่เกี่ยวกับสาขาสัตวศาสตร์และประมง

1.1.3 สาขาทั่วไป หมายถึง ผลงานวิจัยที่นอกเหนือจากสาขาพืชศาสตร์ และสาขาสัตวศาสตร์และประมง

2. การประกวดนิทรรศการทางการเกษตร เป็นการแสดงผลงานทางวิชาการเด่นที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน การทดลองวิจัยภายในหน่วย อกท.ต่าง ๆ จนได้รับความสำเร็จมาเผยแพร่ในรูปของร้านนิทรรศการทางการเกษตร ส่วนใหญ่จะจัดในรูปแบบจำลองและมีตัวอย่างจริง ให้ผู้ชมสามารถเรียนรู้และสัมผัสโดยตรงภายในพื้นที่หน่วยละ 24 ตารางเมตร เช่น ตลาดสดออนไลน์จากหน่วยศรีสะเกษ เต้าฮวยนมสดพุดสลัดจากหน่วยอุดรธานี เป็นต้น

3. การประกวดสิ่งประดิษฐ์ทางการเกษตร เป็นการนำเอาผลงานสมาชิกที่เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้น สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมทางการเกษตรเข้าร่วมการประกวดและเผยแพร่ผลงานในการประชุมวิชาการ เช่น จักรยานน้ำจากหน่วยขอนแก่น เป็นต้น

4. การแข่งขันทักษะวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้สมาชิกขององค์การได้แสดงความสามารถด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพจากการเรียน ปัจจุบันมีการจัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพทั้งหมด 8 สาขาได้แก่

- 4.1 สาขาพืชศาสตร์
- 4.2 สาขาสัตวศาสตร์
- 4.3 สาขาช่างกลเกษตร
- 4.4 สาขาประมง
- 4.5 สาขาศิลปเกษตร
- 4.6 สาขาอุตสาหกรรมเกษตร
- 4.7 สาขาบริหารธุรกิจ
- 4.8 สาขาพื้นฐาน

9.4 กิจกรรมเชิดชูเกียรติ ประกอบด้วย การเชิดชูเกียรติ สมาชิก อกท. การเชิดชูเกียรติ หน่วย อกท. การเชิดชูเกียรติศิษย์เก่า การเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์แก่ อกท. และการเชิดชูเกียรติ หน่วย อกท.ร่วมกิจกรรมดีเด่นในการประชุมวิชาการ อกท. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในระหว่างการประชุมสามัญสามัญ อกท. มีการมอบโล่รางวัล เกียรติบัตรแก่สมาชิกและหน่วยที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นในรอบปี

9.5 กิจกรรมเผยแพร่ผลงานขององค์การ ประกอบด้วยกิจกรรมการแสดงผลงาน อกท. แต่ละระดับ การประกวด แสดงผลผลิตทางการเกษตร การประกวด แสดงผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ และการบริการฝึกอบรมอาชีพ

9.6 กิจกรรมอนุรักษ์และสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย ประกอบด้วย การประกวดแสดงนันทนาการ การจัดขบวนพาเหรด และการประกวดแสดง ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย

9.7 การประชุมใหญ่สามัญประจำปีขององค์การ การจัดการประชุมวิชาการ อกท.ทุกระดับนอกจากจะมีการประกวด การแสดงและการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่งคือการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปีขององค์การ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินงาน อกท. และสมาชิก อกท.แต่ละระดับได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการร่วมการประชุมวิชาการดังต่อไปนี้

1. การดำเนินกิจกรรมพิธีการตามแบบขององค์การ
2. การเชิดชูเกียรติสมาชิกหน่วย อกท. ศิษย์เก่า และผู้ทำคุณประโยชน์แก่ อกท.
3. การเลือกตั้งนายกองค์การ ระดับภาคและระดับชาติ ในการประชุมวิชาการ อกท. ระดับภาค และ อกท.ระดับชาติ
4. การแสดงและรายงานผลความก้าวหน้าการทำงานของคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. แต่ละระดับ
5. การแสดงและรายงานผลความก้าวหน้าของ ชมรม สมาคม มูลนิธิ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม อกท.
6. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมแสดงผลงาน ของสมาชิก อกท. หรือสมาชิกหรือตัวแทนองค์การวิชาชีพต่าง ๆ จากภายในและต่างประเทศ
7. การจัดให้สมาชิกได้พบปะกับบุคคลสำคัญ ในวงการอาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาชิกกิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ศิษย์เก่าผู้ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพ เป็นต้น

8. การแสดงผลงานและงบบุคลากร แต่ละระดับ
9. การบรรยายพิเศษทางวิชาการและการพัฒนาคุณภาพงาน
10. การเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างสมาชิก และการอำลาที่ประทับใจ
11. ดำรงไว้ซึ่งความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบ

ประชาธิปไตย

9.8 ประโยชน์ของการจัดการประชุมวิชาการ อกท. การจัดการประชุมวิชาการ อกท. มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ต่อตัวสมาชิกขององค์การ การประชุมวิชาการ เป็นกิจกรรม ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสมาชิกขององค์การโดยตรง ดังนั้นจึงเป็นเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จัดให้สมาชิกขององค์การได้แสดงความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ตลอดจนได้ฝึกฝนความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รวมทั้งได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการไปสู่สาธารณชน ผลจากการประกวด การแสดงและการแข่งขันที่สมาชิกเป็นตัวแทนหากได้รับรางวัลจะเกิดความภาคภูมิใจ ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับรางวัลก็ถือเป็นประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในวันข้างหน้า

2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากร การจัดการประชุมวิชาการ อกท. ในแต่ละระดับเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมทุกคน ทั้งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง นอกจากนี้จะเป็นเวทีของสมาชิกแล้วยังเป็นเวทีที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรจะได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ และเผยแพร่ผลงาน เพื่อการพัฒนาสมาชิกและองค์กรให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

3. ประโยชน์ต่อองค์การ และสถานศึกษา อกท. เป็นกิจกรรมหลักในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนนักศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ความสำเร็จของระบบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงอาจจะดูได้จากผลงานทางวิชาการที่ปรากฏออกมาในแต่ละปีการศึกษา ดังนั้นการจัดการประชุมวิชาการจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาองค์การและสถานศึกษาให้เติบโตเจริญก้าวหน้าขึ้นไป

4. ประโยชน์ต่อชุมชนและและสังคม ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ที่เกษตรกรของประเทศส่วนใหญ่กำลังอยู่ในระหว่างการปรับตัวเข้าสู่ยุคสมัยของการเทคโนโลยีทางการเกษตร ดังนั้นการจัดการประชุมวิชาการ อกท. จึงเป็นโอกาสที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคมด้วยการเผยแพร่เทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเกษตรไปสู่เกษตรกรหรือประชาชนทั่วไป ให้สามารถนำไปใช้พัฒนาอาชีพของตนเองต่อไป

5. ประโยชน์ต่อประเทศชาติ การประชุมวิชาการ อกท. เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อวงการเกษตรของประเทศชาติ เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่สมาชิกขององค์การผู้ที่จะก้าวไปสู่การเป็นเกษตรกรยุคใหม่อย่างเต็มตัว ถือเป็นฟันเฟืองในการพัฒนางานเกษตรของชาติในอนาคตต่อไป

จะเห็นว่าการจัดการประชุมวิชาการ อกท.ทุกระดับ เป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคล องค์กรอย่างหลากหลายระดับ ไม่เพียงแต่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพของบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาที่เป็นสมาชิกขององค์การเท่านั้น ยังมีการประสานงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้และเผยแพร่ผลงานไปสู่องค์กรอื่น ๆ รวมทั้งชุมชนและสังคมได้รับประโยชน์อีกด้วย

10. ประวัติการก่อตั้ง อกท.หน่วยขอนแก่น

ตามแผนการดำเนินงาน อกท.หน่วยขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 ว่าด้วยประวัติการก่อตั้ง อกท.หน่วยขอนแก่น ดังนี้

10.1 องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2522 โดยใช้ชื่อหน่วยว่า “หน่วยโคกอ้ายโจร” ต่อมามีการปรับเปลี่ยนระเบียบและวิธีการปฏิบัติใหม่ จึงใช้ชื่อหน่วยเพื่อให้เป็นไปตามหลักสากลว่า “หน่วยขอนแก่น และได้ดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามระเบียบและวิธีการปฏิบัติของ อกท.ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

10.2 สำนักงาน อกท.หน่วยขอนแก่น ตั้งอยู่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น เลขที่ 176 หมู่ 7 ถนนแจ้งสนิท ตำบลกุดเค้า อำเภอมีชัยจตุรพักตรพิมาน จังหวัดขอนแก่น 40160

10.3 ฐ อกท.หน่วยขอนแก่นมีขนาดกว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 120 เซนติเมตร มีสี 2 สี คือ สีน้ำตาล และสีขาว แบ่งเป็น 3 ส่วนเท่า ๆ กัน โดยสีน้ำตาล อยู่อยู่ด้านซ้ายและขวา ส่วนสีขาวอยู่ตรงกลาง

10.4 มีผู้บริหารมาทำหน้าที่ประธานกรรมการอำนวยการ อกท. ระดับหน่วย ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือ นายสมมาตร เอียดนิม

10.5 มีนักศึกษาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน อกท.หน่วยขอนแก่น ดังนี้

1. นางสาวจันทิมนต์ แซ่หลอ	นายก อกท.หน่วยขอนแก่น
2. นายวาสุกร ชัยมาตร	รองนายก อกท.หน่วยขอนแก่น
3. นายชินวัฒน์ ไชยวงศ์	ผู้สื่อข่าว อกท.หน่วยขอนแก่น
4. นายอนุวัฒน์ ภูมิชัย	ปฏิคม อกท.หน่วยขอนแก่น
5. นางสาวรัตติยากร ชากักดี	เหรัญญิก อกท.หน่วยขอนแก่น
6. นางสาวอรอุมา คั่นเคย	เลขานุการ อกท.หน่วยขอนแก่น

คณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 6 คน บริหารงานโดยกิจกรรมชมรมวิชาชีพออกขององค์การ ซึ่งมีทั้งหมด 5 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมชมรมวิชาชีพพืชศาสตร์
2. กิจกรรมชมรมวิชาชีพสัตวบาล
3. กิจกรรมชมรมวิชาชีพช่างกลเกษตร
4. กิจกรรมชมรมวิชาชีพธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร
5. กิจกรรมชมรมวิชาชีพเกษตรนวัตกรรมใหม่

แนวคิดการบริหารและการดำเนินงานองค์การเกษตรกรในอนาคตของต่างประเทศ

1. องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศอเมริกา

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศอเมริกา ตรงกับภาษาอังกฤษ Future Farmers of America มีชื่อย่อว่า FFA อภิวัตน์ จันทวรรณ (2553: 8-12) กล่าวว่า องค์การ FFA เป็นองค์การแห่งชาติจัดตั้งขึ้นโดยนักเรียนนักศึกษาเพื่อนักเรียนนักศึกษาและเป็นของนักเรียนนักศึกษา ที่เลือกเรียนวิชาอาชีพศึกษาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาของสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการอาชีพศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษากิจกรรม

แห่งชาติ องค์การนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการศึกษา ไม่หวังผลกำไร ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และการเข้าเป็นสมาชิกมิได้บังคับ การจัดกิจกรรมขององค์กรเน้นหนักไปในการฝึกฝนลักษณะการเป็นผู้นำ อุนิซิตีการมัธยัสถ์ การศึกษา ความร่วมมือ การปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดีและความรักชาติ สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ โดยการแสดงออกทางการพูดในที่สาธารณะ การร่วมมือในการซื้อและการขาย ฯลฯ องค์การ FFA นี้เป็นกิจกรรมที่จัดไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีระบบการเรียนการสอน การดำเนินงานอย่างรัดกุม มีส่วนสำคัญในการพัฒนาอาชีพเกษตรของชาติเป็นอย่างยิ่ง

องค์การ FFA เป็นองค์การที่มีความสำคัญที่สุดเกี่ยวกับองค์กรเยาวชนของอเมริกันในปัจจุบัน เป็นองค์การสำหรับนักเรียนเกษตรที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีสมาชิกสามัญทั้งหมด 450,000 คน ในระหว่างปี พ.ศ. 2511 – 2512 มีหน่วยท้องถิ่น (Local chapters) มากกว่า 10,000 หน่วย

1.1 วัตถุประสงค์ขององค์การ FFA

วัตถุประสงค์ขององค์การ FFA ได้วางวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายโดยส่วนรวมคือ เพื่อพัฒนาและสร้างคุณลักษณะในการเป็นผู้นำทางการเกษตร ส่งเสริมความร่วมมือ และการเป็นพลเมืองดี นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ที่แยกเฉพาะออกไปอีกคือ

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำทางการเกษตร
2. เพื่อสร้างความรักและความซาบซึ้งในการดำรงชีวิตอยู่ในชนบท
3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นทั้งความรู้และประสบการณ์ ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร
4. เพื่อเร้าความสนใจและส่งเสริมการเลือกอาชีพเกษตรกรรมที่เหมาะสม
5. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศของแต่ละคน อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การประกอบอาชีพทางการเกษตร
6. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกปรับปรุงฟาร์มที่บ้าน และบริเวณใกล้เคียงให้มีประสิทธิภาพ
7. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดคุณค่าในการปรับปรุงการเกษตร
8. เพื่อฝึกฝนการเป็นพลเมืองดี ความรักชาติ และอุปนิสัยที่ดีงาม
9. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในรูปของสหกรณ์
10. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักการออมทรัพย์
11. เพื่อส่งเสริมการศึกษา และการเรียนดี
12. เพื่อส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหย่อนใจ และใช้ชีวิตอยู่ในชนบทอย่างมีความสุข

วิชาอาชีพเกษตรได้บรรจุไว้ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ภายใต้บทบัญญัติหรือพระราชบัญญัติอาชีวศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้ผ่านรัฐสภาในการประชุมสมัยสามัญ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2460 (1917) และได้ตราเป็นกฎหมายใช้บังคับ เพื่อส่งเสริมทางด้านงบประมาณจากรัฐบาลกลาง ให้รัฐต่าง ๆ จัดการศึกษาให้แพร่หลาย พระราชบัญญัติฉบับนี้มีชื่อว่า Smith – Hughes Act (The National Vocational Education Act) ผลของการจัดการศึกษาเกษตรในระยะแรก ๆ

เด็กนักเรียนที่เลือกเรียนอาชีพเกษตรในรัฐต่าง ๆ มีแนวความคิดและจิตใจในการสร้างมิตรภาพต่อกัน เนื่องจากมีพื้นฐานมาจากชีวิตในชนบท และมีความมุ่งหมายในชีวิตคล้ายคลึงกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่าการเกษตรเป็นอาชีพที่มีเกียรติอาชีพหนึ่งที่สังคมอเมริกันจะต้องยอมรับ เพราะว่าเป็นอาชีพขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาอาชีพสาขาอื่นๆ

หลังจากนั้นอีกไม่กี่ปี แผนกอาชีพเกษตรก็ได้จัดตั้งขึ้นเป็นทางการตามโรงเรียนมัธยมในรัฐต่างๆ และได้ช่วยกันจัดตั้งชมรมเกษตร (Agricultural Club) ขึ้น ซึ่งชมรมนี้ส่งเสริมทางด้านสังคม การพักผ่อนหย่อนใจ ในแง่ของการศึกษา การปรับปรุงตัวความร่วมมือระหว่างสมาชิก

ในระหว่างปี ค.ศ. 1923 และ 1928 ผลงานของชมรมเกษตรได้แพร่หลายและได้รับความสำเร็จในรัฐต่าง ๆ เช่น รัฐ เวอร์จิเนีย (Virginia) เทนเนสซี (Tennessee) อาร์คันซอ (Arkansas) และในปี ค.ศ. 1927-1928 เป้าหมายแห่งชาติของนักเรียนอาชีพเกษตรก็ได้ถูกยกขึ้นและได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และฝังอยู่ในใจของนักศึกษาตลอดจนผู้นำระดับชาติ อันแสดงถึงความก้าวหน้าทางการศึกษาเกษตรกรรมของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากผู้นำทางการศึกษาเห็นคุณค่าของ Agricultural Club ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงแรกก่อนปี ค.ศ. 1917 การศึกษาเกษตรกรรมมีปัญหา นานับประการเหมือนกับของไทยปัจจุบัน จนกระทั่งรัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติตราเป็นกฎหมาย ดังที่กล่าวข้างต้น

ต่อมาองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งอเมริกา FFA ก็ได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1928 (พ.ศ. 2471) ณ เมืองแคนซัสซิตี (Kansas City) รัฐมิสซูรี (Missouri) ซึ่งจัดให้มีการประชุมแห่งชาติครั้งแรกขึ้น ในช่วงนั้นองค์การยังมีเฉพาะสมาชิกชายเท่านั้น การจัดประชุม FFA แห่งชาติ (National Convention) ยังคงจัดต่อเนื่องทุก ๆ ปี มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้เป็นไปตามธรรมนูญขององค์การ นายกรัฐมนตรีคนแรกคือ เลสลีย์ แอปเพิลเกต (Leslie Applegate) จากรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey)

ในปี 1939 องค์การได้ซื้อที่ดินแปลงหนึ่งซึ่งเป็นของประธานาธิบดีคนแรกของอเมริกาจอร์จ วอชิงตัน (George Washington) เพื่อสร้างสำนักงานกลางขององค์การ และในปี ค.ศ. 1944 มูลนิธิ FFA ก็ได้ก่อตั้งขึ้น มีชื่อว่า The Future Farmers at America Inc. ในปี ค.ศ. 1946 ได้ฉลองชัยชนะในตอนสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อเป็นเกียรติแก่สมาชิก FFA ที่ได้ช่วยรบในสมรภูมิตะลุโลก ปี ค.ศ. 1947 ได้จัดตั้งวงดุริยางค์ The National FFA Band. และโรงงานผลิตวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆตลอดจนจัดพิมพ์ปฏิทิน ปี ค.ศ. 1952 ได้พิมพ์นิตยสารขององค์การ และในปี ค.ศ. 1953 กรมไปรษณีย์จัดทำแสตมป์พิเศษจำหน่ายเพื่อเป็นเกียรติแก่องค์การ และในปีนี้อ่องระหว่างการประชุมระดับชาติประธานาธิบดีไอเซนฮาว (Dwight Eisenhower) ได้กล่าวปราศรัยแก่สมาชิก FFA ในการประชุมปี ค.ศ. 1955 ที่ประชุมมีมติขยายและส่งเสริมองค์การนี้ในประเทศต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ได้แก่ประเทศญี่ปุ่น (FFJ) ฟิลิปปินส์ (FFP) ไทย (FFT) ประเทศเปรู โคลัมเบีย คอสตาริกา เอธิโอเปีย และเม็กซิโก

ในปี ค.ศ. 1968 ในช่วงการประชุมระดับชาติที่เมืองแคนซัสซิตี รัฐมิสซูรี ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีการจัดการประชุมขึ้นทุก ๆ ปี ในเดือนตุลาคม ตัวแทนจากรัฐต่าง ๆ เข้าประชุมหลายหมื่นคน มีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การจัดนิทรรศการ การประกวดการพูดในที่สาธารณะ การตัดสินทั้งทางพืชและทางสัตว์ การให้รางวัลสมาชิกที่ผลงานดีเด่น การเลือกตั้งกรรมการระดับชาติชุดใหม่ การ

ปาฐกถาและการบันทึก ประธานาธิบดีนิกสัน (Nixon) ได้ให้เกียรติกล่าวคำปราศรัยทำให้ชาวอเมริกันเกิดความภูมิใจที่เห็นเยาวชน ผู้ซึ่งจะเป็นผู้นำทางการเกษตรในวันข้างหน้า ได้ร่วมแรงร่วมใจฝึกตนเองหาความรู้ หาประสบการณ์จากการเรียนโดยการกระทำจริง และในปีถัดมา ค.ศ. 1969 นักศึกษาหญิงจึงมีโอกาสร่วมกิจกรรมขององค์การ และมีการเพิ่มการมอบรางวัลเกษตรกรในอนาคตดีเด่นด้านธุรกิจเกษตรขึ้นในปีนี้ด้วย ซึ่งผู้ที่ได้รับรางวัลนี้เป็นคนแรกคือ เคน ดูนากัน (Ken Dunagan)

ในปี ค.ศ. 1971 มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า (FFA Alumni Organization) ขึ้น และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งเกิดในปี ค.ศ. 1988 เมื่อมีการเปลี่ยนชื่อองค์การจากเดิมคือ Future Farmers of America เปลี่ยนเป็น National FFA Organization อีกทั้งเปลี่ยนชื่อวารสารขององค์การจาก Future Farmers Magazine เปลี่ยนเป็น FFA New Horizons และภายหลังในปี ค.ศ. 2001 ได้เพิ่มรางวัลสมาชิกดีเด่นขึ้นอีก 2 รางวัลคือสมาชิกดีเด่นด้านวิทยาศาสตร์เกษตร (Agriscience Award) และสมาชิกดีเด่นด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Agricultural Placement)

นับจากจุดเริ่มต้นในปี ค.ศ. 1928 (พ.ศ. 2471) กว่า 80 ปีผ่านมามีการประชุมระดับชาติด้วยสมาชิก 33 หน่วย พัฒนามาจนกระทั่งปี 2006 (พ.ศ. 2549) มีจำนวนสมาชิกถึง 495,046 คน มีองค์กรระดับหน่วยท้องถิ่น 7,242 หน่วย ใน 50 รัฐของอเมริกา รวมทั้งในเขตเปอร์โตริโก และเวอร์จิเนียแลนด์ด้วย FFA ได้พัฒนาคุณสมบัติด้านบุคลิกภาพผู้นำ และการจัดการธุรกิจเกษตร และสตรีเข้ามามีบทบาทเสริมให้องค์กรเข้มแข็งขึ้นเป็นลำดับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักขององค์การที่มุ่งให้เยาวชนได้เกิดความเชื่อมั่นในการเกษตรในที่สุด ทำให้หมั่นสะสมทั้งความรู้ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

1.2 การดำเนินงานของ FFA

FFA แบ่งระดับการดำเนินงานดังนี้

1. ระดับหน่วยท้องถิ่น (Local Chapter) หมายถึงโรงเรียนมัธยมที่จัดการศึกษาวิชาอาชีพเกษตร
2. ระดับรัฐ (State Level) เกิดจากโรงเรียนมัธยมในท้องถิ่นรวมตัวกัน โดยมีตัวแทนที่มีความเหมาะสมเข้าเป็นกรรมการในตำแหน่งนายก รองนายก เลขานุการ เทรย์นิก ปฎิคม ผู้สื่อข่าว และที่ปรึกษา
3. ระดับภาค (Region Level) เกิดจากการรวมตัวกันของรัฐในภาคเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ North Atlantic Region, Central Region, Southern Region และ Pacific Region
4. ระดับชาติ (National Level) เกิดจากการรวมตัวกันขององค์การในระดับรัฐซึ่งสำนักงานใหญ่ขององค์การตั้งอยู่ที่เมืองอเล็กซานเดรีย (Alexandria) รัฐเวอร์จิเนีย

1.3 ประเภทของสมาชิก FFA

1. สมาชิกสามัญ (Active Membership) หมายถึง นักเรียนที่เลือกเรียนวิชาอาชีพเกษตร
2. สมาชิกวิสามัญ (Alumni Membership) หมายถึง ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาด้านนี้
3. สมาชิกวิทยาลัย (Colligate Membership) หมายถึง นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยในสาขาด้านอาชีพเกษตร (Agricultural Education)

4. สมาชิกกิตติมศักดิ์ (Honorary Membership) หมายถึง เกษตรกร นักธุรกิจ ครู-อาจารย์ หรือบุคคลอื่นที่ได้ช่วยเหลือ อุปถัมภ์อันเป็นประโยชน์แก่ FFA

1.4 ระดับของสมาชิก FFA

1. สมาชิกใหม่ (Green Hand)
2. สมาชิกระดับหน่วย (Chapter Farmer)
3. สมาชิกระดับรัฐหรือภาค (State Farmer)
4. สมาชิกระดับชาติ (American Farmer)

1.5 ตราเครื่องหมายของ FFA

เครื่องหมายขององค์การนี้มีสัญลักษณ์อยู่ 5 ประการคือ

1. รูปนกฮูก (The owl) หมายถึง ความเฉลียวฉลาด เป็นเครื่องหมายประจำครูที่ปรึกษา หรือครูเกษตรและศึกษานิเทศก์ที่เป็นที่ปรึกษา
 2. รูปไถ (The plow) หมายถึง เครื่องมือพลิกผืนดินและแรงงานอันเป็นรากฐานแห่งการเกษตรแผนใหม่
 3. อาทิตย์แรกขึ้น (The Rising Sun) หมายถึง ความก้าวหน้าของการเกษตรยุคใหม่
 4. รูปฝักข้าวโพดตัดกลาง (The Cross Section of an Ear of Corn) หมายถึง พืชหลักของอเมริกา
 5. รูปนกอินทรี (The Eagle) หมายถึง ขอบเขตการดำเนินงานขององค์การพร้อมทั้งมีรูปธงชาติอยู่ข้างล่างนกอินทรี
- ในตราเครื่องหมายจะมีอักษรว่า FFA และมีคำว่า Vocational Education อยู่ภายในตราด้วยดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ตราเครื่องหมายของ FFA

ที่มา : <http://www.dairyfarmforum.com/LogoFFA.JPG>, สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563
(อ้างใน อภิวัฒน์ จันทวรรณ, 2553)

1.6 คติพจน์ขององค์การ

คติพจน์ขององค์การ FFA มี 4 บรรทัด แต่ละบรรทัดมีความหมายแสดงถึงปรัชญาในทางปฏิบัติ จากการเรียนโดยการกระทำจริง อันเป็นผลทำให้เกิดความรู้สึทางด้านจิตใจและความจริงใจในทัศนะของเยาวชนที่มีพื้นฐานทางการเกษตรดังต่อไปนี้

Learning to Do	Doing to Learn
Earning to Live	Living to Serve

2. องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ตรงกับภาษาอังกฤษ Future Farmers of Japan มีชื่อย่อว่า FFJ สุรพงษ์ มีศรี (2551) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการแห่งประเทศไทย ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งองค์การ FFJ ขึ้นเพราะเห็นว่าองค์การนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะเสริมสร้างการศึกษาเกษตรกรรมให้ก้าวหน้า และเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดพิมพ์คู่มือครูขึ้น มีข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า “บทบาทของ FFJ จะเป็นวิธีการที่ให้การศึกษาที่มีคุณประโยชน์ ในการที่จะส่งเสริมการศึกษาเกษตรกรรมสำหรับเยาวชน”

องค์การ FFJ นี้มีนักเรียนทั้งชายและหญิงที่เลือกเรียนอาชีพเกษตร ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกมากกว่า 166,000 คน และมีหน่วยท้องถิ่น (Local Chapter) รวมทั้ง 613 หน่วย ภายใต้การดำเนินงานและการช่วยเหลือจากองค์การระดับภาคและระดับชาติ โดยได้จัดตั้งขึ้นในครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2493 (1950) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถ ส่งเสริมความรู้เทคนิคใหม่ๆ และประสบการณ์ที่จำเป็น ซึ่งจะต้องนำไปใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ธุรกิจ การค้า อุตสาหกรรม เป็นต้น อันจะมีผลเกี่ยวโยงในการปรับปรุงการเกษตรของชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์แก่สมาชิกนั้น ได้เน้นหนักไปในทางการเป็นผู้นำ การสังคมและความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เกษตร ดังนั้นเพื่อให้สมาชิกบรรลุเป้าหมายและมีประสบการณ์เหล่านี้ จะต้องจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น เช่น การประกวดพูดในที่สาธารณะ การประชุม การประกวดตัดสินทั้งทางพืชและสัตว์ สันทนาการ การให้รางวัล และมีกิจกรรมที่สำคัญ

อีกอย่างหนึ่งคือ การจัดพิมพ์วารสารตั้งแต่หน่วยท้องถิ่น จนถึงองค์การระดับชาติ FFJ จะจัดให้มีการประชุมวิชาการขึ้นปีละครั้งในเดือนตุลาคม หรือเดือนพฤศจิกายนของทุกปี และในปี พ.ศ. 2513 ได้จัดให้มีการฉลองเนื่องในวันครบรอบ 20 ปี ขึ้น ณ กรุงโตเกียว

ในด้านการดำเนินงานนั้น FFJ แต่ละระดับจะต้องมีการเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาบริหารงาน โดยคัดเลือกมาจากสมาชิก กรรมการแต่ละชุดจะอยู่ในตำแหน่งได้ครั้งละ 1 ปีจึงจะมีการเลือกตั้งใหม่ สำหรับคณะกรรมการระดับชาตินั้น ประกอบไปด้วยนายกองค์การ 1 คน รองนายก องค์การ 4 คน Director 15 คน สมุห์บัญชี 3 คน ตัวแทนจากครู 1 คน ที่ปรึกษาระดับชาติ 2 คน และฝ่ายแนะแนว อีก 5 คน มีวารสารชื่อ Leadership และ FFJ News พิมพ์เผยแพร่ข่าวและกิจกรรมต่างของ FFJ

ภาพที่ 13 ตราเครื่องหมายของ FFJ
ที่มา : สุรพงษ์ มีศรี (2551)

ตราเครื่องหมายของ FFJ มีสัญลักษณ์สำคัญ 3 ประการคือ รูปนกพิราบ ภูเขาฟูจิ รวงข้าว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงมิตรภาพ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และแสดงถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีคุณภาพสูงในฤดูร้อนของทุกๆปี FFJ ได้จัดหลักสูตรระยะสั้นขึ้นเพื่ออบรมครูหรือผู้นำกลุ่ม โดยเฉพาะเกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม ในช่วงระยะเวลา 20 กว่าปี FFJ ได้ฝึกเยาวชนให้มีความรู้ทางด้านเกษตร ได้ออกไปทำฟาร์มตามชนบท หรือทำงานที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกษตรเป็นจำนวนมาก เยาวชนเหล่านี้ได้ประจักษ์ในอาชีพเกษตร ได้นำเอาความรู้เทคนิคใหม่ไปปรับปรุงฟาร์ม จากการที่ได้รับการฝึกฝนมาจากองค์การ FFJ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิรูปและพัฒนาการเกษตรของชาติอย่างใหญ่หลวง อีกทั้ง FFJ ยังได้แลกเปลี่ยนข่าวสารและมีการติดต่อสัมพันธ์กับองค์การเกษตรกรในอนาคตทั่วโลก ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะเป็นหนทางนำไปสู่การแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหาร ซึ่งกำลังเกิดในภูมิภาคบางส่วนของโลก

ระบบการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 4 ระบบ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย สำหรับประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 3 ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับ หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว นักเรียนจะเลือกเรียนในสายทั่วไป หรือสายอาชีพก็ได้ ถ้านักเรียนมีความประสงค์จะเรียนเกษตร ก็ไปสมัครเรียนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาเกษตร (Agricultural High School) ซึ่งแยกออกเป็น 2 แบบ คือ แบบเรียนวิชา

เกษตรโดยเฉพาะ และแบบเรียนวิชาเกษตรทั่วไปกับการเรียนวิชาชีพรสาขาอื่น ๆ เช่น การค้า คหกรรม วิชาสามัญ ส่วนในระดับวิทยาลัยฯ นั้นมีวิชาเกษตรเปิดสอนอยู่หลายสาขา

โรงเรียนมัธยมศึกษาเกษตรกรรมเหล่านี้ ได้จัดที่ดินให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ฝึกงานและหา ประสบการณ์จากการเรียนโดยการกระทำจริง โดยการทำฟาร์ม ซึ่งนอกจากจะมีรายได้แล้ว ยังมี ประสบการณ์ใหม่ ๆ ทางการเกษตรอีกด้วย และยึดหลัก Learning by doing เป็นที่ตั้ง

ปัจจุบันองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (Future Farmers of Japan) นั้น จัดขึ้นสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ปวช. ของไทย ซึ่งมีการสอนสาขา เกษตรกรรม จำนวน 450 แห่ง และในโรงเรียนมัธยม (High School) ทั่วประเทศประมาณ 5,000 โรงเรียน สมาชิกจะมีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี โดยมีการแบ่งระดับได้ดังนี้

2.1 ระดับของสมาชิก FFJ

1. ระดับหน่วย มี 450 ทั่วประเทศ
2. ระดับจังหวัด (Prefecture)
3. ระดับกลุ่ม (Block) มี 9 กลุ่ม
 - 3.1. เกาะใหญ่ มี 6 กลุ่ม
 - 3.2. เกาะกิวซิว มี 1 กลุ่ม รวม 7 จังหวัด
 - 3.3. เกาะชิโกกุ มี 1 กลุ่ม รวม 4 จังหวัด
 - 3.4. เกาะฮอกไกโด มี 1 กลุ่ม รวม 1 จังหวัด
4. ระดับชาติ (National)

สมาชิกของ FFJ จะทำโครงการที่บ้านหรือที่โรงเรียน มีการจัดกิจกรรม ประกวดและแข่งขันกัน ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับกลุ่ม จนถึงระดับชาติ โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ระดับหน่วย หน่วยต่าง ๆ จะจัดสมาชิกเข้ามาประกวดและแข่งขันทักษะ ต่างๆ ในระดับจังหวัด โดยจะเปลี่ยนสถานที่ไปยังโรงเรียนต่างๆในจังหวัดไม่ซ้ำที่เดิม
2. ระดับกลุ่ม คัดเลือกผู้ชนะเลิศการแข่งขันได้เป็นอันดับที่ 1 ในระดับจังหวัดมา แข่งขันกัน เพื่อคัดเลือกส่งไปแข่งขันในระดับชาติต่อไป ระดับกลุ่มคล้ายกับระดับภาคของไทย และจะ เปลี่ยนสถานที่จัดการแข่งขันอยู่เสมอ
3. ระดับชาติ คัดเลือกผู้ชนะเลิศการแข่งขันในระดับกลุ่มเข้ามาแข่งขัน ระดับชาติ โดยแยกสถานที่แข่งขันไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อลดภาระในการดำเนินงานของเจ้าภาพ

3. องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเกาหลี

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเกาหลี ตรงกับภาษาอังกฤษ Future Farmers of Korea มีชื่อย่อว่า FFK สุรพงษ์ มีศรี (2551) กล่าวว่า ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ตั้งอยู่ทางตะวันออกของทวีปเอเชีย เนื้อที่ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นภูเขาและที่ราบสูง ปกครองด้วย ระบอบประชาธิปไตย ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ ขงจื้อ คริสต์นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนท์ ประชาชนกว่า 95% อ่านออกเขียนได้โดยใช้ภาษาเกาหลีเป็นภาษาประจำชาติ มีเมืองหลวงคือ กรุง โซลและเมืองสำคัญ(metropolitan) 6 เมือง คือ ปูซาน แดกู อินชอน กวางจู แดลออน และอุลซาน ประเทศเกาหลีมี 4 ฤดู มี ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว

การจัดการศึกษาของเกาหลีแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับอนุบาล (1-3 ปี) ระดับประถมศึกษา (6 ปี) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (3 ปี) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (3 ปี) ระดับวิทยาลัย (2 ปี) ระดับอุดมศึกษา (4 ปีขึ้นไป) การศึกษาด้านวิชาชีพนอกจากกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ควบคุมแล้ว สมาคมวิชาชีพเฉพาะแต่ละสาขาจะเข้าไปมีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะดูแลสวัสดิการครูวิชาชีพเป็นอย่างมาก ครูเกษตรได้รับเงินเดือนมากกว่าครูทั่วไปในระดับเดียวกันประมาณ 20% เพราะเป็นผู้ดูแลผลผลิตและงานฟาร์มของโรงเรียนทำให้มีผลผลิตสู่ตลาดตลอดปี

การจัดการศึกษาทั้ง 5 ระดับแยกสถานศึกษาและการบริการออกจากกันโดยเด็ดขาด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีทั้งหมด 1,688 แห่งเปิดสอนเป็นโรงเรียนเกษตรโดยเฉพาะประมาณ 100 แห่ง ซึ่งจะเรียกชื่อแตกต่างกันไปจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาวิชาเกษตรที่เปิดสอนเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติกวางจู (Gwang-ju Natural Science High School) โรงเรียนมัธยมศึกษาเกษตรกรรมซูวอน (Suwon Agricultural Life Science High School) ซึ่งตั้งอยู่เมืองซูวอนและที่โรงเรียนนี้เองเป็นที่ตั้งของสำนักงานเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทยเกาหลี และที่ตั้งสมาคมการศึกษาด้านเกษตรกรรมของเกาหลี (Korean Agricultural Education Association : KAEA) ปัจจุบันประธานอำนวยการชื่อ Mr. Yong-Pyo Hong

3.1 การดำเนินงานขององค์การเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับหน่วย ตั้งอยู่ในแต่ละโรงเรียน มี 100 หน่วย จะคัดเลือกนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนหน่วยไปประชุมและแข่งขันระดับจังหวัด
2. ระดับจังหวัด จะจัดแข่งระดับจังหวัด เพื่อคัดเลือกตัวแทนไปประชุมและแข่งขันในระดับชาติ ซึ่งจะหมุนเวียนไปตามโรงเรียน และจังหวัดต่างๆ ประมาณเดือนตุลาคม
3. ระดับชาติ นำตัวแทนแต่ละหน่วย จากการคัดเลือกระดับจังหวัดส่งเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมและแข่งขันทักษะระดับชาติ

ภาพที่ 14 ตราเครื่องหมายของ FFK
ที่มา : สุรพงษ์ มีศรี (2551)

4. องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ ตรงกับชื่อภาษาอังกฤษ Future Farmers of Philippines มีชื่อย่อว่า FFP อภิวัฒน์ จันทวรรณ (2553, 17-18) กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ (Future Farmers of Philippines: FFP) จัดในสถานศึกษาระดับมัธยม ที่เปิดสอนวิชาการเกษตร ทั้งในโรงเรียนมัธยมสามัญ โรงเรียนมัธยมเกษตร และโรงเรียนมัธยมชนบท

โรงเรียนมัธยมสามัญ วิชาเกษตรจัดไว้ในกลุ่มวิชาศิลปะปฏิบัติ (Practice art) ซึ่งจัดไว้เป็นพื้นฐาน และนักเรียนระดับนี้ทุกชั้นต้องเรียนวิชานี้

โรงเรียนมัธยมเกษตร โปรแกรมเกษตรจัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมเกษตรและโรงเรียนมัธยมชนบท โดยโรงเรียนมัธยมเกษตรยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนมัธยมประจำจังหวัด (Provincial – type agriculture high school) และโรงเรียนมัธยมเกษตรประจำภาค (Regional – type agriculture high school) โดยทั่วไปโรงเรียนมัธยมเกษตรจะตั้งอยู่ใกล้เมือง หรือในเมืองที่เป็นศูนย์กลางของการเกษตร นอกจากจะจัดการศึกษาเกษตรในระบบโรงเรียนแล้ว โรงเรียนเหล่านี้ยังเป็นแหล่งบริการความรู้แก่เกษตรกรในท้องถิ่นอีกด้วย

โดยทั่วไปโรงเรียนเกษตรจะมีรูปแบบการสอนเหมือนกัน หัวใจของการสอนในโรงเรียนเหล่านี้คือ โครงการฟาร์ม ซึ่งจัดเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่ง การใช้ประโยชน์จากงานฟาร์มอาจแตกต่างกันไป โดยโรงเรียนอาจจะเลือกใช้โครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ (Supervised farming program) โครงการงานฟาร์มภายใต้การชี้แนะ (Directed farming program) หรือโครงการฟาร์มแบบอิสระ (Independent farming program) แต่ไม่ว่าจะเป็นโครงการเกษตรแบบใดก็ตาม โครงการเกษตรหมายถึง กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตทางการเกษตรและงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรซึ่งได้รับการวางแผนมาเป็นอย่างดี และจัดขึ้นในเชิงธุรกิจภายในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีคุณค่าอย่างยิ่งทางการศึกษา ส่วนการสอนวิชาชีวะในห้องเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนให้โครงการเกษตรบรรลุเป้าหมาย

กิจกรรมพิเศษซึ่งเป็นข้อบังคับของโรงเรียนที่โรงเรียนเกษตรกรรมจัดไว้ในหลักสูตร เพื่อเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นในรูปแบบขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ (Future Farmers of Philippines : FFP) และองค์การคหกรรมเกษตรแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ (Future Agricultural Homemaker of Philippines : FAHP)

FFP เป็นองค์การของนักศึกษาชายในโรงเรียนมัธยมเกษตร โดยสมาชิกทุกคนต้องร่วมในกิจกรรมต่างๆ จำนวน 9 กิจกรรม ได้แก่ การเกษตรภายใต้การนิเทศ การทำงานร่วมกัน การบริการชุมชน การฝึกลักษณะผู้นำ การหารายได้และออมทรัพย์ การดำเนินการประชุม การส่งเสริมการเรียนรู้ การสันตนาการและการประชาสัมพันธ์

FAHP เป็นองค์การของนักเรียนหญิงในโรงเรียนมัธยมเกษตรและโรงเรียนประมง กิจกรรมที่จัดขึ้นประกอบด้วยงานอาชีพที่น่าสนใจ การบริการชุมชน การสันตนาการ การหารายได้ นอกจากนี้สมาชิกขององค์การยังได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการเป็นผู้นำ การจัดการโครงการของนักเรียนหญิง

การถนอมอาหาร การฝีมือและงานการเรือน องค์การนี้จัดตั้งขึ้นโดยต้องการจะพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำในหมู่สมาชิกให้มีคุณค่าแก่ครอบครัวและสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่

บริบทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น

ตามคู่มือนักเรียนนักศึกษา ปีการศึกษา 2564 ได้กล่าวถึงบริบทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น ดังนี้

1. ปรัชญาวิทยาลัย

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมคุณธรรม

เลิศล้ำวิชาการ นำงานสู่ประชา

2. วิสัยทัศน์

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ด้านอาชีพเกษตรชั้นนำ เพียบพร้อมคุณธรรม ทักษะ และเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. พันธกิจ

3.1 จัดการศึกษาอาชีพเกษตรและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน

3.2 ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ อย่างทั่วถึงและเสมอภาค

3.3 วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาอาชีพ

4. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา

4.1 ข้อมูลพื้นฐาน ประวัติ ที่ตั้ง ขนาด

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การดูแลสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แรกก่อตั้งมีฐานะเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมขอนแก่น ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2519 ในพื้นที่สาธารณะ บ้านโนนขี้เหล็ก ตำบลกุดเค้า อำเภอเมืองจัตวา จังหวัดขอนแก่น วิทยาลัยฯ ได้เปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2521 หลักสูตรที่เปิดสอน คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพเกษตรกรรม (ปวช.เกษตรกรรม) ปีการศึกษา 2524 กรมอาชีวศึกษามีคำสั่งยกฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น พร้อมทั้งได้อนุมัติ ให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเกษตรกรรม (ปวส.เกษตรกรรม) ปีการศึกษา 2525 เปิดหลักสูตรพิเศษสำหรับอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม สำหรับเกษตรกร (ระยะสั้น) ในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง หรือชื่อย่อว่า โครงการ อ.พ.ป และพื้นที่เป้าหมายเขตจังหวัดขอนแก่นเป็นปีแรก โดยการนำเกษตรกรในหมู่บ้านเข้ามาฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมพื้นฐานในวิทยาลัยฯ เป็นระยะเวลา 7 วัน อบรมเป็นรุ่น ๆ ละ 30-35 คน ปีละประมาณ 10 รุ่น ปีการศึกษา 2526 เปิดหลักสูตรเพื่ออบรมวิชาชีพเกษตรกรรมสำหรับเกษตรกรเคลื่อนที่ในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดขอนแก่น โดยอบรมเกษตรกรในหมู่บ้าน รุ่นละ 3 วัน ปีละประมาณ 750 คน แต่ปัจจุบันโครงการนี้ไม่ได้ดำเนินการ ปีการศึกษา 2527 เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคเกษตรกรรม (ปวท.เกษตรกรรม) ซึ่งวิทยาลัยฯ เปิดสอน 1 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาโคนม ปีการศึกษา 2530 เปิดสอนหลักสูตรโครงการอาชีวศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.) โดยรับเยาวชนที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุระหว่าง 15-20 ปี มาศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบเป็นเวลาประมาณ 5 ปี ได้วุฒิ ปวช.พิเศษ ปีการศึกษา 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้สั่งการให้วิทยาลัยฯ รับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าศึกษาต่อหลักสูตร

ปวส.ประเภทวิชาเกษตรกรรมเป็นปีแรก โดยใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี วันที่ 12 กันยายน 2537 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และกรมศิลปากร จำนวน 77 แห่ง และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้ง วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น มีชื่อว่า วิทยาลัยชุมชนแก่นนคร โดยเปิดสอนใน ประเภทวิชาอื่น ๆ เช่น ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ในหลักสูตรระดับ ปวช. และบริหารธุรกิจหลักสูตรระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต โดยรับผู้จบการศึกษาชั้น ม.3 จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) เข้าเรียนหลักสูตร ปวช.เกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี โดยยกเว้นค่าเล่าเรียน ตลอดระยะเวลาที่เรียน 3 ปี ลักษณะเป็นนักเรียนประจำ จัดที่พักอาศัยให้และได้รับเงินอุดหนุนคนละ 5,000 บาทต่อปี วันที่ 26 กันยายน 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น ปีการศึกษา 2541 เริ่มโครงการร่วมมือกับจังหวัดกุนมะ ประเทศญี่ปุ่น เพื่อส่งนักศึกษาเป็นนักศึกษาโครงการแลกเปลี่ยน ปีการศึกษา 2543 เปิดการเรียนการสอนหลักสูตร อศ.กช. ระดับปวส. สาขาสัตวศาสตร์ ปีการศึกษา 2545 เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) สาขาวิชาโคเนื้อ โคนม ปีการศึกษา 2546 เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนโครงการทวิภาคี ไทย – อิสราเอล ระดับปวส. สาขาพืชศาสตร์ ปีการศึกษา 2546 เพื่อให้โอกาสสำหรับผู้มีงานทำและประกอบอาชีพแล้ว วิทยาลัยฯ ได้เปิดการเรียนการสอนระดับ ปวช. สาขาเกษตรทั่วไป โดยจัดการเรียนการสอนตามศูนย์การเรียนต่าง ๆ ตามที่ผู้เรียนกำหนดภายนอกวิทยาลัยฯ ปีการศึกษา 2548 ได้รับอนุมัติเปิดหลักสูตร ปทส.ธุรกิจเกษตร, ทำความร่วมมือกับวิทยาลัยเทคนิคอาชีวเกษตรยูนนาน (Yunnan Agricultural Vocational Technical College) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ส่งนักศึกษาและครูจำนวน 20 คนไปศึกษาดูงานระยะเวลา 5 เดือน จนถึงปัจจุบันมีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแล้ว 69 คน ครูจำนวน 5 คน ปีการศึกษา 2551 ทำความร่วมมือกับโรงเรียนสอนภาษานานาชาติควีลท์ (QELT) เพื่อส่งนักศึกษาไปศึกษาและทำงานประเทศออสเตรเลีย ปีละ 25 คน ระยะเวลา 2 ปี พ.ศ. 2551 วิทยาลัยฯ ได้ทำความร่วมมือกับโรงเรียนสอนภาษานานาชาติควีลท์ (QELT) ประเทศออสเตรเลียเพื่อส่งนักศึกษาไปศึกษาและทำงานเป็นระยะเวลา 2 ปีๆ ละ 25 คน พ.ศ. 2553 วิทยาลัยฯ ได้ทำความร่วมมือการฝึกทักษะการปฏิบัติงานระหว่างสถานประกอบการในประเทศบรูไน เป็นระยะเวลา 1 ปีโดยมีนักศึกษาเข้าร่วมจำนวน 4 คน พ.ศ. 2555 วิทยาลัยฯ ได้ทำข้อตกลงในการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัยฯ จำนวน 5 แห่งเพื่อจัดส่งนักศึกษาเข้าร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการณั้ยๆ และยังได้ทำความร่วมมือการจัดการศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยยงเจียง เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ประเทศจีน เพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างไทย-จีน เป็นระยะเวลา 6 เดือน พ.ศ. 2555 วิทยาลัยฯ ได้ทำความร่วมมือการจัดการศึกษากับมหาวิทยาลัยเกษตรกรรมและป่าไม้ แขวงบอลิคำไซ ประเทศลาว เพื่อทำการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างไทย-ลาว เป็นระยะเวลา 6 เดือน จนกระทั่ง พ.ศ. 2557 วิทยาลัยฯ ถูกควบรวมตามประกาศกฎกระทรวงเรื่อง "การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร พ.ศ. 2556" จึงมีผลทำให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น รวมเป็นหน่วยงานหนึ่งของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อทำการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

4.2 ที่ตั้ง ขนาด

วิทยาลัยฯ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 176 หมู่ 7 ตำบลกุดเค้า อำเภอเมืองจัตุมะ จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ 1,629 ไร่ 1 งาน 10 ตารางวา ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 102.65 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากจังหวัดขอนแก่น 63 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดคลองส่งน้ำโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและที่ดินเอกชน

ทิศใต้ ติดแม่น้ำชี

ทิศตะวันออก ติดบ้านโนนขี้เหล็กและศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

อำเภอเมืองจัตุมะ และหนองน้ำสาธารณะ

ทิศตะวันตก ติดบ้านหนองม่วงหลุบคา และอ่างเก็บน้ำ

4.3 สภาพชุมชน แขนงวิทยาลัย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจัตุมะ จังหวัดขอนแก่น อยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองจัตุมะ 5 กิโลเมตร อำเภอเมืองจัตุมะ มีทั้งหมด 8 ตำบล 107 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง เทศบาล 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รัฐวิสาหกิจ ที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน เช่น สถานีตำรวจภูธร โรงพยาบาล เทศบาล สถานีอนามัย ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ ที่ดินจังหวัดสาขาอำเภอเมืองจัตุมะ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีอำเภอเมืองจัตุมะ

4.4 หลักสูตรการเรียนการสอน

ปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น ได้จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2562 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2563 ดังนี้

4.4.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้แก่ ประเภทวิชาเกษตรกรรมสาขา งานเกษตรศาสตร์ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี และสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

4.4.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้แก่ ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขาวิชาสัตวศาสตร์ สาขาวิชาช่างกลเกษตร สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจดิจิทัล

4.4.3 สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืช (ทลป.) ได้แก่ สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืชไร่

สรุปได้ว่า องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้นำแบบอย่างการดำเนินงานมาจากองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย เป็นองค์การของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรที่มุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียน นักศึกษาที่เรียนกว่า “สมาชิก ออกท.ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มีลักษณะความเป็นผู้นำ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยอาศัยกระบวนการของ การบริหารสำนักงาน ออกท. การพัฒนาความเป็นผู้นำ การจัดทำโครงการวิชาชีพ การดำเนินกิจกรรมหลัก การเลื่อนระดับสมาชิก การคัดเลือกสมาชิกดีเด่น และการจัดการประชุมวิชาการ ของสมาชิก ออกท.เป็นประจำทุกปีการศึกษา

โครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

แผนปฏิบัติการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น (2564) ได้กำหนด โครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

ชื่อโครงการ	โครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น
งาน/แผนงาน	แผนงานบริหารทั่วไป
สนองกลยุทธ์ของวิทยา	ข้อ 1 พัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
ลักษณะของโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
ผู้รับผิดชอบโครงการ	นายสมมาตร เอียดฉิม
ระยะเวลาดำเนินการ	พฤษภาคม 2564 ถึง กุมภาพันธ์ 2565

หลักการและเหตุผล

อกท. เป็นกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์หรือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สำคัญงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษาเดิม) ใช้เป็นสื่อในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน สังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม (เดิม) และสถานศึกษาสังกัดอื่นที่มีหน่วย อกท.ตั้งอยู่ กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้สมาชิกเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ รู้จักการทำงานร่วมกัน มีความขยัน อดทน ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการขององค์การที่ว่า "เป็นองค์การของสมาชิก ดำเนินงานโดยสมาชิก เพื่อสมาชิก" มีครู อาจารย์เป็นที่ปรึกษา แนะนำ และกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

โดยที่ประเทศไทย มีฐานการพัฒนาประเทศมาจากอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีทั้งผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบ และที่แปรรูปแล้ว ใช้บริโภคและสามารถส่งจำหน่ายเป็นอาหารเลี้ยงพลโลก หรืออาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยสามารถเป็นธนาคารหรือครัวของโลก (Food Bank) ได้อีกทั้งมีศักยภาพเพียงพอในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในโลกยุคไร้พรมแดน และสามารถใช้ความรู้และเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ สอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวย่อมต้องใช้กำลังคนภาคเกษตรที่จะต้องเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ มีความสามารถในการจัดการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นเกษตรกรรุ่นใหม่จึงจะมีบทบาทสำคัญในการนำพาการเกษตรของชาติให้ก้าว หน้าและพัฒนาไปอย่างมั่นคง ซึ่งภารกิจในการจัดเตรียมกำลังคนอาชีวเกษตรรุ่นใหม่เพื่อทดแทนเกษตรกรรุ่น เก่านี้

ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาอาชีวเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ

ดังนั้นการดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ได้ให้ความสำคัญโดยยึดหลักการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เพื่อให้มีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก อกท. ในด้านความรู้ ทักษะวิชาการ และเป็นผู้ดำเนินการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ เพื่อนำไปพัฒนาสังคม ก่อนจะเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้สมาชิก อกท. มีทักษะทางวิชาชีพทางการเกษตร
2. เพื่อให้สมาชิก อกท. มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ
3. เพื่อให้สมาชิก อกท. มีความพึงพอใจต่อโครงการ

เป้าหมายของโครงการ

1. เชิงปริมาณ

ผู้บริหาร ครู จำนวน 59 คน สมาชิก อกท. หน่วยขอนแก่น จำนวน 384 คน เข้าร่วมโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

2. เชิงคุณภาพ

1. สมาชิก อกท. มีทักษะวิชาชีพทางการเกษตร
2. สมาชิก อกท. มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ
3. สมาชิก อกท. มีความพึงพอใจต่อโครงการ

วิธีดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

ในการวางแผนดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ดังนี้

1.1 ประชุมชี้แจงผู้บริหาร ครู และสมาชิก อกท. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

1.2 กำหนด วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย สอดคล้องนโยบาย กลยุทธ์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์สู่การพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.3 จัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

1.4 กำหนดกิจกรรมในโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน

ในการดำเนินการตามแผนดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

2.1 ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ 4 กิจกรรมได้แก่ 1) กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ออท.หน่วยขอนแก่น 2) กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาชีพ ออท.ระดับหน่วย 3) กิจกรรมประเมินหน่วย ออท.ดีเด่นระดับภาค 4) กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาชีพ ออท.ระดับภาค

2.2 เก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินโครงการ

ในประเมินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 การประเมินโครงการก่อนดำเนินงาน เป็นการประเมินด้านบริบท และด้านปัจจัยเบื้องต้น ระยะเวลาประเมินก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

3.1.1 การประเมินความเหมาะสมด้านบริบทของโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

3.1.2 การประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

3.1.3 การประเมินโครงการระหว่างดำเนินงาน เป็นการประเมินกระบวนการของโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

3.2 การประเมินโครงการระหว่างดำเนินงาน เป็นการประเมินด้านกระบวนการของโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ระยะเวลาก่อนปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

3.3 ประเมินโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post-Evaluation) เป็นการประเมินด้านผลผลิตของโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ระยะเวลาก่อนปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ออท.หน่วยขอนแก่น กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาชีพ ออท.ระดับหน่วย กิจกรรมประเมินหน่วย ออท.ดีเด่นระดับภาค กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาชีพ ออท.ระดับภาค

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ผู้ประเมินได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำผลการประเมินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น จากขั้นตอนที่ 3 มาประชุมผู้บริหาร ครู และสมาชิก อกท. เพื่อดูผลการดำเนินกิจกรรมโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น

4.2 วางแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น ในปีต่อไปตามผลการประเมิน

งบประมาณในการดำเนินโครงการ

115,000 บาท

การประเมินโครงการ

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็นการประเมินความเหมาะสมของด้านบริบทของโครงการด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการ โดยประเมินในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

ระยะที่ 2 การประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็นการประเมินความเหมาะสมของด้านกระบวนการดำเนินโครงการ โดยประเมินในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

ระยะที่ 4 การประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการโดยประเมินในช่วงก่อนปิดภาคเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สมาชิก อกท. มีทักษะวิชาชีพทางการเกษตร
2. สมาชิก อกท. มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ
3. สมาชิกมี อกท. มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐวรินทร์ สิริเดชทวีติยา และมยุรี วัดแก้ว (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การติดตามและประเมินผลตามแนวคิดแผนที่ผลลัพธ์ โดยใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสแตกและสตัฟเฟิลบีม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การติดตามและประเมินผลตามแนวคิดแผนที่ผลลัพธ์ โดยใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสแตกและสตัฟเฟิลบีม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้รวม 24 คน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนและบริหารจัดการโครงการใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละเพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ พบว่า ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการตามที่คาดหวังกับตามที่เกิดขึ้นจริงมีความสัมพันธ์กันในระดับมากและมีความสอดคล้องกัน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมมีการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินโครงการ

วัลลีย์ อาศัย (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการพัฒนาสมาชิกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก พบว่า 1) ผลการประเมินความเหมาะสมด้านบริบท จากแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น จากแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ จากแบบสอบถามโดยภาพรวมกระบวนการในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 4) ผลการประเมินด้านผลผลิตซึ่งประกอบด้วย (4.1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อโครงการส่งเสริมการพัฒนา สมาชิกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก ภาพรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.2) คุณภาพผู้เรียนในการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก (4.3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการส่งเสริมการพัฒนาสมาชิกองค์การนักวิชาชีพใน อนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.4) ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินองค์การมาตรฐานดีเด่น องค์การนักวิชาชีพใน อนาคตแห่งประเทศไทย ปี การศึกษา 2560 ได้รับรางวัลเหรียญเงิน และปีการศึกษา 2561 ได้รับรางวัลเหรียญทอง ผ่านเกณฑ์ การประเมินที่กำหนดไว้ (4.5) จำนวนโครงการที่ดำเนินการตามแผนงานกิจกรรมพัฒนาสมาชิก องค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย จำนวน 14 โครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ไว้(4.6) จำนวนรางวัลที่ผู้เรียนและสถานศึกษาได้รับจากการดำเนินงานตามแผนงานกิจกรรม พัฒนา สมาชิกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 12 รางวัล ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ กำหนดไว้ (4.7) ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เป็นโครงการที่มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขในการดำรงชีวิตในสังคม

ยุพิน รอดประพันธ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดย ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า 1) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของ โครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินโครงการ 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของ โครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีแผนการดำเนินงานตามโครงการ อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ 3) ผล การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการ ดำเนินโครงการเมื่อ พบว่าบกพร่องส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รูปแบบการจัดกิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมี ความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม 4) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตจากการ ดำเนินโครงการ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อยู่อย่างพอเพียงส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สื่อสัต์ย สุจริต และเมื่อ เรียงลำดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้คือ อยู่อย่างพอเพียง รัก ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ ความมีวินัย และ

ข้อสี่สุดจติ 5) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตจากการดำเนินโครงการ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สามารถรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ นำมาปรับและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมอื่น

วรรณพันธ์ อ่อนแย้ม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จและศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการโครงการ วิทยาลัยนานาชาติมหาวิทาลัยมหิดล พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารในการให้จัดโครงการ การที่ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการให้ความสำคัญกับโครงการ การมีเครือข่ายของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้ดำเนินการหลักมีการศึกษาโครงการอย่างรอบด้าน และต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของโครงการเป็นอย่างดี มีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกให้ความร่วมมือเป็นทีมทำงานที่ดี รองลงมาคือปัจจัยด้านงบประมาณ ได้แก่ หน่วยงานมีงบประมาณให้ดำเนินการ โครงการมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างรัดกุม ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ นโยบายขององค์การมีความชัดเจน มีการวางแผนโครงการที่ดีครอบคลุม ชัดเจน การดำเนินโครงการมีความยืดหยุ่น และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดี และปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนและทั่วถึง ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การบริหารจัดการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามลำดับ

ปิยะพร พูลเพิ่ม (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสมาชิกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยเทคนิคเทิง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสมาชิกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยเทคนิคเทิง ดำเนินการวิจัยแบบออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสมาชิกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยเทคนิคเทิง ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสมาชิกองค์การ นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) วิทยาลัยเทคนิคเทิง ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ตอนที่ 4 การนำรูปแบบไปใช้จริง และตอนที่ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม 2) คณะกรรมการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม 3) การสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนากิจกรรมชมรมวิชาชีพ 4) กระบวนการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม และ 5) ผลการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารกิจกรรมชมรมวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม และคุณภาพผู้เรียนด้านการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา เพิ่มขึ้น 14 แห่ง

สมจิตต์ ศรีสมพันธ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การวิจัยนี้ใช้วิจัยแบบผสมผสานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยภายใต้แนวคิดการเสริมพลังอำนาจ และวงจรการบริหารงาน

คุณภาพ PDCA โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์การบริหารจัดการองค์กร นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 30 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์กรแก่นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 975 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลักใช้วิธีหมุนแกนองค์ประกอบแบบอโรโกลด้วยวิธีแวนแมกซ์ จากนั้นนำผลวิจัยมากร่างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรแก่นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยโดยการทำสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ 13 คน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบจากโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ร้อยละ พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการองค์กรแก่นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย พบว่า สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนที่จะมีกิจกรรมในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียน ให้มีประสบการณ์ทั้งในด้านสาขาวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม ทักษะการเป็นผู้นำ และมีความเป็นประชาธิปไตย โดยผ่านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับระบบการเรียนและการกำกับติดตามที่เป็นรูปธรรม ครุยังขาดความเข้าใจในวิธีดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างรูปแบบของการบริหารจัดการที่ไม่เป็นทิศทางเดียวกัน 2) รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรแก่นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพัฒนาจากการวิเคราะห์ 5 องค์ประกอบ และ 43 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.533 ถึง 0.745 ได้รูปแบบ “PMSTL Model” ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วม (2) การสร้างแรงจูงใจ (3) การสนับสนุนทางสังคม (4) การทำงานเป็นทีม (5) การเสริมสร้างภาวะผู้นำ และภายใต้แนวคิดการเสริมพลังอำนาจ และวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรแก่นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ด้านความสอดคล้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

Aziz Shamsa, et al (2018) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แบบจำลอง CIPP เพื่อการประเมินคุณภาพในระดับโรงเรียน โดยประชากรที่ใช้ประกอบด้วยผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่าย และครูจากสาขาต่างๆ ของระบบโรงเรียนสวัสดิการในราวาลปินดี พบว่า โรงเรียนสวัสดิการกลุ่มนี้เน้นการศึกษาที่มีคุณภาพโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น เทคโนโลยีขั้นสูง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกลยุทธ์การเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม พบว่า ครูมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนในด้านทฤษฎีและการเรียนรู้แบบท่องจำมากเกินไป ส่งผลทำให้เกิดการสร้างแรงกดดันต่อนักเรียนและส่งผลเสียต่อความสามารถทางปัญญาของนักเรียน นอกจากนี้การมีพื้นที่จำกัดทำให้สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

Adeyanju, et al (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของโครงการเกษตรต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในธุรกิจการเกษตรในประเทศไนจีเรีย : กรณีศึกษาโดยใช้กรณีของโครงการสนับสนุนเยาวชนและสตรีว่างงานระดับบัณฑิตศึกษาของ Fadama (FGUYS) การศึกษานี้ประเมินผลกระทบของโครงการเกษตรกรรมต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในธุรกิจการเกษตรในไนจีเรีย ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 977 คนประกอบด้วยผู้เข้าร่วมโครงการ 455 คน และผู้ที่ไม่ใช่ผู้เข้าร่วม 522 คน ได้รับการสุ่มตัวอย่างจากสามรัฐในไนจีเรีย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองการถดถอยของโพรบิตการสลับเชิงพรรณนาและภายนอก (ESPR) พบว่า การเข้าร่วมโครงการขึ้นอยู่กับอายุ จำนวนของปีการศึกษา

การรับรู้โครงการเกษตร และประเภทการจ้างงาน นอกจากนี้ผลลัพธ์ยังแสดงให้เห็นผลกระทบเชิงบวกของโครงการต่อแนวโน้มของเยาวชนที่จะมีส่วนร่วมในธุรกิจการเกษตร การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการลงทุนเพิ่มเติมในโครงการเกษตรกรรม เช่น กรณีศึกษาเนื่องจากมีผลทางเศรษฐกิจที่น่าพอใจสำหรับคนหนุ่มสาว นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องปรับปรุงภาพรวมทั่วไปของการเกษตรเพื่อให้เข้าถึงจุดใจสำหรับคนหนุ่มสาวมากขึ้น

สุพจน์ มณีโชติ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา พัทลุง สตูล พบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมหลัก การบริหารสำนักงานองค์การ และการประชุมวิชาการ

โฉม บุญจันทร์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้กิจกรรมองค์การเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ในการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา พบว่า การใช้กิจกรรมองค์การเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักศึกษา นักศึกษามีคุณธรรมที่พัฒนาขึ้นทุกคุณธรรม คุณธรรมมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการส่วนมากเลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบซีป (CIPP Model) ตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam) ในการประเมินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอแน่ง ครึ่งนี้ผู้ประเมินจึงเลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบซีป (CIPP Model) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบทของโครงการ การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการดำเนินโครงการ การประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการ และการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ดังนี้

การประเมินโครงการกิจกรรมองค์การเกษตรกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอแน่ง หมายถึง กระบวนการสรุปผลงานดำเนินงาน การที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาโครงการและนำผลจากการประเมินไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยผู้บริหารตัดสินใจในการเลือกหนทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาผลของการประเมินควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นโดยประเมินด้วย รูปแบบการประเมินแบบซีป (CIPP Model) ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบทของโครงการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของการดำเนินโครงการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการความจำเป็นของการดำเนินโครงการ

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการดำเนินโครงการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของการดำเนินโครงการ บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

3. การประเมินด้านกระบวนการการดำเนินโครงการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของแผนการดำเนินโครงการ กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินด้านผลผลิตโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

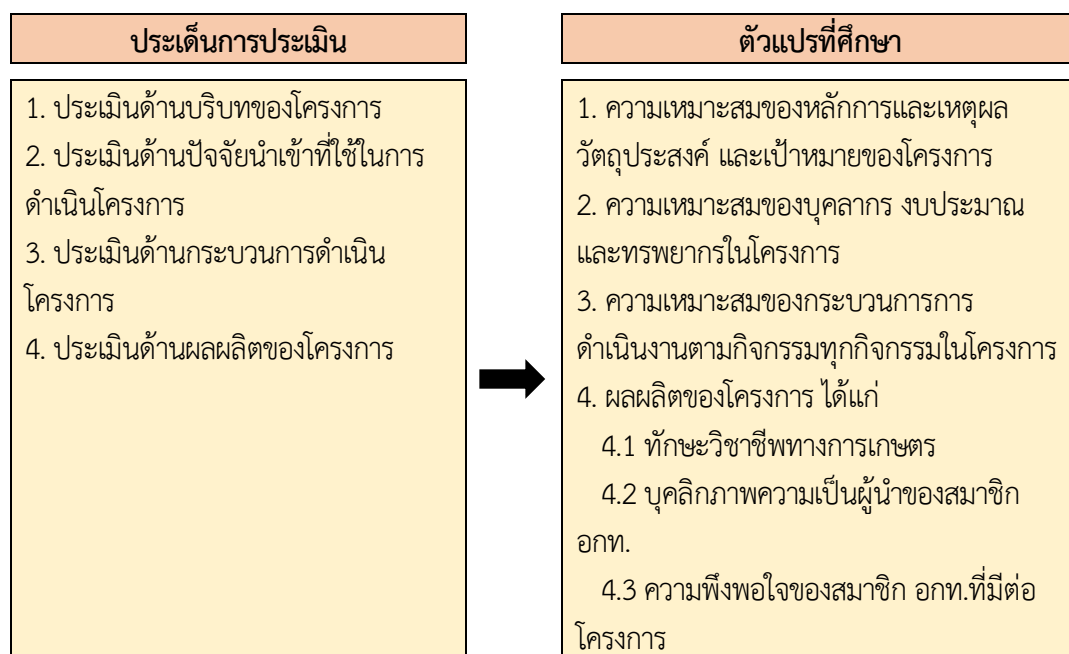
4.1 สรุปการแข่งขันทักษะวิชาชีพทางการเกษตร

4.2 ประเมินบุคลิกภาพความเป็นผู้นำสมาชิก อกท.

4.3 ประเมินความพึงพอใจของสมาชิก อกท. ที่มีต่อโครงการ

กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

จากที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้ประเมินสนใจที่จะประเมินโครงการกิจกรรมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model) (Stufflebeam, 1990) เป็นกรอบในการประเมินโครงการ ซึ่งมีการประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการกิจกรรมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หน่วยขอนแก่น